

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barua.**

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőségnek küldi vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 október 1. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülés.
" " 10. d. e. 10 órakor. Igazgató-választmány ülés.
" " 20. d. e. 10 órakor. Évi rendes közgyűlés.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
közgazdasági szakosztályának

1908. évi október hó 1-én (csütörtök) d. u. 4 órakor a „Köztelek“ kistermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Az Országos Magyar Erdészeti Egyesület átirata a keskenyvágányu vasutak építése és felszerelése ügyében a keresk. miniszterhez intézett felterjesztésének pártolása tárgyában.
2. Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat. Előadó **Szesztay László** mérnök, műegyetemi magántanár.

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakoszt. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
igazgató-választmányának ugys mint a
„Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége“
végrehajtó-bizottságának

1908. évi október hó 10-én (szombaton) d. e. 10 órakor a „Köztelek“ székházának nagytermében tartandó

VI. rendes ülésére.

Tárgyak:

1. A mult végrehajtó-bizottsági ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Állásfoglalás a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat-tervezet tárgyában. Előadó: **Mérey Lajos** országgyűlési képviselő, igazgató-választmányi tag.
4. Az OMGE. tagjainak a folyó évi egyesületi közgyűlés elé terjesztett esetleges indítványai. (Alapszabályok 24. §. j.)
Budapest, 1908 szeptember hó 28-án.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
1908. évi rendes közgyűlésére,

mely folyó évi október hó 20-án, kedden d. e. 10 órakor az egyesület székházának (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) nagytermében fog megtartani.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvhitelesítő és jegyzők kiküldése.
3. Szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése. (Alapszabályok 24. §. f.)
4. Szavazatszedő bizottság kiküldése.
5. **Dessewffy Aurél** gróf elnök, **Bujanovics Sándor**, **Zselénski Róbert** gróf és **Pallavicini Ede** örgróf alelnökök lemondásának bejelentése; elnök és három alelnök választása.
6. Kilépő 18, továbbá 6 elhunyt igazgató-választmányi tag helyére: 6 évre husz, 5 évre egy, 2 évre kettő, 1 évre egy, összesen 24 igazgató-választmányi tag választása. (Alapszabályok 35. §.)
7. Számvizsgáló-bizottságba öt tag választása. (Alapszabályok 24. §. g.)

8. Igazgató-választmány jelentése az 1907/08. évi egyesületi működésről.

9. Jelentés a tagok létszámában beállott változásról.

10. Az 1909. évi költségvetés megállapítása.

11. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjainak az igazgató-választmány utján a közgyűlés elé terjesztett írásba foglalt esetleges beadványai.*

Budapest, 1908 szeptember 28.

Bujanovics Sándor s. k.,
alelnök.

Kedvezményes utazásra szóló igazolványokat legkésőbb október hó 10-ig bezárólag jelentkező tagjainknak személyenkint 30 fillér postabélyeg beküldése ellenében küldünk. Kérjük az indulás helyének pontos közlését.

Uj bortörvényünk.

Irta: **Liptai Albert.**

Valamely ország borforgalma realitásának legfőbb dokumentuma és biztosítéka a jó bortörvény. Hogy azonban a bortörvény a gyakorlatban kívánatos hatását éreztesse, ahhoz elsősorban az szükséges, hogy végre is hajtsák. Ez természetesen. Am ennek a természetes követelménynek kormányaink nem tettek eleget. Az 1893. évben szentesített és ma is érvényben levő bortörvényt csak nagyon rövid ideig hajtották végre erősebben, amikor azt a sajtó és a nagyközönség hangosan sürgette, azután egészen megfeledkeztek róla, úgy hogy míg a 90-es években minden héten olvashattunk néhány jogerős borhamisítási ítéletet, ma csak nagyrítván közöl ilyen a hatóság. Azért, mert a bor for-

*) Hogy az egyesületi tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges az alapszabályok értelmében, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 (tíz) nappal az elnökhöz, vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz írásban benyújtassanak.

..... A MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

..... SZÖVETKEZETE UTJÁN

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

..... LEGELŐNYÖSEBB A

GABONA

..... ÉRTÉKESITÉSE.

..... Takarmánycikkre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

Mai számunk 20 oldal.

galmazásának, tiszta és megbízható voltának biztosításával komolyan senki sem törődik.

A *borellenőrző bizottságok* arra valók lettek volna, hogy a helyszínen való utánjárással, kérdezősködéssel és érdeklődéssel megállapítsák, hol foly gyanus manipuláció. Am ezek a bizottságok az utolsó években a szó szoros értelmében nem tettek semmit. És így persze a bortörvény hatályossága is teljesen illuzóriussá vált. A hivatalos statisztika ugyan arról számol be, hogy a jogerős borhamisítási ítéletek száma fokozatosan csökkent az utolsó években, azonban akik az országban körül szoktak tekinteni és a vendéglőkben, borkereskedéseinkben uralkodó állapotokat ismerik, jól tudják, hogy ez a csökkenés nem tulajdonítható annak, mintha a vétke manipulációk ma ritkábban fordulnának elő, hanem annak, hogy sem a hatóságok, sem a borellenőrző bizottságok nem tekintették többé kötelességükre, hogy a borforgalom realitására felügyeljenek, azt ellenőrizzék. (Ma a borellenőrző bizottságoknak egyedüli munkája abban áll, hogy a fellebbezést közvetítik. Az pedig édeskevés dologtevés.)

És ennek mi a természetes következménye? Természetes következménye az, hogy nemcsak annak a garanciája csökkent, hogy tényleg tiszta bort kapunk, hanem egy erős fegyvert juttattunk a borkereskedők kezébe, kik most követelik, hogy az új bortörvény lehetőleg kevésbé akadályozza cselekvési szabadságukat. Kívánják az édes bor gyártásának továbbra való megengedését, amiből a termelésnek és a magyar fogyasztóközönségnek semmi haszna, sőt csak kára van; kívánják a cukrozás és szeszezés megengedését. Ezek a kardinális kívánságaik. Reméljük, sőt elvárjuk, hogy egyik sem fog teljesülni.

Az édes borból csak 2—3 nagykereskedőnek volt haszna és amellett megölte volt a tokaji bornak. Pedig most már a nemzeti becsület kérdése vált, hogy a tokaji bort kiválóságához méltó polczra emeljük, állandó értékesítését biztosítsuk.

A cukrozással a rossz évszámot akarják megjavítani egyes kereskedők. Ezt feltétlenül szükségesnek tartják. Ime, ebben engedünk is nekik, mondván, hogy valóban rossz években külön engedély mellett szabad annyi cukrot használni, hogy a bor természetes összetétele meg ne zavartassék. Ezt az engedélyt a borkeres-

kedők a bortörvény lanya végrehajtásából eredő mai homályos helyzetnek köszönhetik.

Ugy vagyunk a szeszszel is. Az exporteurok jelentése szerint Angliába és Oroszországba csak igen erős szeszfoku (12—15 fok) borokat lehet exportálni és csak a szeszezett borok bírják el a nagy távolba való szállítást. Ha tehát nem engedjük meg a szeszezést, tönkre tesszük kiválóbb boraink kivételét. Ezzel szemben áll az állami intézetek (a magyar királyi pinczemeszteri tanfolyam és a mintapinczének) az a tapasztalata, hogy a racionálisan kezelt, a teljes palackkérettségig vitt bor minden baj nélkül elbir bármily hosszú szállítást, anélkül, hogy csak a legcsekélyebb mennyiségű szeszt kellene hozzáadni. Ez a két intézet a világ minden tájára exportált bort és még soha semmi baja sem volt vele. A bor nem „fordult fel”, nem virágosodott meg.

Ha továbbá meggondoljuk, hogy éppen a cukrozás és szeszezés terén és révén történik a legtöbb visszaélés, feltétlenül bizunk abban, hogy ezt a két manipulációt el fogja tiltani az új törvény.

Hogy pedig az édes bor forgalombahozatalának utját fogja szegni, azt is okvetlenül elvárjuk.

Nagy bajunk volt az is, hogy az *állandó borvizsgáló szakértő bizottságok* sem dolgoztak a termelés érdekében. Kettő van, az egyiknek székhelye Budapest, a másiknak Kolozsvár. Pl. az egész Magyarországra (Erdély kivételével) kiterjedő hatáskörrel bíró szakértő bizottság élén oly „tudósunk” áll, aki a bortörvény ankéjén azt a veszedelmes axiómát akarta elfogadtatni a termelőkkel és a kormánnyal (a kereskedők persze az ő pártján vannak), hogy „ami kémiai uton ki nem mutatható, annak használata ne is legyen eltiltható”.

Már most tessék elképzelni, hogy ez a szakértő bizottság hogy töltötte be feladatát!

A kormány is tudja, hogy a bor racionális forgalombahozatalának ellenőrzésére és biztosítására szolgáló borellenőrző bizottságok a reájuk váró munkát nem végezték el. Ez az intézmény se vált be és így persze vigan folyt a hamisítás az elég jó bortörvény dacára. És ma sem biztos senki abban, hogy mely kereskedő és kereskedőnél kap feltétlenül tiszta bort.

Ezt a szomorú tény felismerve, a most szen-

tesítés alá kerülő bortörvényben a *pinczefelügyelők* intézménye van szervezve. Ezek állami szakközegek lesznek és ha feladatuk pontos és lelkiismeretes betöltésére fogja azokat szorítani a kormány, remélhetőleg gátat vetnek a hamisításoknak vagy legalább is meg fogják azokat szorítani.

Hogy ez az eredmény biztosítható, annak első feltétele, hogy ezek a pinczefelügyelők erkölcs és szaktudás tekintetében teljesen megbízható egyének legyenek, másrészt oly fizetésben részesüljenek, amely a megvesztegetés eshetőségét kizárja.

Végre előírja az új bortörvény a kereskedők számára a *borkönyv* vezetésének a kötelességét. Ez arra való, hogy az egész borforgalom ellenőrizhető legyen. A magam részéről kívánatosnak tartom, hogy a termelőkre is ugyanaz a kötelezettség háruljon. Mert sok termelő nagy tömegű bort ad át közvetlenül a fogyasztóknak, avagy kereskedőknek és vendéglősöknek, tehát az ő pinczekezelésének az ellenőrzése épp oly szükséges.

A *tokaji bor* jövőjének biztosítása érdekében oly különleges intézkedéseket tartalmaz az új bortörvény, amelyeket helyesléssel kell fogadnia mindenkinek. Most már csak az marad hátra, hogy az érdekelt tokaj-hegyaljai termelők végre megtalálják annak a módját is, hogy miként értékesíthetik évről-évre, a kellő időben, biztosan és megfelelő áron boraikat.

Reméljük, hogy ezt a kérdést is sikerül megoldani. Különösen, ha az állam is hozzájárul ehhez az akcióhoz erkölcsi támogatással és anyagi segítséggel.

A tokaj-hegyaljaiak maguk ezt a kérdést nem fogják megoldani soha.

Hogyan értékesítik cukorgyárosaink a melaszt?

A napisajtó legnagyobb része nagyon gyakran, a sajnós rendeleti uton életbeléptetett szerződés alkalmából pedig nap-nap után, ritka egyöntetűséggel az agráriusok vívmányairól, diadalairól (?) zengett himnuszokat és szinte megkönnyebbülten lélegzett fel, midőn a magyar és osztrák ipar és kereskedelem mentesváráként szeptember 1-én az előbb említett szerződés kereskedelmi szerződés életbelépett!

Valóban csodálatos, hogy Magyarországon

TÁRCZA.

Jobb világ volt régen.

Írta: Bársony István.

III.

A fiatalság az élet, a megelégedés, a szívósság s a remény. S én olyan nagyon fiatal voltam, amikor Kraszna-Bélteken laktunk.

Szinte magam is csudálkozom, hogy ehhez az igénytelen kis sváb faluhoz fűződnek életem legszebb emlékei. Már tudniillik azok, amelyek mindenre fogékony fiatal lelkületemnek a legnagyobb gyönyörűségeket bírták okozni.

Akkor kezdődött, amikor a hetedik gimnáziumot végeztem Pozsonyban. A addig tartott, amíg a jogot elvégeztem Budapesten. Közben a nyolczadik gimnáziumba Szatmáron jártam, ott tettem érettségim. S az első éves jogászságom megint Pozsonyban telt.

Ezt nem biográfiai szempontokból jegyzem fel, amelyek elvégre kit is érdekelhetnének? Hanem azért, hogy elmondhassam, hányfelől szaladgáltam én *haza*, lehetőleg minden sátoros-ünrepen, no meg a nagy vakációra.

A házuk a falu végén volt, az Erdőd-Szatmári ut mentén. Összesen hét holdnyi belsőség vette körül, amelynek egy részét, a nagyobbbat, tette a nagy kert, benne a „szigettel”, amelyre a „sójakok hidján” jutottunk. Igazán kedves hely volt az.

A „sziget” gyümölcsös fákkal beültetett domb, körülötte nádastóval, amelyben vadruca köl-

tött minden évben. A tó miatt csak a „sójakok hidján” volt megközelíthető a sziget, amelynek vadszőlős lugasában nagyon szerettem ábrándozni, olvasgatni, hallgatni az esti harangszót. A „sójakok hidjának” négy sarkán négy óriási szomorufűzfa állott, földig érő vesszős ernyőjével. A hidon túl, a szigeten, a fűzfák alatt padok voltak, ahonnan az ernyő közül kiláthatunk; de ha mink ott ültünk, minket senkisé nem láthatott, ugy el voltunk takarva.

A sziget nagy gyümölcsfára és fűzfára temérdek vadgerlicze járt júliusban és augusztusban hűsölni, júliusban egyre szótak, gurrogtak, beszélgettek. Gyönyörűség volt azt hallgatni.

A kert magas sövénye mellett sűrű, eleven bodzasövény vonult, amelyre rengeteg rigó, seregély s más madár járt rá, mihelyt a bodzabogyó érni kezdett.

A házunk utcai homlokzata előtt kis virágos kert volt, ahol tavasszal a sűrű rózsafákön barátfülemüle költött, fészelt. Annak a dala költötte föl a hugaimat korán reggel, bizony hajnalutján.

Engem senki sem keltett fel.

Tudták, hogy nem lehet.

Ha elaludtam, miattam ágyuzhattak. Még a hideg víz sem használt. Amikor elég volt az alvásból, akkor magam is felkeltem, kérés és szidás nélkül.

Hogy mikor volt elég, az attól függött, hogy milyen fáradtan feküdtem le.

Fáradtnak lenni böven volt okom.

Mert amikor csak lehetett, — mikor lehetetlen nem volt, — mindig vadásztam otthon.

Sokszor úgy indultam el reggel, hogy csak egy darabka kenyeret és egy falat szalonnát tettem a vadásztarisznyamba, egész napra; de azt is inkább a kutyáknak szántam, mintsem magamnak.

Nem merem azt mondani, hogy: a *kutyának*. Mert ez volt az a bizonyos híres Britt, „akitől” vadászni tanultam. Ő — már mint Britt — bizony az apámat vallotta a gazdájának végig.

Hiába vadásztam vele nyolcz-tíz napon át folyvást, — ha az édesapám egyszer azzal tüntetett ki, hogy velem tartott: Britt rögtön hozzáfűzött és rám sem hederített többé.

Csudálatos „észlely” volt. Ugy emlékszem rá máig is, mint a legokosabb ugynevezett „oktalan” állatra, amelyet az életemben láttam.

Amikor kis gimnázista koromban egyszer a Nagykároly mellett levő Posta-rétre lopódtam egycsöví puskámmal, fürjezni: majd megbolondultam a szelességtől. Britt volt az, aki csillapított. Nyugodtan kerestem, kitaróan állatta a fürjet s amikor ide-oda ugrándozással felvertem egy nagy nyulat, ő szégyellte magát helyettem; a farkát behuzva szemrehányóan nézett rám s hátra sompolygott, hogy ne is — lásson.

Britt volt örömeim osztályosa Kraszna-Bélteken is. Ez a kávébarna, kissé érdeszörű erős kankutya, amelyet a mai vizslászat terminológiája a „használati” ebek sorába ígatna. (Nyilván megkülönböztetésül azokkal a vizslákkal szemben, amelyek nagyszerű törzslapjuk ellenére is — használhatatlanok.)

— ebben a ban — a sa a kereskede tosz jelszava gyakran erő megteremten ugyanakkor lésról, anna sonló válság megfeledeke szegénynek, rosnak és mérnöknek, abban szükő társadalomn tartója, létal Az OMKE vetege, Ma nően tudja a magyar s az olvasók

A sajtó e irányított ál kívonni, em nagyon gya Sok példa lag, a sok k óhajtunk fo Számtalan utóbb tartot tében, hang Mezőgazdas sülete és oda utaland mazik: a m Szeszszé sék, vagy ha alább is oly korona) a mezőgazdas rakkal szem jutalmakkal óriási regie van hivatva adó hatásak években is mányt a ga Sajnos, e képviselőin Nem aka ipari szesz melaszból

A kávéba hogy fekete Kincsemje. soha egyetl amelyet cs szárnyas va társ az mo foglyot, va vadra az é nála rontal azt a fekete kereste, am hozta. Enne barna Britt.

Amikor I legalább is hat gyönyör három éves mult ki, a lövés által, teljesen me orra, az a lönben már tett az elgy

Hanem a sokáig azo tett tanuság Mondom, kor csak le Elindultu jártuk estig Ahol ku

— ebben a par excellence földmivelő országban — a sajtó mily lelkesedéssel foglal állást a kereskedelmi érdekek istápolásáért; hangzatos jelszavakat dob a közéletbe egy most — gyakran erőszakos eszközökkel — a tout prix megteremteni szándékolt ipar érdekében és ugyanakkor megelégedezik a magyar földmivelésről, annak fejlesztéséről, a jelenlegihez hasonló válságos időkben annak támogatásáról; megelégedezik arról, hogy *Magyarországban szegénynek, gazdagnak egyaránt, gazdának, iparosnak és kereskedőnek, ügyvédnek, orvosnak, mérnöknek, hivatalnoknak, a tőkésnek és az abban szűkölködőnek, az egyeseknek és az osztálysadalomnak, a magyar államnak élteje, fenntartója, létalapja: a magyar föld!*

Az OMKE. és a Gyáriparosok Országos Szövetsége, Malomgyesület, Bankkartel stb. kitűnően tudják irányítani, céljaiknak megnyerni a magyar sajtó legnagyobb részét és közvetve az olvasóközönséget.

A sajtó ezen bizonyos oldalokról egyoldalúan irányított állásfoglalása elől nem tudják magokat kivonni, emancipálni a politikai körök, sőt nagyon gyakran a kormány sem.

Sok példával szolgálhatnánk erre vonatkozólag, a sok közül azonban jelenleg csak egyvel óhajtok foglalkozni: a melaszéval.

Számtalan alkalommal, de különösen a legutóbb tartott szeszadósztanácskozmány keretében, hangoztatták az OMGE. és a Magyar Mezőgazdasági Szeszgyárosok Országos Egyesülete és azok kiküldöttei, hogy a melasz oda utalandó át, ahonnan tulajdonképpen származik: a mezőgazdaságba!

Szeszszé való feldolgozása ne engedélyeztesse, vagy ha az elkerülhető nem lenne, úgy legalább is oly különbséget adóval terheltesse (4—8 korona) a melaszból előállított szesz, amely a mezőgazdasági szesziparnak az ipari szeszgyárakkal szemben fennálló (a jelenlegi termelési jutalmakkal megközelítőleg sem kiegyenlített) óriási regie különbözete egyrészt csökkenteni van hivatva; de másrészt ép ezen különbözeti adó hatásaként a melaszt, ezen még normális években is elsőrendű szerepet betöltő takarmányt a gazdaságokba juthatja vissza.

Sajnos, érveink az illetékes miniszteriumok képviselőinél nem találtuk kedvező fogadtatásra.

Nem akarom bővebben fejtegetni, hogy az ipari szeszgyárak egy hl. szeszt 340—380 kg. melaszból — amelynek jelenlegi értéke 30—33

korona — mennyivel állítanak elő olcsóbban, mint a mezőgazdasági szeszgyárak, amelyek egy hl. szeszt körülbelül 300 kg. tengerit, jelenleg 50—53 korona értékben, vagy az idei kritikán aluli burgonyatermésnél (termés 25—30 q. holdanként) 10—12 métermázsza burgonyát 44—50 korona értékben dolgoznak fel — hisz mezőgazdánk előtt ez eléggé ismeretes!

A napi sajtó azonban az ilyen igaz elevenre találó példát ebben az ugynevezett agrárius országban a Gyáriparosok Országos Szövetsége szeszipari szakosztályának cenzurája, tiltó rendelete folytán soha sem fog közölni. Annál több szó esett a napilapokban „egy nagy áldozatok árán megteremtett és fentartott ipar — a nagy ipari szeszgyárak — tönkretételéről”; és hogy ekként az elfogulatlanul ítélkezni tudók, azon tévhitből, hogy az ipari szeszgyárak érdekei nem védenek meg, a mezőgazdaságiaké pedig tulságosan protegáltak az illetékes miniszteriumok részéről, nem oszudhatnak fel — ez csak természetes!

De amely fontos, életbevágó, sőt létérdeke volna a mezőgazdasági szeszgyáraknak, hogy az ipari szeszgyárak által melaszból előállított szesz: nagyobb adóval terheltesse — épp oly, de még sokkal nagyobb érdeke a magyar mezőgazdaságnak s így a magyar közgazdaságnak is, hogy a melasz csakis az öt megillető helyre — esetleges novellaris törvényes intézkedés révén — a mezőgazdasághoz takarmányozási célokra utaltassék.

Valóban csodálatos volt — de azért mégis könnyen megmagyarázható — hogy kelt ki a cukorgyárosok képviselője a szeszadósztanácskozmány alkalmából a mezőgazdák azon követelménye ellen, hogy a melaszból készült szesz nagyobb adóval terheltesse!

A régi bajtárs tiszteletreméltó barátságának teljes hevével kelt régi barátainak, régi vevőinek védelmére! Még tán olyasmit is állított, hogyha az ipari szeszgyárak nem dolgoznák fel szeszszé a Magyarországon termelt melaszt, akkor — reszkek magyar cukorrépa-termesztő ezért is — a cukorrépa-beváltási árak szükségképpen (?) redukeziója bekövetkeznék! Hivatkozott arra is, hogy ő nemcsak a cukorgyárosok érdekeinek egyoldalú képviselője; hisz régóta jó magyar gazda is és — erről volt alkalmunk meggyőződhetni — csak egyet nem említett fel: hogy az osztrák cukorgyárosok

érdekeit nagyon közelfekvő okokból szintén képviseli!

Anztriából ugyanis évente nagymennyiségű melasz szállítatik Magyarországra — az ipari szeszgyárak részére!

Ugy-e bár a magyar közgazdaságunk érdeke az, hogy a magyar haza földjének nyersterménye helyett ipari szeszgyárosaink osztrák eredetű ipari félterméket dolgoznak fel szeszszé?

De miért is nem veszik meg a gazdák — ha már annyira kell nekik ez a melasz — ezen osztrák melaszt?

A magyar gazdák joggal követelhetik, hogy a magyar föld a magyar répa melléktermékét a fuvarilag kedvezőbb Magyarországtól szereztesse be, — mert nincsenek még berendezkedve arra, hogy a drága fuvar mérséklendő — amiként ezt az ipari szeszgyárosok teszik a melasz megvétele céljából, egy tartánykocsiparkot is rendeljenek.

Statisztikai adatok nem állanak rendelkezésünkre, — és azért inkább kisebb számokkal dolgozunk — de azért határozottan állítjuk, hogy Magyarországon évente körülbelül 800,000 métermázsza melasz dolgoztatik fel szeszszé az ipari szeszgyárak által. Az ideai takarmányinséges esztendőben több, mint fél millió szarvasmarha fenntartó, erőt, húst vagy tejet termelő takarmányának eme értékes és jelentős részét, a magyar mezőgazdaság elveszítette!

És amíg a melasz szeszszé való feldolgozása nem lesz lehetetlenné téve, vagy legalább is megnehezítve — el fogja veszíteni ezt a magyar mezőgazdaság mindig, még jó takarmánytermést adó években is, mert — hála gazdánk intelligenciájának, amelylyel a belterjes üzemet lehetőleg mindenütt meg óhajják honosítani, — Magyarországon termelt melasz kétszerese is szives fogadtatásra találna gazdaságainkban!

De ezen felvett kb. 800,000 métermázsányi melasz szeszszé való feldolgozása által tetemesen károsodik a magyar mezőgazdaság, a magyar közgazdaság más irányban is. Az ezen melasz mennyiségből előállított megközelítőleg 220,000 hektobiter szesz kitermeléséhez 40—50,000 hold burgonyatermése volna szükséges. Ennyivel emelhetnők intenzivitásában a magyar mezőgazdaságot. De tán a magyar közgazdaságra sem lehet közömbös, ha ezen 50,000 hold kapásnövény termesztése által kb. 2 millió munkás napszámot foglalkoztatnának.

A kávébarna Britt apja is Britt volt, csak hogy fekete. Ez a fekete Britt volt a vizslák Kincsemje. Rövid három évet élt, de ezalatt soha egyetlen olyan vadat sem veszített el, amelyet csakugyan lelőttek. (Természetesen szárnyas vad értendő.) Ha szavahihető vadász-társ azt mondta: kérem, lelőttem a fűrjet vagy foglyot, vagy erdei sneffet, (vizi és mocsári vadra az édesapám nem igen vitte, mert sajnálta rontani a kutyája fölséges orrát), akkor azt a fekete Britt, az apám parancsára addig kereste, amíg a legsűrűbb bozótból is elő nem hozta. Ennek a fia volt az én tanítóm, a kávébarna Britt.

Amikor Kraszna-Béltekre kerültünk, már volt legalább is hét esztendő. És még kitartott ott hat gyönyörű szép, de nehéz esztendőt. Tizenhárom éves korában, sőt már azon jóval túlmult ki, a neki szánható legjobb halállal; egy lövés által, amire akkor itéltük, amikor már teljesen megvakult s megsiketült és csak az orra, az a remek orra élt még benne. De különben már öneki magának is csak teher lehetett az elgyöngült, pislogó vegetálás.

Hanem amikor még csak hét éves volt, sőt sokáig azontul is, hihetetlen munkabírásról tett tanúságot.

Mondom, mindennap vadásztunk ketten, amikor csak lehetetlen nem volt.

Elindultunk kezdettől fogva gyalog. És bejártuk estig néha három falu határát is.

Ahol kutat láttunk, oda igyekeztünk. Ott

ittunk mind a ketten. És vadásztunk tovább, a kidőlésig.

Néha meglőttem egy vén nyulat már a vadászatom elején. Tudtam, hogy oda aznap vissza nem kerülök; — mit tehettem? Hátamra kötöttem, úgy cipeltem órák hosszat, félnapig, egész napig. Ha a második nyul ugrott, arra tiz eset közül kilencszer nem is lőttem. Elrettentett a gondolat, hogy azt is cipelnem kell. Csak akkor voltam bátrabb, ha már hazatérőben, közel a községhez nyílt alkalmam második nyulat lőni. Így is majd leszakadt néha a lábam, amíg hazaértem. Hányszor voltam közel az összeroskadáshoz és csak úgy némán biztattam magamat: no még egy kicsit, no még!

Gondolni lehet, hogy magányos mezei vadászataimon nem valami tulságosan sok nyulat lőttem azon a vidéken. A szárnyas vad volt az eszményem. Abból pedig akadt mindenféle, ha nem is valami sok. Tudtam a fűrjes helyeket, a mocsári sneffnek való s a vadruczás helyeket. Ezekből bőven télt mulatságom a sikon. A fogolyállományt akkoriban még csapat számra tartottuk rováson. Akkor foglyasztunk, ha az édesapám is ráért. Haszontalanul nem lőtünk rákásra.

De fűrjrel megrakodhattam, ahogy birtam.

Britt nagyszerűen segített benne s tizenöt-husz fűrj egy kimenetelre közönséges eredményeim közé számított.

Persze, ez sem valami tulságosan sok, de tudni kell, hogy másképp vadásztunk akkoriban, mint a mai gyors tempóban lövöldöző

urak. Először is „perkussziós” (előltöltő) puskaik voltak. A töltés lassan történt, legalább aránylag s az ember nem hazárdkodott úgy, mint a hátultöltő puskák későbbi évadjában, amikor kész töltényt vihetett tele tarisznyával.

Mint aféle diáknak, a „municzióm” is ki volt mérve. És nélkül durrogatni, puskaport pazarolni nem volt szabad. Ha a járandóságomat szélesen elpuffoltam, magam sanyiletem meg.

A terület nagy volt s a vadat egymagammal kellett megkeresnem rajta, ami bizony nem kis munkát adott, ámbár Britt volt a vizslám.

Egy-egy fűrj hüvös időben végigszaladt az egész hosszú kukoriczatólban s akkor a vizsla munkája gyönyörködtetett; máskor fél óráig is elkerestünk egy harist, amit megszárnnyaztam s a bozót közül nem birtam megkapni. A mór-sneffes helyek messze voltak a fűrjeseiktől; oda hosszan tartott a séta. A vadruczát megint máshol kerestem, mély sásas árkokban, erekben, laposokban. Kraszna-Béltek, Szakasz, Sándorfalu, Géres, Gyöngy, Ákos, Dobra, Alsó-Szopor, Kis- és Nagy-Szokond, Alsó- és Felső-Boldád, Bántü, Rátkos, Erdőd, a Sási-pusztá, ezek voltak az én vadászbirodalmam kiterjedései.

Egy részök már erdős-hegyes, de oda nem is Brittel jártam, kivéve a dobrai vágást és a béltekit, ahol gyönyörű erdei sneff-huzás volt s ahol vizslával is remekül lehetett sneffezni.

Igaz, hogy nem akármiknek. De nekem, aki a fáradságot nem bántam s akármily sűrű túske közé is bebujtam: igen.

A tavaly számtalan helyen tartott u. n. drágasági ankétek alkalmából számtalanszor — de mindig indokolatlanul — a gazdákat állították oda bünbakul a drágaság előidéző okaiként. Drága a gabona, a hus, a tej és az egyéb élelmiszerek. E sorok írójánál sokkal hivatottabbak kimutatták, hogy gazdáink e drágaságból hasznot nem élveztek, de annál súlyosabban nehezedett rájuk is az általános drágaság okozta nehéz helyzet.

Gazdáink a tavalyi „drágaságnál” vagy az u. n. jó árnál, hogy mennyit nyertek (?) egy-egy métermáza szarvasmarha vagy sertés hus előállításánál, avagy egy-egy liter tej produkálásánál? azt hiszem nem dicsekedhetnek. Boldog volt, aki 14 fillért kapott a tejért. Napi átlagban 7 liter tej termeléséhez pedig téli időben legalább 20 kg. takarmányrépa, 5 kg. széna, ugyanannyi szalma és körülbelül 3 kg. abrak takarmány szükséges. Ezen takarmány-adag értéke körülbelül 80—90 fillér. Hol van a só, állatok amortizációja, cselédbér, tőkekamat, adó, biztosítás stb.

Tavaly nem nyertek haszonállatot tartó gazdáink; de hogy az idén mily összegeket fognak ezen inséges takarmánytermésnél és szertelen drága, gyakran *uzsoraárakon* beszerzendő abrak takarmányoknál ráfizetni, ennek kiszámítását vajjon miért nem kísérik meg merkantilis érdekeket szolgáló, a gazdákat pedig hamis vádakkal illető napilapjaink?

Hogy minő módon kell és lehet csak, ezen rossz takarmánytermésnél a melaszt a közvetlen forrásból az igen t. cukorgyáros uraktól beszerezni, az alábbi sorokban bemutatom és azt hiszem, szívesen venné a magyar gazdaközönség, ha alábbiakról a nagyméltóságú földművelésügyi miniszter ur a megtörő intézkedések megtétele céljából tudomást venne!

Már július hó végén érdeklődtem melasz beszerzése végett. A sárvári gyár azt felelte, hogy nem szolgálhat ajánlattal, „mert takarmány-cikkeinket kizárólag répatermelőink szükségletére fordítjuk”. A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság Kaposvári Cukorgyára azt írta július hó végén, hogy elsősorban répatermelőik szükségletét kell fedezniük és még csak aug. hó végén fogják tudni, vajjon van-e még eladó szörplevük. Ez időben forduljak kérdésimmal újból hozzájuk.

Augusztus hó folyamán kérdezősködtem melasz eladásával foglalkozó budapesti ügynököknél ezen takarmányezikk iránt. Két ügynök is ajánlott melaszt Eszékről 9 korona 10 filléres árban. Az egyiknél szükségletem egy részét megrendeltem, másnap értesít, hogy nagyon sajnálja, hogy az üzlet nem volt megköthető, de az „eszéki cukorgyár a kaposvári rayonba melaszt *gazdáknak* nem ad el”. A második ügynök ezt megerősítette és mindketten említették, hogy gazdáknak a cukorgyárosok 1—1½ koronával drágábban adják csak el rendszerint a melaszt, mint a szeszgyáros uraknak. Erről különben személyesen meggyőződtem aug. hó folyamán, midőn az Agriultura mezőgazdákat ellátó részvénytársaság 9 korona 50 filléért ajánlott nekem Hatvan állomásról melaszt

másodkézből és 4 nap múlva a Hatvani cukorgyár tulajdonosai 47% csekortartalmu melaszért 10 koronát kértek.

Ezen időben pedig a melasz ára már hanyatló volt (Aug. végén).

Elhallgatni nem óhajtom azon körülményt sem, hogy a hatvani cukorgyár egyik utazója nagyon ajánlotta a „hires derby-melaszt”, amely ha jól tudom, 40% melasz, 20% korpa és 40% szárított répaszelet keverékéből áll. Minthogy a keverésért én a gyárosnak sem fizetek 1½—2 K.-t 100 q.-ként, természetesen az utazó üzlet nélkül távozott.

De távozott nevezett hatvani cukorgyár másik utazója is, kitől szedt. első napjaiban a melasz árát kérdeztem. Ez hajlandó volt ugyan a melasz árát 9:50 K.-ra is mérsékelni, de ekkor már a magam és egy barátom szükségletét — 18 vagont — már a vágyszerű magyar gazdák alkotta derék szövetkezeti cukorgyártól beszereztem, én azonban úgy az ő, mint tisztelt nagyhirű gazdái szíves jóindulatából nem kértem.

A diószegi cukorgyár ezt írta: „melaszt, sajnálatunkra nem engedhetünk át”. Tehát van diszponibilis melaszuk, hanem ügylészik, hogy miként az eszéki gyárnál is láttuk, kartellszerű megállapodása a cukorgyáraknak, hogy más rayonba melaszt nem, vagy csak tetemes ártul-fizetéssel adnak el.

Végül a Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság kaposvári cukorgyára augusztus 2-ik harmadában a következő érdekes levelet intézte hozzám: „Az idén eladásra diszponibilis szörplevel nem rendelkezünk és így sajnálatunkra a kívánt szörplevel nem szolgálhatunk.” „U. i. illetve szörplevet csak azon esetben lehetne beszerezni, ha jövő évben cukorrépat termeszene, mert szörplevet csakis répatermesztőinknek *adhatunk* el.”

Tehát a cukorgyáros uraknak nincs szörplevük — „illetve” van! Csak természetesenek cukorrépat! És ami fő, a *cukorgyáros urak részére* természetesenek cukorrépat! Minél több cukorrépat.

Ezt jól jegyezzék meg Magyarország mezőgazdái! Vajjon az ipari szeszgyárak tulajdonosai is természetesenek cukorrépat a cukorgyáros urak részére?! Nem tudom, de talán a cukorgyárosok egyesületének kiküldötte a szeszadó szaktanácskozányba, az ipari szeszgyárosok lelkes védője, Kuffner báró ur jobban tudja.

Mert az ipari szeszgyáros urak részére a hazai cukorgyáraknak szabad is, kell is melaszt szállítani olcsóbb áron, mint a gazdának, ez a jelszó. No meg a rayon. A kedves kis rayonirozás! Magyarul annyit is jelent, hogy a t. cukorgyáros urak felosztották maguk között Magyarországot körzetekre. Egyik körzetből nem lehet, nem szabad átmenni a gazdának a másikba.

Ha a répatermesztő Sárvárnak termelt, úgy a következő évben, ha szabadulni óhajt Sárvártól és Bükre vagy Kaposvárra akar szállítani, úgy nem veszik meg utóbbi gyárak repáját. A kaposvári körzetben lakó gazda nem vehet melaszt eszéki gyártól!

De kedvezményes díjtétel mellett a Hatvani cukorgyár tulajdonosainak ezer vagonszámra szállítani a répát Hatvan és környéke állomásairól Sárvárra, ahol tudvalevőleg szintén van a hatvani gyárak tulajdonosainak cukorgyára, ez szabad? Az államvasutak ekkénti megkötését az *eltűri* Magyarország kereskedelemügyi minisztere?

Nincs szava ez ellen Magyarország földművelésügyi miniszterének, hogy ekként a Sárvár „rayonjába” tartozó gazdák bojkottáltassanak, kihasználtságuk és megkötöttassanak?

De Uram Isten! Mit szólnának mindezekhez a napilapok, amelyeket cikkünk bevezető részében apostrofálunk? Legyünk nyugodtak: agyonhallgatnák mindezeket.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Rovatvezető: Palkert Alajos.

* **Uj homesteadek az Egyesült-Államokban.** Ujabb időben ismét sürűbben „nyílnak” meg az Unió kormány földjei az amerikai farmerek részére. Az ottani mezőgazdasági lapok hirdetésrovatai telve vannak az egyes „föld-társulatok és vasuti társaságok új földeket kínáló és rendszerint rózsás színben csábító hirdetéseivel. Előtte van az omahai *Twentieth Century Farmer* egy nagy felhívása, melyben a Chicago, Milwaukee és St. Paul vasúttársaság figyelmezteti az amerikai farmereket, az október 5—17-éig *South Dakota* államban kisorsolásra kerülő 838,000 acre (kis magyar hold) „Rosebud Reservation” kormányföldekre. A vasuti társaságok ugyanis rendszerint maguk is óriási földterületek tulajdonosai vonalaik mentén, de igen helyes üzleti észékel mindenben megkönnyítik az új telepesek helyzetét, jól tudva azt, hogy viruló községek nagy üzleti hasznot hoznak nekik, pusztuló vagy szinylődő népesség pedig még a befektetett költségeket is veszélyeztetik. Igaz marad itt is az, hogy a mezőgazdák proszperitásából haszna van a kereskedőnek, iparosnak, az egész államnak, de ha nyomorog a gazda, vele nyomorog az egész ország.

Az új otthon keresők még a sorshuzás előtt kötelesek a törvényes kötelezvényt aláírni és esküvel megerősíteni. Egy otthon keresők csak egy negyed sectióra tarthat igényt, (40 kis magyar hold), ha a sorshuzásnál a szerencse kedvez neki. Akkor is négy és fél dollár, illetve hat dollárt (22½—30 korona) kénytelen lefizetni minden holdért és földjét csak 1909 március 1-én foglalhatja le. Sok új telepesből jó és szerencsés farmer válik, de még több félig megmivelve, épülettel, gyerekkel, stb.-vel együtt, tört reménnyel otthagyja új tanyáját.

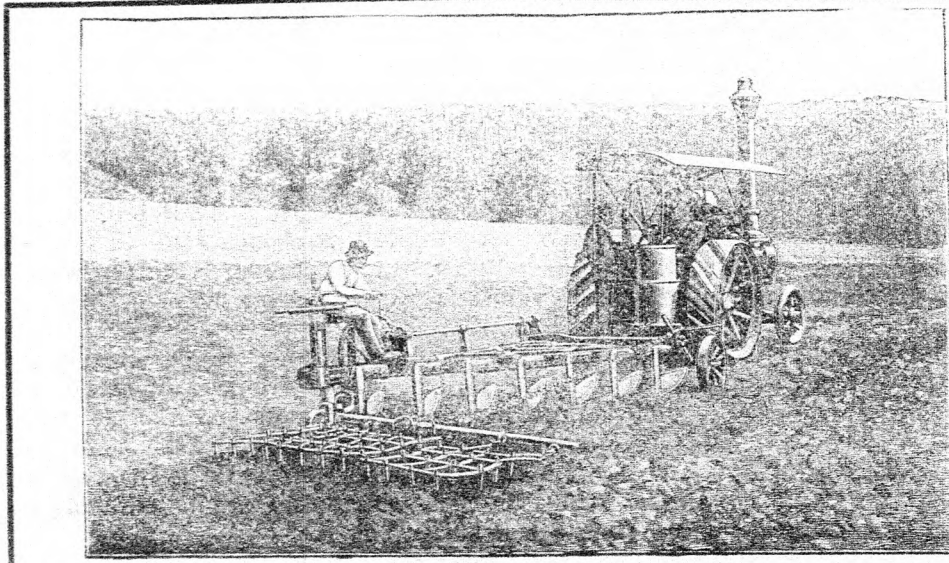
△ **Az orosz földbirtok megosztása és jövedelmezősége.** A legutóbbi 1905. évi statisztikai felvételek szerint az európai orosz birodalom ötven kormányzósági kerületében 43471 millió hektár volt a mezőgazdaságilag művelt földterület, amiből 15264 millió hektár esett a paraszthirtokra. Ez utóbbi földterület 12¼ millió parasztgazdaság között oszlik meg, tehát

egy-egy földterület. Az egyes leges nagyság eltérést mutat 55 hektárnál birtok 2330000 összes parasztnyi terület 22—55 hektár birtok 870000 az összes pa

Az itt rész birtok, hanem tént megszű jobbágyok ké (régii jobbágy nevezett mir időre (6—9 mivélés célj kimutatásból illetőleg család 83 hektáron kódásra, kiv csak alig alka millió hektár ha esik a 22—55 hekt hektáros egy felüli birtok földtulajdon Oroszország esik magánt levő földbirt egy hatoda nak. Ezzel parasztság m hektár, látjuk ságának ma parasztagd birtoknak es

A mirhez nyomásos a tulságos eg mány hiány és minden b nak parlago hektáronkér áll egész E német termé maradt, az zóságban ig a járványok

Kiváló or birodalom tedfél—hét 1/a-esik a tokon gazd fejenkénti 85 K.-ra, a ből és ipar együjt fejen holott legm 130 K. feje megélhetés gitják a m ruságát és gást, amely gazdasági

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

egy-egy földmivelő családra átlag 12,46 hektár jut. Az egyes parasztnak kiosztott föld tényleges nagysága azonban természetesen nagy eltérést mutat ettől az átlagtól, amennyiben 5,5 hektárnál kisebb területű az összes paraszti birtok 23,3⁰/₀-a, 5,5—8,8 hektárnál nagyobb területű az összes paraszti birtok 27,0⁰/₀-a, 8,8—22 hektárnál nagyobb területű az összes paraszti birtok 39,1⁰/₀-a, 22—55 hektárnál nagyobb területű az összes paraszti birtok 8,7⁰/₀-a, 55 hektárnál nagyobb területű az összes paraszti birtok 1,9⁰/₀-a.

Az itt részletezett paraszti birtok nem egyéni birtok, hanem a jobbágyságnak 1861-ben törént megszüntetése alkalmával a felszabadult jobbágyságok községeknek átengedett közös birtok (régii jobbágyságok). A faluközösség, az úgynevezett *mir* kollektív osztatlan birtoka idővel időse (6—9 évenként) a község tagjai között mivélés céljából felosztásra kerül s mint a fenti kimutatásból látjuk, az egy-egy felnőtt férfit, illetőleg családra eső birtokrészeknek fele (50,3⁰/₀) 8,8 hektáron alul marad, tehát okszerű gazdálkodásra, kivált közös legelők hiánya folytán, csak alig alkalmas. Magántulajdonban van 111,90 millió hektárnál nagyobb területű, amiből 3¹/₂ millió ha esik a 22 ha-nál kisebb, 3,6 millió ha a 22—55 hektáros és 8¹/₂ millió ha az 55—220 hektáros egyéni birtokra, ellenben 220 hektáron felüli birtokra jut 78,6 millió ha, ami 57,631 földtulajdonos közt oszlik meg. Egész európai Oroszország szántóföldjének csak nyolczadrésze esik magántulajdonra és e magántulajdonban levő földbirtok összes állatállománya körülbelül egy hatoda a birodalom egész állatállományának. Ezzel szemben a mintegy 70 milliónyi parasztság megmivélte szántóföld közel 71 millió hektár, látjuk tehát, hogy Oroszország mezőgazdaságának ma még a községi tulajdont képező parasztság az igazi alapja, míg az egyéni birtoknak csak alárendelt jelentősége van.

A mirhez tartozó paraszti birtokon a háromnyomásos gazdálkodás a tulnyomó. Hátrányai a tulságos egyoldalú szemtermesztés, az állatállomány hiánya következtében elégtelen trágyázás és minden harmadik hektár földnek, mint ugaranak paragon való hevertetése. A gabonafélék hektáronkénti terméshozama az utolsó helyen áll egész Európában s csak a fele például a német terméshozamokhoz. Az állattenyésztés is elmaradt, az állategészségügy a legtöbb kormányzóságban igen kedvezőtlen viszonyokat mutat, a járványok gyakoriak és sok pusztítást okoznak.

Kiváló orosz statisztikusok az európai orosz birodalom mezőgazdaságának évi hozamát hetedfél—hét milliárd koronára értékelik, aminek 1/6-a esik a magánbirtokra és 5/6-a a közös birtokon gazdálkodó parasztságra. A parasztság fejenkénti bevételét a földmivélésből mintegy 85 K.-ra, a háziiparból, halászatból, vadászattól és ipari munkából származó jövedelmekkel együtt fejenként 95—100 koronára becsülhetni, holott legminimálisabb számítás szerint legalább 130 K. fejenkénti jövedelem kell a legszerényebb megélhetéshez. Ezek az adatok eléggé megvilágítják a mirekben élő orosz parasztság nyomoruságát és érthetővé teszik azt a belső forrongást, amely ez óriási birodalmat a szükséges gazdasági átalakulás, fejlődés felé hajítja.

△ Kivándorlási törvény Ausztriában?

A munkaközvetítő-intézetek prágai kongresszusán a napokban elhangzott illetékes nyilatkozat szerint az osztrák kormány a jövő ülésszak elején a kivándorlás szabályozását célzó törvényjavaslattal szándékozik a birodalmi gyűlés elé járulni. Hasonló tárgyú törvénytervezet már 1904-ben is fektült az osztrák parlament elé, de a zavaros politikai viszonyok folytán nem emelkedhetett törvényerőre. Az új javaslat, hirtelen, ugyanazon alapelveken épül fel, mint feledésbe merült elődje s három részből fog állani. Elsősorban az európai államokba irányuló munkavándorlást, másodsorban a tengerentúli kivándorlást, harmadsorban a leánykereskedést fogja törvényes szabályozás alá vonni. A javaslat különben az amerikai kivándorlást illetőleg inkább csak általános irányelveket állít fel és a végrehajtás tekintetében többé kevésbé szabad kezet enged a közigazgatási hatóságoknak. Így például a hatóságok mérlegelésére bizza bizonyos országok felé irányuló kivándorlásnak vagy bizonyos utirányok használatának a szükséghez képest való ideiglenes betiltását, továbbá a kivándorló szállítással foglalkozó hajózási társaságok ellenőrzését s esetleg a szállítási engedélynek a hatóság rendelkezéseire nem alkalmazkodó vállalatoktól való ideiglenes vagy végleges megvonását. A javaslat a hajózási társulatok részére szóló kivándorló-szállítási engedély megadását tetemes pénzbiztosíték letételéhez fogja kötni s fenntartja a hatóságok ellenőrzési jogát az egyes hajók személyszállításra alkalmas voltának elbírálása tekintetében. Az európai államokba irányuló időszakos munkavándorlást az osztrák törvényjavaslat már részletesebben szabályozza és megköveteli, hogy az ily vándormunkások csak írásbeli munkaszerződés alapján hagyhatják el az osztrák határt, amely munkaszerződést a munkaadóknak vagy igazolt meghatalmazottjának kell aláírnia s minden munkaadó csak a maga részére szegődtethet ily szerződés útján osztrák földön munkásokat. E rendelkezéssel a munkaközvetítőknél kivált Galiciában és Bukovinában elharapódzott visszaéléseit óhajtán az osztrák kormány korlátozni. Érdeklődéssel várjuk a javaslat sorsát az osztrák parlamentben, amely a kényszerítő viszonyok nyomása alatt éppen oly kevésbé zárkozhatik el a kivándorlás nagyfontosságú kérdésének törvényes szabályozása elől, mint a magyar törvényhozás. Az utóbbi pedig joggal elvárhatjuk, hogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter kivándorlási törvényjavaslatát mielőbb törvényerőre emeli és közérdekből életbelépteti e javaslat szigorú tiltó és ellenőrző intézkedéseit.

△ Gazdasági automobil- és ipari szeszkiallitás nyílt meg f. hó 24-én Franciaország Bourges nevű városában, amely október hó 4-ikéig tart és az automobiloknak a mezőgazdaság szolgálatában való sokoldalú alkalmazhatóságát, valamint a szesznek ipari célokra, főleg a mezőgazdasági üzemben való használatát van hivatva a nagyközönségnek szemléltető módon bemutatni. Kipróbálásra kerülnek a kiállításon, amelynek védőségét Ruau földmivélésügyi miniszter vállalta el, különböző rendszerű automobil szántó-, kaszáló- és aratógépek, valamint motorok és vontatógépek, to-

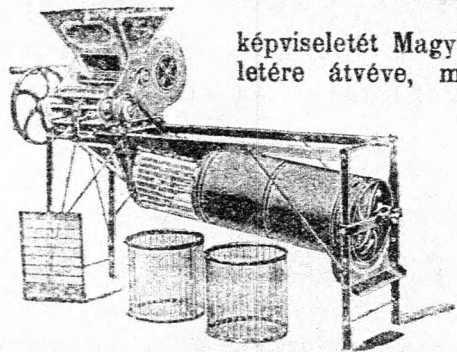
vább számos gép és berendezés, amelyek a szesznek gazdasági ipari célokra való gyakorlati felhasználását teszik fokozott mértékben lehetővé és gazdaságossá.

△ Hazai hűtőiparunk a külföld előtt. A Párisban október hó derekán tartandó első nemzetközi hűtőipari kongresszus elé a kongresszus magyar bizottsága érdekes francia nyelvű jelentést terjeszt hazai hűtőiparunkról és annak szerepéről mezőgazdasági termékeink konzerválása körül. A terjedelmes jelentés, amelynek kefelevonatába volt alkalmunk betekinteni, két részből áll. Az első rész a hűtőipari berendezések közgazdasági jelentőségével foglalkozik és ismerteti ama mezőgazdasági termelési ágakat, amelyek a hűtőtechnikát alkalmazzák. Szól nevezetesen a hazai fogyasztás és kivitel szempontjából a *húspárról, továbbá a vad, baromfi, tej, vaj, sajt, hal, gyümölcs és virág kivitel* és belföldi forgalmának hűtőházi kezelés útján való elősegítéséről. A második rész hazai hűtőberendezésünket ismerteti, így Budapestén a központi vásárcsarnok és a székesfővárosi sertésközvágóhid hűtőberendezéseit, a Magyar Élelmiszerszállító r.-t. mintaszerű hűtőházát, a Központi Tejcarnok, a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének, a Herz- és Dozzi-féle szalámi-gyáraknak, a Gschwindt- és Krausz-féle szeszgyáraknak hűtőtelepeit, továbbá a fővárosi jéggyárakat s végül a Röck- és Nicholson-féle gépgyárakat, amelyek valamennyi magyar hűtőtelep gépeit és berendezéseit szállították. Tizenöt fővárosi hűtőberendezés leírásán kívül a 24 képpel díszített füzet 29 vidéki hűtőtelep ismertetését is tartalmazza és a hűtőipar magyarországi helyzetéről mindenesetre tanulságos képet tár a nemzetközi kongresszus külföldi tagjai elé.

△ A vasutak vasárnapi munkaszünete. Az OMGE igazgató-választmánya az új vasuti üzlet-szabályzat-tervezetének megvitatása alkalmából legutóbbi ülésén többek között a tervezet 48. §-a 2. pontjának oly értelmű módosítását hozta javaslatba a kereskedelemügyi miniszternek, hogy a városok élelmiszerének megkönnyítése érdekében *vágóállatoknak* vasár- és ünnepnapokon szállításra való felvétele is kötelezővé tétessék. Érdekes, hogy éppen a közel multban a francia gazdák szintén hasonló kérelemmel fordultak a közmunkaügyi miniszterhez, egyúttal *friss gyümölcsre és főzélék-félékre* is kérvén a szállítmányozási üzlet vasárnapi szünetelésének fel-függesztését. A francia gazdák e kívánsága kedvező elintézést nyert, mire a napokban a *czukorgyárosok* egyesülete fordult a közmunkák miniszteréhez ama kérelemmel, hogy a czukorgyártási kampány megnyitásával a czukorszállítmányok felvétele, főleg azonban a gyárak részére feldolgozás céljából érkező répa- és tüzelőanyagszállítmányok kirakása vasár- és ünnepnapokon délig ne szüneteljen, akár vezet az illető gyártelepre külön vasuti vágány, akár a pályaudvari rakodókat veszi az illető gyár igénybe. A czukorgyárosok gyártási üzemük folytonos, megszakíthatatlan voltával s az általuk feldolgozott nyersanyag romlásosságával okolják meg e kérelmüket, amelyet a czukorrépa-termesztő-gazdák érdekképviseleti testületei is hathatósan támogatnak oly hozzáadással, hogy a vasúttár-

A HEID-féle GÉPGYÁR

képviseletét Magyarország területére átvéve, módunkban áll

eredeti HEID-féle gabonakonkolyozókat, eredeti

HEID-féle magosztályozó gépeket

E gyártmányt tartóssága és kiváló Ujdonság: kemény nickel átvonatu trieur-köpenyek, tökéletes munkateljesítése jellemzik. melyek tartósság tekintetében minden eddigi készítményt sokszorosan felülmúlnak. — Leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

saságok a vasárnap délelőtti munkára berendelt személyzetet valamely hétköznapon tartoznak megfelelő beosztás mellett egy-egy szabad felrappal kárpótolni, ami igen helyes és méltányos is.

△ **Mezőgazdaság és nemzeti fejlődés.** Jules Méline, a francia agráriusok nagynevű űsz vezére legutóbb ismét remek beszédet mondott Xertignyben, az epinali comice agricole gyűlésén, amelyben a mezőgazdasági ipar különféle ágainak a külföldi versenyrel szemben való védelmét nemcsak mezőgazdasági érdek, hanem nemzeti szükségesség gyanánt állította hallgatóságára elé. A mezőgazdasági terményeket feldolgozó iparágak, úgymint a gyümölcsfeldolgozó, a szesz-, cukor- és sörípar megfelelő védelme és felvirágoztatása ugyanis — Méline szavai szerint — alapja és feltétele a velük kapcsolatos mezőgazdasági termelési ágak kedvező fejlődésének és jövedelmezőségének. Ez iparágak és a mezőgazdaság között teljes szolidaritás áll fenn, mert ha a mezőgazdasági ipar jó áron tudja termékeit értékesíteni, így a nyersanyagért természetesen kedvezőbb árat fizethet a termelőnek, míg rossz értékesítési viszonyok az östermelésre is kedvezőtlen visszahattással vannak. Másik megbecsülhetetlen előnye — ugymond Méline — a mezőgazdasági ipar fejlődésének és virágzásának az, hogy jelentékeny munkaerőnek ad kerestetet s így a városokba való tödulástól ezíivel tart vissza félig mezőgazdasági, félig ipari munkások gyanánt olyanokat, akik különben a mezőgazdaságra nézve menthetlenül elvesztik s a városi proletariátus tömegét gyarapították volna. Ennek a körülménynek pedig Méline fokozott jelentőséget tulajdonít azért, mert az országos statisztikai hivatal kimutatása szerint a francia népesség csökkentében van s a múlt évben a halálozások 20 ezerral mutták felül a születéseket. Nem győzi eléggé hangoztatni, hogy e szomorú jelenség leküzdésére csak egyetlen hathatós orvoszer van; a faluba való visszatérés, amivel együtt jár a születések számának gyarapodása. Mig ugyanis a városi proletarra nézve a gyermek csak nyűg és felseerdülő-ég költségek fokozója minden ellenszolgáltatás nélkül, addig a falusi ember szívesen látja a gyermekáldást, amely reá nézve valóságos tökét jelent anélkül, hogy számbavehető költségösszetét okozna. A nemzetek nagyságához nem elegendő a vállalkozó szellem, a takarékoság s a vagyongyűjtés — a francia nemzet e köismert erényei, hanem a népesség szaporodására, új energiák teremtésére is mulhatatlanul szükség van. A nemzeti fejlődés e feltételeit pedig csak a mezőgazdaság, elsősorban a mezőgazdasági ipar felvirágoztatása biztosíthatja; s így a helyes agrárpolitika eredményén és sikerein fordul meg Franciaország jövő fejlődése és nagysága.

△ **A németbirodalmi pénzügyi reform** alapvonalait immár véglegesen megállapította a birodalmi kancellár és felhivatalos közlés szerint e reformtervek megvalósítása alkalmasint a birodalmi gyűlés legközelebbi ülészakát fogja foglalkoztatni. A birodalmi háztartás egyensúlyának helyreállítását nem újabb kölcsönök felvételétől, hanem a költségvetés keretében létesítendő változtatásoktól, nevezete-

sen a takarékoság elvének fokozott érvényesítésétől és új adóknak behozatalától várja a kormány. Főképpen egyes *fogyasztási adók* felemeléséről, az örökösödési adó további kiépitéséről és a *dohányadó* behozataláról van szó. Bár mindez kétségtelenül súlyos újabb terheket jelent a népre nézve, a végső cél, az állami pénzügyek megszűrdulása érdekében a német agráriusok hazafias aldozatkészséggel támogatják a birodalmi kormány pénzügyi terveit, amelyek eöreláthatólag a közel jövőben — kisebb-nagyobb módosításokkal — meg is fog- nak valósulni és lehetővé teszik majd a birodalmi szövetséges államok jelenlegi ugynevezett anyakönyvi járulékaiknak megszüntetését, valamint az immár igen nagyra növekedett birodalmi adósságnak törlesztés útján való fokozatos csökkentését.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: **Fabrieius Endra.**

Az Abauj-Tornavármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. hó 14-én Schell Gyula báró elnökle alatt ülést tartott, melyen közszóreltel vette tudomásul, hogy a földmivé- lésügyi miniszter az egyesületnek folyó évre 1885 korona államsegélyt engedélyezett. Több miniszteri leirat tudomásul vétele után foglal- kozott választmány a tornai és cseréhati járá- sok közsegeinek s közbirtokosságának *legelő rendtartásai*val s Csobad község közbirtokossá- ganak szervezési szabályrendeletével. Titkár jelentését, az iroda utóbbi időben kifejtett mü- ködéséről tudomásul vette, melynek alapján Nagykinizsen, Léhen és Nagyidán háziipari tanfolyamokat, a vármegye több községében pedig ismeretterjesztő előadásokat öhajít a föld- mivélsügyi miniszter anyagi támogatásával rendezni. Megbízta választmány az egyesületet, hogy a terményszállítás érdekében vegye fel a hűbiztoságnál a tárgyalást, az árregállapítá- nál védje meg a gazdaközönség érdekeit, a szállítási lebonyolítást pedig vállalja magára. **Az új ipartörvénytervezetben** foglalt intézke- désekre, melyek erősebb megszorításokat tesz- nek az építkezésnél, felhívja a földmivélsügyi miniszter figyelmét, hogy a gazdaközönség ér- dekeit védje meg. Egyben felterjesztést intéz a földmivélsügyi miniszterhez, hogy az *új bor- törvénytervezet* lényeges pontjaiban változatla- nul az öszi ülészak alatt terjessze a képviselő- ház elé s hogy sem a czukrozás, sem a sze- szezés, sem a mazsolaszőlőnek édesítésre való felhasználása tekintetében a javaslatban foglalt intézkedésekkel szemben ne tegyen engedmén- yt, a tokaji borvidék érdekében a javaslatban fel- vett intézkedések enyhítéséhez ne járuljon hozzá, a törkölyborkészítésre vonatkozó tervbe vett korlátozások fenntartását, valamint a javas- lat azon pontjának törvénybe ígtatását is köve- telje, mely a kereskedőket borkönyv vezetésére kötelezi.

Az állattenyésztési szakosztály javaslatát, mely egy megyei magán szarvasmarha-törzs- könyv létesítésére vonatkozik, magáévá téve foglalkoztatta a választmány a *mezőgazdasági érdekképviselet* törvényes rendezésének kérdésé-

vel s beható eszmecsere után elhatározta, hogy:

1. A Mezőgazdasági érdekképviselet a köte- lező társulás elve alapján sürgösen törvény- hozásilag szerveztessék;
2. minden vármegyei gazdasági egyesület mezőgazdasági kamarává alakíttassék át;
3. Budapesten egy országos mezőgazdasági kamara létesíttessék, még pedig akkent, hogy ezen országos kamara tagjai tulnyomó részben már a megalakítás alkalmával a vármegyei gazdasági kamarák tagjaiból álljanak;
4. egy érdekelrt birtokos vagy előjáróság sem gyakorolhat a választókerület összes szavaza- tainak egy negyedénél több szavazatot;
5. a felosztás, valamint az új választási rendre vonatkozó határozat már a földmivéls- ügyi miniszter jóváhagyásával foganatosítható legyen.

A Beregvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 2-án tartotta igazgató-választmányi ülését Horthy Gyula elnök elnökle alatt. A választmány háromtagu bizottságot küldött ki, hogy a *mezőrendőri törvény* módosítása tárgyá- ban Bereg vármegye alipanja által áterjesztett kérdésekre a véleményt megadja. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének a szőlő *jég- kárbiztosításának* országos szervezése tárgyában elfogadta azzal, hogy a jégkárbiztosítás köte- lezővé nem tehető. Elhatározta, hogy felterjesztést intéz a földmivélsügyi miniszter-hez, melyben az új *ipartörvénytervezet* egyes pontjainak a gazdaközönség érdekében való megváltoztatását kéri. Elhatározta, hogy a bortörvény tervezet készítésében nagy munkásságot kifejtő *Mezőssy Béla* államtitkárt, továbbá *Dobokay Lajos* és *Lónyay Ferencz* miniszteri tanácsosokat fel- iratilag üdvözi. Elhatározta, hogy a *mezőgazda- sági kamarákról* szóló törvénytervezet, még a folyó hó folyamán részletes tárgyalás alá veszi. A GEOSz. felszólítására dohánybevéltési szakértőkül 1908/9. időszakra *Seabó Elek*, *Horráth József* kinevezését hozta javaslatba.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület f. hó 29-én tartja ig. választmányi ülését. Az ülés főbb tár- gyai: Törvényjavaslat a mezőgazdasági kama- rákról. Képviseletés a Károlyi S. gróf szobrá- nak leleplezésén. Dohánybevéltési szakértők kiküldése. Az erdélyrészi tagosítási törvény. Boritaladó leszállítása. Vinea borvállalat ügye.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete a nyári szünet után most tartotta első választmányi gyűlését *Bujanovics Sándor* udv. tanácsos elnökle alatt. *Jeszenszky Pál* igazgatónak az egyesület nyári tevékeny- ségéről előterjesztett jelentését a választmány tudomásul vette. Javaslatára 81 új tagot vett fel, akikkel együtt az egyesület taglétszáma 1200-ra emelkedett. A *gazdatiszti kötelező nyug- díjbiztosítás* ügyében a választmány a közgyűlés ezirányu határozata alapján érintkezésbe fog lépni a Magántisztviselők Országos Szövetségé- vel, hogy a magántisztviselők kötelező nyugdíj- biztosítása keretében szorgalmazza a gazda- tisztek kötelező nyugdíjbiztosítását is. Elnök érdeklődést keltett a Gyakorlati Gazdatisztek Egyesületének az átírata, amelyben felkéri az Országos Egyesületet a két egyesület fuzionálása érdekében megindítandó tárgyalásra s javaslatba

hozza, hogy az közös bizottság Gyakorlati Gaz- czióját figyelmen a két egyesület két egyesület s hetők volnának érdeklő ügyek gálhatók. Az i sület fuzionálá háromtagu biz- Nick Ede kir. kir. tan. és G mányi tagok. alkalmából az teti magát. A több kisebb üg

A Nyittravé f. hó 30-án ta amelyen többé nácsnak a me- lentése, a föld kötélt keresk. s inség akciója bankszakértői ülésen történi szobrának lele tés iránt.

Törvényészé Ferencz dr., a tan és a tör egyetemi ny.

Az állatszav sége gyakran judikaturának. magyar gazda nincsenek kell ből, illetőleg nős köteleesség következményi gazdakongress tek alkalmáb mar az az szavatosság t

A mai ren volt legujabb amely egyrés pedig az OMC ségügyi szako állatkereskedő között a sertés főképpen pec sebben pedig következtében tosság szemp tetében folyt.

De maga teljesen egyó ságot nem s és nem ritkán tól függ az Egyöntetü a hazánkban k mert az ors Fiumében, a részeiben és szavatosságba

Lóhere és luczernamagért

Gazdák, kik legkevesebb 30 métermázsa magtermést várnak, sziveskedjenek erről lentjelzett czéget értesíteni, mely tisztviselőinek egyikét azonnal elküldi és a herét lábán megtekintetheti. Akiknek földjén még mutatkozik aranka, azokirtsák minél gyorsabban, hiszen 100 kilónkint 10 korona bevételi többlet busásan megtéríti az irtási költséget.

100 kilónkint 10 koronával ma- gasabb árt fizetek a napi ár- nál, ha a kaszálás idején az illető területen aranka nincs.

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és királyi udvari magkereskedése

BUDAPEST.

hozza, hogy az ügy előkészítése céljából egy közös bizottság küldessék ki. A választmány a Gyakorlati Gazdatisztek Egyesületének propositióját figyelembe venni határozta, amennyiben a két egyesület fuzionálása esetén egyrészt a két egyesület adminisztratív kiadásai csökkenthetők volnának, másrészt a gazdatiszti kart érdeklő ügyek nyomtatékosabban volnának szolgálhatók. Az igazgató-választmány a két egyesület fuzionálásának előkészítése céljából egy háromtagú bizottságot küldött ki, melynek tagjai Nick Ede kir. tan. alelnök, Kodolányi Antal kir. tan. és Gressler Vilmos igazgató-választmányi tagok. A gróf Károlyi szobor teleplezése alkalmából az egyesület küldöttségileg képviselteti magát. A számadások tudomásul vétele és több kisebb ügy elintézése után az ülés véget ért.

A Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 30-án tartja igazgató-választmányi ülését, amelyen többek közt tárgyalás alá kerül a tanácsnak a mezőgazdasági kamarákról szóló jelentése, a földm. miniszter leirata a Szerbiával kötött keresk. szerződés tárgyában, a takarmányinség akciója, az egyesület ügyv. alelnökének bankszakértői véleménye, kiadása stb. Ugyanez ülésen történik intézkedés a Károlyi Sándor gróf szobrának teleplezése alkalmából való kiküldetés iránt.

IRODALOM.

Törvénytörvényi állatorvostan. Irta *Hutya* Ferencz dr., az állatorvosi főiskolán a járványtan és a törv. állatorvostan ny. r. tanára, egyetemi ny. rk. tanár. Budapest, 1908.

Az állatszavatosság kérdésének rendezetlensége gyakran felpanaszolt hiánya a magyar judikatúrának. Sokszorosan érzik e hiányt a magyar gazdák és állatkereskedők is, mert nincsenek kellően tájékozva az állatok eladásából, illetőleg vételétől reájuk háramló kölcsönös kötelezések határai és az azokból eredő következmények felől. Érthető tehát, hogy a gazdakongresszusok és a különböző értekezletek alkalmából ismételve kifejezésre jutott már az az általános óhaj, hogy az állatszavatosság törvényhozás útján rendeztessék.

A mai rendezetlen állapotnak folyománya volt legújabbán az a toll- és szóharca is, amely egyrészt a lapok hasábjain, másrészt pedig az OMGE. állattenyésztési és állategészségügyi szakosztályában az állattenyésztők, az állatkereskedők és az állatorvosi szakértők között a sertésvész esetén fennforgó szavatosság, főképpen pedig az „átvérszeltég”-nek, helyesebben pedig a sertésvész egyszeri kiállása következtében szerzett immunitásnak a szavatosság szempontjából való megítélése tekintetében folyt.

De maga az igazságszolgáltatás sem lehet teljesen egyöntetű ott, ahol az állatszavatosságot nem szabályozzák pozitív jogszabályok és nem ritkán egyedül a bíró egyéni felfogásától függ az egyes peres esetek megítélése. Egyöntetű a szavatosság kérdésének elbírálása hazánkban különben már azért sem lehet, mert az ország erdélyi részeiben, továbbá Fiumében, a magyar határvidék polgárosított részeiben és Horvát-Szlavonországban az állatszavatosságból eredő perek tekintetében az

1811-iki osztrák polgári törvénykönyv idevonatkozó rendelkezései ma is kötelezők, noha ezek a tudományos felfogással már sok tekintetben ellenkeznek, az ország többi részében ellenben az említett törvény hatálya megszűnt 1861-ben s ennek folytán azóta csak az időközben kifejlesztett jogszokás irányítja az idevonatkozó peres esetek elbírálását. Igaz ugyan, hogy lényegileg ma is az osztrák polgári törvénykönyv szellemében itéli meg a magyar joggyakorlat a szavatosság kérdéseit, mert megfelelő újabb törvényes intézkedések hiányában ennek a hatályon kívül álló törvénykönyvnek a szellemében alakult ki a jogszokás.

Természetes, hogy az állatorvosok működését is megnehezítik e körülmények minden olyan esetben, valahányszor az állatszavatosság kérdéseiben kell szakértői véleményt mondani. Az állatorvosok annál kevésbé tájékozódhattak könnyen ezen a téren, mert ezideig nem találtak a magyar szakirodalomban olyan tankönyvet sem, amelyből a sokszor szövevényes részletek felől a tudomány mai állásának megfelelően tájékozódhattak volna. Az egyetlen szakmunka, melylyel a magyar állatorvosi irodalom rendelkezett, *Eisenmeyer* „Törvénytörvényi állatorvostan” című tankönyve volt, amely még 1866-ban jelent meg, vagyis olyan időben, amikor a modern állatorvosi tudománynak még csak az alapköveit kezdték lerakni; könnyen érthető, hogy ez a munka már teljesen elavult s a mai viszonyoknak megfelelő tájékozást belőle nem lehet meríteni. Minden tekintetben elismerést érdemel tehát *Hutya* Ferencz dr. állatorvosi főiskolai tanár, aki a közel múltban az állatszavatosság kérdéseinek alapos ismeretével megírta „Törvénytörvényi állatorvostan”-át, mely a Magyar Országos Állatorvos-Egyesület kézi könyvtárának XIII. köteteként jelent meg.

A szerzőnek különben nem az első munkája ez a szavatosság kérdésére vonatkozólag, hiszen e lapok olvasói előtt bizonyára ismeretes az a fontos jelentése is, mely az OMGE. kodifikációs bizottságának kiadványai között „Az állatszavatosság a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetében” címen megjelent. Egy másik idevágó munkája „A szavatosság az állatkereskedésben, tekintettel a hazai joggyakorlatra”, amelyben már a jelen munkának az alapvázát és fontosabb irányelveit kialakulva találjuk.

A most megjelent munkájában a törvénytörvényi állatorvostan egész anyagát rendszeresen tárgyalja. Ennek megfelelőleg az első rész az állatorvosi szakértői bizonyítással foglalkozik, ismertetve a szakértők minősítése, alkalmazása, meghallgatása stb. tekintetében szükséges tudnivalókat és az állatorvos-szakértői okmányokat. A második rész az állatszavatosság fogalmát és jelentőségét s jogi alapelvét tárgyalja. Hazai viszonyainkra való tekintettel különösen fontosak itt azok a fejezetek, amelyekben szerző a Magyarországon fennálló joggyakorlatot, a törvényes jogszabályokat, a kereskedelmi törvénynek az állatszavatosságot érintő részeit, a kir. kuria és a kir. táblák idevonatkozó döntvényeit, illetőleg ítéleteit, ezek után pedig az ausztriai s általában a külföldi viszonyokat ismerteti. A szavatossági hiba fogalmának és az ugynevezett törvényes főhibáknak általános meghatározása után, részletesen tárgyalja a szavatossági hi-

bákat. Minden egyes elbírálás alá eső betegségnek ismerteti a kóroktanát, tüneteit, kóros elváltozásait, vizsgálatát, körjelzését, elbírálását és fejlődési idejét. A harmadik rész a kártételeket foglalja magában, érve ezek alatt az olyan szándékos vagy véletlen cselekedeteket, amelyek a hazai állatok épségében és egészségében kárt okoznak. A kártételek fokozatainak és következményeinek általános ismertetése után az erőművi sérülések, étrenyi hibák, műhibák és mérgezések folytán előálló kártételeket és a csa áásokat tárgyalja itt a szerző. Az utolsó fejezetben vagyis a függékben pedig az állatorvos-szakértői okmányok mintáit találjuk meg.

A munka anyagának és beosztásának ebből a rövid ismertetéséből is kitűnik, hogy az a gyakorlati élet követelményeinek alapos mérlegelésével készült s amíg egyrészt a felőlet terjedelmes anyagot széleskörű tudományos alapon, minden részletekért kiterjedő gondossággal tárgyalja, addig másrészt éles kritikával való utmutatásokat tartalmaz minden eset helyes elbírálására is. Nem utolsó érdeme a könyvnek az se n, hogy sok olyan, a gyakorlatban gyakran felmerülő kérdésben is alapos tájékoztatást nyújt, amelyekre a hasonló irányu munkák alig vagy egyáltalán nem voltak figyelemmel. Ilyenek az állatok meg nem felelő használata és szállításának közben, a herélők, miskálók és patkoló kovácsok helytelen eljárása következtében beálló és a védőoltásokból eredhető kártételek.

A törvénytörvényi állatorvostan-ban elsősorban az állatorvosok nyertek szakavatott tanácsadót, amely világosan és biztosan jelöli meg azokat az irányelveket, amelyek szerint a felmerülő esetekben helyes következtetésekhez juthatnak és véleményüket tudományos alapossággal formálhatják meg. De a munka könnyen áttekinthető beosztásánál és világos tárgyalásánál fogva a gazdáknak, állattenyésztőknek és állatkereskedőknek is hasznos tájékozást fog nyújtani az állatszavatosság összes kérdéseiben. A peres ügyek elintézésébe közvetlenül befolyó bírák és ügyvédek részére pedig az teszi e könyvet igen értékesé, hogy az orvostudományi szempontok kritikai megvilágításán kívül, magában foglalja a hazai bíróságok ítéleteiből levonható jogi tanulságokat is. *Rátz István. dr.*

Székely telepítés és visszatelepítés. Irta: *Zakariás* János dr. orsz. képviselő. A Székely Szövetség ezidei nagygyűlésén érdekes felolvasást tartott szerző fenti címen, melyet füzet alakjában is kiadott. Előadásában kimutatja, hogy a székely népsűrűségi adatok világosan igazolják, miszerint a székelyek kitelepítésére szükség nincs. Hanem igen is szükség van arra, hogy a székelységet, mint az Erdélyi rész leg-többször magyar népanyagát saját otthonában segítsük megélhetéshez. A segítséget ipari munkálatoknak nyitása és a mezőgazdálkodás belterjesebbé tétele által véli elérhetni szerző. A kivándorlás megakadályozását úgy Románia, mint Amerika felé sürgeti. Az elvándorlást, mely a székely fiúk távolabb országrészekben való ipari alkalmazása és a székely lányok cselédekül való elszállítása által jött létre, — szintén károsnak tartja. Különben ezt már az illetékes kereskedelmi és iparkamara is belátta és tény az, hogy a székely munkásoknak a

REKORD DRILL

a legjobb páros soru vetőgép.

Losonczy gyártmány!

Losonczy gyártmány!

Kívánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

Székelyföldről, de különösen az erdélyi részekből való elvitele nemcsak gazdasági romlást okoz, hanem nemzeti veszedelmet képez. Különösen magyar földesurak okulhatnak a történelem tanulságain és ott, ahol székei cselédséget, bár nagyobb költséggel alkalmazhatnak birtokaikon, a látszólagosan olcsóbb, de gyöngébb oláh munkaesztét mellőzniök kellene, mert a felszázadelőtti rémes vérfürdőket is ezek a tapintatlanságok idézték elő nagy részben. Zakariás igen helyesen és nagy gyakorlati érzéssel sorolja föl az orvoslasi eszközöket, de a bajok tüneteinek megállapításánál elhallgatja azokat a mulasztási bűnöket és cselekedeti visszaéléseket, melyek a székely társadalom nagy része, valamint a közigazgatás által követettek és követetnek el ma is. A székely nép legnagyobb baja az, hogy rengeteg sok az ur az élőködő elem, a kétes uri existencia és erről a nehéz fekélyről hallgat Zakariás dr. De sürgeti igen helyesen a gazdasági oktatás kibővítését és a Romániában lakó magyar gyermekek díjmentes kiképzését itthon. Az erdők kihasználásánál valamint az ipar fejlesztésénél javaslatai elfogadhatók, de a havasi legelők kihasználásáról nem emlékezik meg úgy, amint ennek jelentősége megkívánná. Határozati javaslatát kilencz pontban foglalta össze. Érdeklődők a füzetet szerzőtől kérhetik.

Az algyógyi földmivessiskola jelentése 1907—1908 tanévről. A Kun Kocsárd gróf székely földmivessiskola záróvizsgái jelentését a múlt tanévről most küldte szét. A tanévet 62 tanulóval kezdték, év végén 55 tanuló maradt, köztük 2 fizetőhelyes, 32 rendes és 20 rendkívüli ösztöndíjas. Beszámol a jelentés az iskola látogató társas kirándulásokról, valamint a tanulók kirándulásairól. A tanítás, gazdaság és tantervéről teljes kimutatást közöl.

Folyóiratok. Erdély. Ünnepi száma jelent meg az Erdélyi Karpát Egyesület hivatalos folyóiratának. A 200 dik Erdély most hagyta el a sajtót. Az 1. szám 1892-ben, a 200 ik 1908-ban jelent meg. Az ünnepi szám gazdag tartalommal, de rengeteg sajtóhibával ékeskedik. Ez utóbbi Radnóthy Dezső szerkesztő halála óta tapasztalható a lapnál. A szép szövegtartalom közül megemlíjük a következőket. *Emléksorok az ünnepi számhoz*, az Egyesület több jeles tagjától. *Kitartásban van a siker.* Fekete Gáboról. *Barangolás a Ketyezát körül.* Szádeczky Lajos dr.-tól. *Az erdő hajnali imádsága.* Apáthy István dr.-tól. *A Kis Békási Szurdok.* Fejér Gerő dr.-tól. *25 ezer muzeumlátogató.* M. Gy. Különfélék. stb.

A hadsereg. Ez évi nyolczadik száma jelent meg ezen illusztris folyóiratnak, mely immár ötödik éve szolgálja a hadsereg-intézmény ismertetését írásban és képekben. Ez újabb száma is gazdag tartalommal, sok szép képpel diszítve hagyta el a sajtót. Előfizetési ára félévre 4 korona. Megrendelhető a szerkesztőségben, Arad, Deák Ferencz-utca 11.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Patria r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Ullői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Ártéradóval megterhelt földterületek osztályba sorozása. 495. kérdés. Községünk határában a múlt évben volt a kataszteri földosztályozás. Földem a Köröszugban van, mely a 80-as években lett a víztől mentesítve és 7 éve hogy én szántottam fel először. A kataszteri biztos a földet $\frac{3}{4}$ részben I-ső és $\frac{1}{4}$ részben II-ik osztályba sorolta, ez ellen én fellebbezéssel eltem, indokul hozván fel a többek közt azt is, hogy magyar holdanként több mint négy korona vizszabályozási adót fizetek s így igazságtalannak tartom azt, hogy olyan földet, mely ilyen magas ártéradóval van terhelve első, illetve második osztályba soroljanak és kértém azokat $\frac{1}{2}$ részben a III-ik és $\frac{1}{2}$ részben a IV-ik osztályba sorolni. A felülvizsgálat f. hó 12-én jött ki és nem hogy kérésem meghallgatta volna, hanem az egész földemet az I-ső osztályba sorolta. Kérem, hogy igazságos volt-e ez az eljárás? T. L.

Felelet a 495. sz. kérdésre. Ha valamely földterület vizszabályozás, csatornázás vagy más költséges munkával hasznavehetőbbé tétetett, ez a körülmény az osztálybasorozás alkalmával nem vétetik figyelembe, ellenben az ily földterületeknek az 1875. évi VII. t.-cz. 6. §-a alapján 15 évi teljes adómentességre van igényük, mely adómentesség ezen idő letelte után is meghosszabbítható.

Az ilyen földterületek kataszteri tiszta jövedelmének kiszámításánál figyelembe vétetnek azon terhek, melyeket az árterület mentesítő és a törvény oltalma alatt álló társulatok a védművek karbantartására fordítanak s ezek nint különös gazdasági költségek a rendes gazdálkodási költségekkel együtt a kataszteri tiszta jövedelemből levonásba hozatnak.

Tehát mindaddig, amíg az ármentesítő társulat működése tart s az illető földterületre *ártéradó* vettetik ki, ezen adóösszeg levonása utáni fennmaradó kataszteri tiszta jövedelem adóztatandó meg földadóval.

Hollady Nándor.

Tőgydagánat. 496. kérdés. Egy 9 éves tehén, mely eddig bő és jó tejelő volt, 4 nappal ezelőtt lelelt s tőgye kemény és dagadt, melyből tejet sem fejni, sem szoptatni nem lehet. Kérem: Mily ok idézhette elő e dagánatot? Mily eljárással lehet azt megszüntetni? Előfordul-e az ismétletlen, avagy teljesen gyógyítható? Megtartható-e a tehén tovább tenyésztésre? B. E.

Felelet a 496. sz. kérdésre. A tehén tőgye többféle okból dagadhat meg és válhat keménynyé. Az ok csak a tüzetes vizsgálattal felderített kóros jelenségekből állapítható meg. Nem ismervén ezeket s így a baj okát, illetve természetét sem, természetesen annak további alakulásáról és gyógyítása módjáról sem mondhatunk véleményt. Figyelmeztetjük azonban az állat tulajdonosát, hogy a tőgybaj gümőkóros természetű is lehet (főleg ha a kemény tőgyrészlet nem fájdalmas) s hogy ilyen esetben az egész tőgy teje nemcsak a szopósborjura, hanem az emberre is felette veszedelmes.

—y—

Bortermelők elárúsítási engedélye. 497. kérdés. Megyénk pénzügyigazgatóságától engedélyt óhajtok arra szerezni, hogy saját termésű boromat zárt palackokban a szomszédos községekben is — bizományosom útján — elárúsihassam. Kérdezőkördésemre azt a választ kaptam, hogy ez a törvény szerint lehetetlen, mert a szőlőbirtokos saját termésű borait csak községe területén értékesítheti kicsinyben. Kérem, igaz-e ez és mely lépéseket kell tennem a palackokban való borértékesítés engedélyezésére? H. K.

Felelet a 497. sz. kérdésre. Az állami italmérési jövedékről szóló 1899. évi XXV. t.-cz. nem korlátozza azt, hogy a bortermelő a szomszéd községbe kis mértékben italelárúsítási engedélyt kaphasson. A feltételek, hogy kérelmező teljesen megbízható és magyar állampolgár legyen. Az illetékes község erkölcsi bizonyítványa, továbbá a saját termésű és kis mértékben eladásra szánt bormennyiséget felülvizsgáló tanúsítványa a kérvényhez melléklendő, ezen kérvényben az üzlethelyiség és üzletvezető megnevezésével az engedély saját termésű borok kismértékbeni eladására kérendő az időszak megjelölésével, melyben az eladás gyakoroltatni fog.

A pénzügyigazgatóság elutasító határozata ellen a pénzügyminiszteriumhoz lehet fellebezni. Hollady Nándor.

Szalmakazal köbtartalma. 498. kérdés. Kérem az alább felsorolt árpaszalmakazalnak köbméter tartalmát és súlyát meghatározni. A kazal méretei a következők: hossza 26'40 m., szélessége 10'40 m. s magassága 8'30 m. Továbbá kérem, hogy egy 26 kévéből álló árpakeresztnek a töreke mennyit ér? W. F.

Felelet a 498. sz. kérdésre. A közölt méretektől a kazal köbtartalma pontosan ki nem számítható, mivel nincs megmondva, hogy a kazal 8'3 m.-nyi magasságából mennyi esik a falazatra és mennyi esik a tetőzetre. Ha feltételezzük, hogy a falazat 4'3 m. és a tetőzet 4 m., akkor a kazal köbtartalma a következő lehet:

$$10'4 \times 4'34 = 44'72 + \frac{10'4 \times 4}{2} = 20'80$$

összesen tehát

$$65'52 \text{ m}^3 \times 26'4 = 1730 \text{ m}^3$$

szalma. Ha a kazal falazata nem 4'3 m., akkor fenti alapon könnyen kiszámítható a köbtartalma.

Tekintettel a kazal nagy méreteire, valószínűleg tartom, hogy a szalma köbmétereje 70 kg.-ot nyom, miszerint ezen kazal súlytartalma kerekén 1200 q-t tenne.

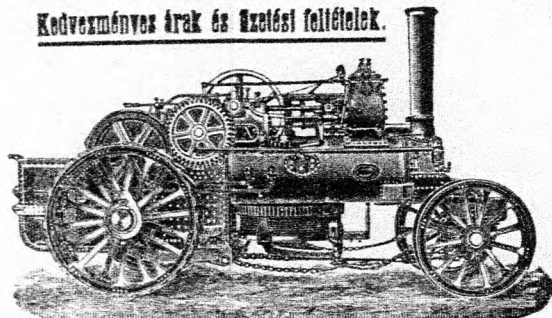
Megjegyzendő azonban, hogy ez a becslés csak átlagszámokon alapszik és azért a valóságtól lényegesen eltérhet, mely okból biztosabb adatok elérése végett azt ajánlom, tessék a kazal közepéből egy folyóméternyit kivágatni és megmászaltatni, hogy így a kazal súlytartalma egészen pontosan meghatározható legyen, ami a mostani magas szalmaárak mellett nagyon fontos.

Hogy egy 26 kévés árpakereszt után nyerhető töreke mennyit érhet, azt pontosan meghatározni szintén nagyon nehéz, mert ehhez pontos próbacséplési adatok szükségesek. Átlagos adatokra támaszkodva feltételezhető, hogy

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Kedvezményes árak és szelvény feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gőzeke- és Magyarországi igazgatósága
gépgyár ■ BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

77 Sz
egy ily ke
hető és e
lére téve.

Rovark
után a k
dés. Rova
tén, ennel
adó is?

Felelet
a birtoko
arányában
nak mérve
által hatá
vetkezmen
után a kö
a községi
síteni.

Szólóto
A szőlőb
adhatom-e
és mennyi
A törköly
tudnám e
mányrak?

Felelet
köly q-ja
leghelyese
vásárolni,
értéke ige
köly kemé
7'50/0, hol
szalmáé l
savanyítás
keves a tő
ügy, mint
deszkákkal
reá, hogy
veremben
a zöldtaka
ritás a nap
ténik. Kété
naponta e
borkősavat
de ha pá
0'2—0'7/0
6—8 kg.-o
nagyobb m
s hipómarh
naponta en
besavanyítá
penészesed
esetben má
posztra val

Lenkóré
lentermés
nyékbeli le
élvez, cseké
Azon többs
ságát és az
tessé meg
Tisztelettel
miniszteri r
tene meg a
három éves
elveztegetü

Felelet az
lenkóró feld
nek, illetve
lenkórót gaz
Friedler J
és Komárom
m.). Székely
közi lenterm
Perbenyik (Z
készítő gyár
kender- leni
gyára Érsek

de ha pá
0'2—0'7/0
6—8 kg.-o
nagyobb m
s hipómarh
naponta en
besavanyítá
penészesed
esetben má
posztra val

Lenkóré
lentermés
nyékbeli le
élvez, cseké
Azon többs
ságát és az
tessé meg
Tisztelettel
miniszteri r
tene meg a
három éves
elveztegetü

Felelet az
lenkóró feld
nek, illetve
lenkórót gaz
Friedler J
és Komárom
m.). Székely
közi lenterm
Perbenyik (Z
készítő gyár
kender- leni
gyára Érsek

de ha pá
0'2—0'7/0
6—8 kg.-o
nagyobb m
s hipómarh
naponta en
besavanyítá
penészesed
esetben má
posztra val

VIL
Terv
Több mint

egy ily kereszt után mintegy 15 kg. török nyerhető és ennek gazdasági értékét kg.-ként 2 fillére téve, a török értéke 30 fillér lehet.

Hensch Árpád.

Rovarkár alapján elengedett állami adó után a községi pótdadó is leirandó. 499. kérdés. Rovarkár ezimén állami adóelengedés esetén, ennek arányában csökken-e a községi pótdadó is?

F. F.

Felelet a 499. sz. kérdésre. A községi pótdadó a birtokosok által fizetett egyenes államadók arányában vették ki s így a községi pótdadónak mérve egészen az illető egyenes állami adó által határozottatik meg, aminek természetes következménye, hogy a leírásba hozott állami adó után a községi pótdadó is leirandó. Ezen leírást a községi előjáróság hivatalból tartozik teljesíteni.

Hollódy Nándor.

Szőlőtörköly mint takarmány. 500. kérdés. A szőlőtörkölyt 2 éves tinóknak adhatom-e, mily módon tehetném azt el télire és mennyit lehet belőle adni darabjának? A törköly métermázsáját csak 2 K. 40 fillérért tudnám értékesíteni. Megér-e annyit takarmánynak?

R. M.

Felelet az 500. sz. kérdésre. Ha a szőlőtörköly q.-ja 2 K. 40 fillérért eladható, akkor leghelyesebb eladni és helyette más takarmányt vásárolni, mert a szőlőtörkölynek takarmányértéke igen csekély, amennyiben a vizes törköly keményítőértéke csak 2/5, a szárítotté 7/5%, holott az őszi szalmaé 11, s a tavaszi szalmaé 17—19%. Télire való eltartása besavanyítás vagy szárítás útján történik. Ha kevés a törköly, akkor kádban savanyítjuk be úgy, mint a káposztát, vagyis jól letiporva deszkákkal takarjuk le s annyi vizet öntünk rá, hogy a deszkák fölé érjen, nagyban pedig veremben savanyítjuk be épp úgy, mint ahogy a zöldtakarmányt szokás besavanyítani. A szárítás a napon, vagy mesterséges szárításban történik. Kétéves tinókkal csak 2 kg.-ot tanácsos naponta etetni, mert a szőlőtörköly 2—4% borkósavat tartalmaz, mely hashajtólag hat, de ha pálinkát főznek a törkölyből, akkor 0.2—0.7%-ra apad meg a borkósav, mi miatt 6—8 kg.-ot is kaphat a tinó. Ugyanily, sőt nagyobb mennyiségben etethető fejőstehennel s hizomarával s a sertés is képes 1/2 kg.-ot naponta enni. Ha későn fogunk a szőlőtörköly besavanyítását vagy szárításához, akkor megpenészesedik s eczeterjedésnek indul, mely esetben már nem etethető, hanem csak a komposztra való.

Cselkó István.

Lenkóró értékesítése. 501. kérdés. Nagyobb lentermesemet kissé rövid volta miatt a környékbeli lengyár, amely állami szubvenziót élvez, csekély poton árban akarja tőlem átvenni. Azon többszöri kérésemre, hogy a lenkóró nagyságát és az árakat szabályozó rendeletet ismeresse meg velem, még mindig nem reagált. Tisztelettel kérem tehát, tényleg létezik-e ily miniszteri rendelet, vagy tulajdonképp mi mentene meg attól, hogy készletemet, amely már három éves, ne lennék kénytelen poton árban elvesztogetni.

Felelet az 501. sz. kérdésre. Magyarországon lenkóró feldolgozására következő gyárak léteznek, illetőleg állanak üzemben és vesznek át lenkórót gazdáktól:

Friedler J.-féle lenkikészítő gyárak Nagytany és Komárom (Komárom m.), Csurgó (Somogy m.), Székely-Keresztúr (Udvarhely m.), Bodrogközi lentermesztőszövetkezet lenkikészítő gyára Perényik (Zemplén m.), Perényi József lenkikészítő gyára Chynorán (Nyitra m.), Magyar kender- lenipar részvénytársaság lenkikészítő gyára Érsekújvár (Komárom m.), Harkányhéz

átató, kender- és lengvár részvénytársaság ipartelepe Dráva-Szabolcs (Baranya m.), Magyar kender- és lenipar részvénytársaság kenderkikészítő gyára lenkikészítő osztályllyal Szeged (Csongrád m.), Hungaria kender- lenipar részvénytársaság kender- és lengyára Nagylek (Csanád m.)

A felsorolt gyári vállalatok közül ezidőszerint az első öt élvez több-kevesebb állami segítyt. A következő három állami segítyezése tárgyalás alatt áll, de még nem történt meg.

Az állami segítyezéssel szemben az illető vállalatokat kötelező kikötések némi eltéréssel a következők: A vállalat köteles a jelentkező termelőktől a telep üzemképességének megfelelő mennyiségű lenkórót legalább az alábbi kikötött legkisebb beváltási áron átvenni. A vétel azonban csak olyan köróra nézve kötelező, amely rostnyerésre alkalmasnak elismert magból rostnyerésre megfelelő módon természetett és kezeltetett és amellyel egészséges és nem gyomos. A kellekeknek megfelelő minőségű köróra megállapított legkisebb beváltási ár 102 kg.-nyi köróért az eladó kívánsága szerint akár a kikészítő telepen, akár ezen telep vasuti állomásán őszzel mérve készpénzfizetés mellett a következő: 75 cm.-nél hosszabb lenkóró 9 kor., 60—75 cm. hosszú lenkóró 7 kor., 40—59 cm. hosszú lenkóró 5 kor. Ennél rövidebb vagy kúszált köró átvétele 2—3 kor. áron történik.

A köró vételárának meghatározása, valamint az eladásra kínált köró minősítése és osztályozása az előző pontban foglaltak alapul vételével a vállalat mint vevő és az eladó között szabad egyezkedés tárgyát képezi, de hogy ha erre nézve köztük egyezés létre nem jönne, akkor az alábbi kikézdésben jelzett választott bizottság határoz.

Az előző kikézdésben említett választottbizottság elnökét a m. kir. földmívelésügyi miniszter vagy megbízottja, a vármegyei főispán nevezi ki, egy tagot a vármegyei gazdasági egyesület, nem létezés esetén a földmívelésügyi miniszter által megbízott más hasonló célokat szolgáló egyesület küld ki, egyet pedig a vállalkozó kér fel. Ez a bizottság az előző kikézdésben foglalt kérdésekben foglalt kérdésekben teljesen szabad mérlegelés alapján és minden felelősség kizárásával határoz.

A vállalkozó magát ezen bizottsági határozatnak minden más birói út mellőzésével feltehetően alávetni és a reája kötelező határozatoknak eleget tenni tartozik. Ellenben ha a termesztek ezen bizottság ítelkezését igénybe venni nem óhajtják, szabadságukban áll követeléseiket birói úton érvényesíteni. Amennyiben kérdéstevő köróját a legközelebbi segítyezett gyár a kikötőt legkisebb áron átvenni nem hajlandó, az említett bizottság megalakítása és döntése kérhető.

K. R.

Luczernamagrostaalj tápértéke. 502. kérdés. Mai postával küldünk luczernaaljából mintát kérem ennek tápértékét közölni.

B. A.

Felelet az 502. sz. kérdésre. A szóbanforgó rostaalj tulnyomóan aszott luczernamagvakból áll s némi szemeten s egyéb gyommagvakon kívül meglehetősen sok utifü — s vadmuharagot is tartalmaz. Hozávetőleges tápértékéről azok az elemzések s kihasználási kísérletek tájékoztatnak, melyeket Tangl s Weiser végeztek hasonló rostaaljjal s melyekből az tünt ki, hogy a here- s luczernamagrostaalj mintegy 20% em. igazi fehérjét tartalmaz s hogy keményítőértéke 50 és 60% között változik. Nevezett kísérletezők továbbá azt tapasztalták, hogy a marha szivesen eszi ezt a rostaaljat, míg ellenben a juh és sertés csak akkor, ha ugyanannyi gabonadarával keverve kapják.

Mintán mérges, üszögös s általában romlott magvak nincsenek a beküldött rostaaljjában, mindenféle marhával etethetőnek véljük, de csak zuzva vagy darálva, mert máskülönbön sok rágatlanul lenyelt mag csiraképesen jutna a ganajba.

Cselkó István.

Gazdasági szakoktatási intézményeknél alkalmazható tanárok képesítése. 503. kérdés. A gazd. akadémiai, vagy földmivessiskolai tanárnak milyen iskolákat kell végezni?

F. K.

Felelet az 503. számú kérdésre. Magyarországon mezőgazdasági szakoktatásának legutóbb 1903-ban kiadott évkönyve szerint — ez idő óta lényegtelen változásokkal a következő:

A felsőbb gazdasági szakiskolák tanárai a növénytermesztési, állattenyésztési és üzemteni szak kivételével az egyetemen, vagy a műegyetemen szerzik meg tanári képesítésüket.

Az állattenyésztési tanszéken működő tanárok a gazdasági akadémia végbizonyítványa és az állatorvosi főiskolai oklevél; a növénytermesztési és üzemteni tanszéken működő tanárok pedig gazdasági akadémian nyert végbizonyítvány, kellően beigazolt hosszabb gazdasági gyakorlat és valamely gazdasági szakiskolánál kiképzés végett teljesített egy évi szolgálat után a tanári testület előtt, saját maguk által szakmájuk köréből választott tárgyból próbaelőadást tartanak, kellő siker esetén mint segéd-tanárak megfelelő tanszék mellett alkalmaztatnak s rendszeren egy év tartamára továbbképzés céljából állami ösztöndíjjal külföldre küldetnek ki.

Ha ezen kiképzés után az illető mint segéd-tanár (assistens) minden tekintetben beválik s kellő irodalmi működést fejt ki, mint segéd-tanár nyer alkalmazást.

A földmivessiskolák tanszemélyzete és a gazdasági vándortanárok képesítésüket a gazdasági tanintézetben nyert végbizonyítvány, a földmivessiskolánál e célból alakult bizottság előtt sikerrel letett próbaelőadás alapján nyerik s ha ez alkalommal az iskolák gyakorlati oktatására való tekintettel a gazdaságban mint segédek, továbbá a népies oktatásnál mint előadók használhatóknak bizonyultak.

Gazdasági vándortanárak csak az nevezetnek ki, aki a földmivessiskolán mint segéd-tanító sikerrel működött, igazgatói állás csakis oly egyénnel töltetik be, aki a vándortanári pályán megfelelően működött.

K. R.

Napraforgópogácsa mint tejtakarmány.

504. kérdés. Tehénészteinkben a fejőstehenekkel malomkonkolydarát etettünk, most azonban már magas áránál (100 k.-ként ideszállítva 13—13.40 K.) fogva alig fizetheti ki magát, különösen akkor, mikor napraforgópogácsát kaphatunk ideszállítva 16 koronáért. Szives felvilágosítást kérek arra nézve, milyen befolyással van a napraforgó a tejelésre, mi a tápértékegyesége a középminőségű konkolydara s mi a finom buzakorpával szemben.

Cz. Fr.

Felelet az 504. sz. kérdésre. A napraforgópogácsa határozottan jobb tejtakarmány mint a malomkonkoly, mert fehéretartalma kétszer akkora, bár keményítőértéke csak 15—30%-al nagyobb mint a másik takarmányé. Pontos értékviszonyt azonban bejós a kettő között felállítani, mert a napraforgópogácsa tápértéke igen változik aszerint, hogy gyári vagy paraszmalomból származik s hogy hámozott vagy hámozatlan mának a hulladéka-e. A tejelválasztásra gyakorolt hatását továbbá a többi takarmánynak fehérjetartalma is befolyásolja, mert ha utóbbi nagyon szűkölködik fehérjében, akkor hatásosabb a napraforgópogácsa, mint ellenkező esetben. Vaktában tehát lehetetlen megmondani, hogy a levelében említett piaci árak mellett a

VILLAMOS ERŐÁTVITEL, VILÁGITÁS, CSILLÁROK.

Tervez és épít 1876 óta.

DECKERT és HOMOLKA

Tervez és épít 1876 óta.

Több mint ezer berendezés üzemben.

ELEKTROTECHNIKAI GYAR

BUDAPEST.

9545

Kérjen referenziajegyzéket.

napraforgópogácsa vagy a malomkonkoly jutányosabb-e. A finom buzakorpa átlag mintegy 11% em. fehérjét s 48% keményítőértéket tartalmaz, míg ellenben a hámozott napraforgópogácsa átlagos fehérjetartalma mintegy 32%, keményítőértéke 72%, mely számokból az következik, hogy a hámozott napraforgópogácsa legalább másfélszer annyit érő mint a korpa, sőt fehérjehiány alkalmával még nagyobb a kettő közötti értékkülönbség. Hámozott pogácsát azonban csak gyári malmokból lehet kapni, mert a parasztmalmok nem hámozják a napraforgómagot.

Burgonya mint hizlaló takarmány. 505. kérdés. Mennyi krumpit lehet főzött és nyers állapotban egy ökörnek kezdetleges hizlalásnál adni, hogy a csömör ki ne üssön, és hogy melyik krumpi, nyers vagy főzött jobb?

F. S.
Felelet az 505. sz. kérdésre. Ha a hizlomarhát fokozatosan szoktatjuk a nyers burgonyához, s ha oly koncentrált takarmányt etetünk vele, mely nem izgatja az emésztőszerveket, akkor 60 kg.-ot etethetünk 1000 kg. élő súlyra s naponta. Izgató koncentrált takarmány pl. a melasz, malátacsira, repcepogácsa, melyek tehát a burgonyaadag merséklését teszik szükségessé, míg ellenben a lenmagpogácsa, mely sok nyalkát tartalmaz, a burgonyaadag kivételét teszi lehetségessé. Bö burgonyafeteskor továbbá sok és jó szénát is kíván a hizlomarha. Ugyanez áll a főtt vagy párolt burgonyáról is, mely kevésbé izgat ugyan, de amelyet a marha kevésbé szeret, mi miatt abból sem képes sokkal többet enni, mint a nyersből. Második kérdését nem értjük, mert ha moslékrumpi alatt szeszmoslékot ért, akkor nem képezheti kérdés tárgyát, hogy nyers vagy főtt állapotban jobb-e, amennyiben a szeszgyártás mindig főzéssel jár.

Lefőlézött tej borjúknak. 506. kérdés. Tehénészetben a tejet vajnak feldolgozva lehetne-e a borjúkat a lefőlézött tejjel itatni? És a lefőlézött tejet talán felforraltva? A megmaradt lefőlézött tejet mivel lehetne legcélszerűbben feleltetni? Esetleg milyen sovány sajtot lehetne készíteni. Összesen mintegy 200—250 liter tejről van szó.

G. H.
Felelet az 506. sz. kérdésre. A lefőlézött tejet borjúkat itatni lehet s általában szokásos is ott, ahol lefőlézött tejjel rendelkeznek. Ahol kisebb mennyiségű a lefőlézött tej, ott inkább már a választás felé járó körülbelül 5—6 hetes borjúkkal szokás azt értékesíteni, amikor is azok 3—4 hónapos korukig is itathatók vele. Ott, ahol a teljes tejjel inkább takarékoskodnak már 2—3 hetes korában is megkezdik a lefőlézött tej itatását. Cézlszerű a tejnek, ha nem is felforraltva, legalább is 85 fokra való felmelegítése, mivel a lefőlézött tej fokozottabb mértékben tartalmazza a gümölkör csirát. Ugyancsak ajánlatos a lefőlézött tejhez egy kevés lisztet pótléku hozzáadni. Amennyiben még nagyobb mennyiségű lefőlézött tej állna rendelkezésre, úgy azt leghelyesebb malacokkal, lehetőleg hussértés malacsaival értékesíteni. A malacok különben is jobban értékesítik a lefőlézött tejet, mint a borjúk.

Ujhelyi.
Jelzálogos kölesönnel terhelt birtok általános jövedelmi pótdadója. 507. kérdés. Malomra 500 korona 60 fillér kereseti adó lett az idén kivétel és azután 175 korona 06 fillér általános jövedelmi pótdadóval is lettem megöröva. A pótdadó ellen felszólamlással éltem azon alapon, mert birtokomat jelzálogos kölesön terheli, melynek kamata után az 1883. XLVI. t.-cikk

13. §. értelmében a birtokra jövedelmi pótdadó ki nem vehető; ezen kamat figyelembe vételével a malomra kivett 500 korona 60 fillér után sem járhat még általános pótdadó. Felszólamlásomat a kir. pénzügyigazgatóság a következő indoklással utasította el: „Az 1883. évi XLVI. t.-cz. 13. §. szerint a kamatteher csak a föld- és házbirtok az idézett t.-cz. 9., 11. és 12. §-aiban, valamint az 1886. évi XXXVII. t.-cz. 5. §-ában meghatározott mód szerint kiszámított art. jöv. pótdadóval vonható le, ami a kérvényezőnél meg is történt.“ Ezen indoklással szemben nézetem az, hogy az én mezőgazdasági földmalom, mely nem iparszerű, hanem mezőgazdasági üzemű és célszerűsége miatt, a mezőgazdaság kiegészítő része, mely elsősorban saját terményemet dolgozza fel; a telek melyen áll és így maga a malom is, jelzálogos kölesönnel és birtokkal együtt van megterhelve és a törvény nem veszi ki az ily üzemeket a kedvezmény alól: ennél fogva a jöv. pótdadó elengedésének kedvezménye a malom kereseti adója után is megadandó.

Zs.
Felelet az 507. sz. kérdésre. Az általános jövedelmi pótdadó szabályozó összes törvények és rendeletek a bekebelezett jelzálogkölesön után az adóvetet megelőző év végéig fennmaradt tőkemarádék egy évi kamatainak 10%-át csupán a föld- és házbirtok után, tehát csak a föld- és házáradó után kivett általános jövedelmi pótdadóval rendelkezők apadásba hozni.

A III.-ad osztályú kereseti adó után kivett 35%-os általános jövedelmi pótdadónak jelzálogos kölesön alapján való leszállításáról nem intézkedik a törvény, de a gyakorlatban sem észleltünk hasonló esetet s így a további felelkezés ezen irányban nem sok reménnyel kecsegtethet.

Nézetünk szerint a mezőgazdasági malmok, melyek az illető mezőgazdaságban előállított nyerstermények feldolgozására s a felesleg eladására szorítkoznak s így náluk az idegen nyerstermények feldolgozása és eladása teljesen alárendelt szerepet játszik, a törvény szelleme szerint még III.-ad osztályú kereseti adóval sem volna megérthető.

Ezen adó nem tárgya az önálló kereskedelmi üzletek és iparvállalatok tiszta kereseti jövedelme s minthogy a mezőgazdasági malom, mint mellékparag és kiegészítő tartozéka a gazdaságnak nem mutathat ki külön tiszta jövedelmet, mivel az ipari foglalkozás alapját magában a gazdaságban találja, nem önálló ipari kereseti forrás s mint ilyen, az ipartörvény rendelkezései alól is ki van véve s ezen indokok alapján a III.-ad osztályú kereseti adónak tárgya hiányában való kivétele sikeresebben volna felszólamlással megtámadható.

Hollody Nándor.
Burgonyaszár mint takarmány. 508. kérdés. Burgonya indait, amely teljesen zöld állapotban van, lehet-e valami takarmányfélének felhasználni akár szárítva vagy pedig lefőldelve és a levágás folytán a burgonyatermés nem csökken-e? Melyjegyzendő, hogy a burgonya-inda 2½ méter magas és így bő takarmányt adna.

B. Z.
Felelet az 508. sz. kérdésre. A burgonyaszár csak akkor szabad lekaszálni, ha vagy sárgulni kezd, vagy ha az ősz előrehaladottsága a gumók kiszáradását javalja, mert melegebb időben folyton gyarapítja a szár a gumókat. Miután azonban ily későn már nehezen szárítható a burgonyaszár, besavanyítás vagy zombolyázás által szokták tétre elteni, ami vagy egymagában, vagy más zöldtakarmánnyal rétegezve, a szokásos módon történik. Ebből a takarmány-

ból mintegy 10 k.-ot kaphat a kifejlődött marha naponta, míg ellenben a solaniban gazdag friss burgonyaszár sokkal csekélyebb mennyiségben vagy egyáltalán nem etethető. A korán érő burgonyafajták szárát juhok által lelegeltetik vagy szárítás által konzerválják, vagy barna szénát készítenek belőle. Minderről „Takarmányozásunkból“ merítheti a le jobb felvilágosítást.

Cselkó István.
Köles zombolyázása. 509. kérdés. A kölest jó-e zombolyázva kazalba rakni? Ha igen, mely fejlődési állapotban legjobb? Mikor kell a kazlat állandóra leföldelni és mily vastag földréteggel? Teljesen friss állapotban mily magas kazlat jobb rakni? Teljesen friss állapotban vagy kissé fonnyadt állapotban jobb össze rakni? Szénának szárítva eszi-e jól az állat? Szára vastag.

T. E.
Felelet az 509. sz. kérdésre. A köles a legvisebb zöldtakarmányok egyike s ezért nehezebben zombolyázható, mint pl. a csalamádé, de ezen az általán segíthetünk, hogy kissé fonnyadni hagyjuk, vagy hogy kevésbé vizes zöldtakarmánnyal, vagy szettépt tengeriszárral rétegezzük. A kazlat továbbá nem célszerű tulságosan tprálni, de a beföldelést azonnal fogantossítsuk s mintegy 0.8 m. földréteget rakunk rá. Kaszálni lehetőleg csak virágzókor kell, mert a növekedés előrehaladásával folyton fogy a köles víztartalma. A frissen rakott kazal magassága 4 m., illetőleg akkora legyen, hogy a föld felhánnya-ára legfeljebb csak egy állványra legyen szükség. Szénát rakán készítenek a kölesből, mert nehezen szárítható s mert az állatok nem igen szeretik s főleg csak a marha eszi.

Cselkó István.
Cukorrépa levél hashajtó hatása. 510. kérdés. A cukorrépa levél hashajtó hatását meg lehet-e akadályozni? Ha igen, mi módon? Mi az amivel lehet és mi az eljárás?

T. E.
Felelet az 510. sz. kérdésre. A cukorrépa levél hashajtó hatása nagy víz és sóskasav-tartalmától származik, amihez még az a föld is járul, mely a levélhez van tapadva. Ezért lehetőleg úgy kell a cukorrépa szedni, hogy minél kevesebb föld tapadjon a levélhez, ha pedig mégis nagyon földes lenne, akkor tisztítsuk meg házi rostával vagy tengelye körül forgatható lécdobbal. Nagyon hatásosnak bizonyult továbbá a precipitált mész is, melyből mintegy 30 gr. hintendő a fejenként s naponta etetendő répa levélre, mely esetben 60 kg., sőt több leveles cukorrépa fejet is fogyaszthat a tehén anélkül, hogy hasmenést kapjon tőle.

Cselkó István.
Leveles cukorrépa fej besavanyítása. 511. kérdés. A cukorrépa levelet el lehet-e tenni tétre? Ha igen, mi módon leghelyesebb, verembe-e vagy zombolyázni? Mindkét esetben a rajta levő fej levágandó-e vagy maradhat rajta is?

T. E.
Felelet az 511. sz. kérdésre. Ezt a hulladék-takarmányt mindenesetre jobb besavanyítani, semmint zombolyázni s a besavanyítás nem csak veremben, hanem a föld színén is történhet pl. következőképp: Mintegy 10—15 hold répa földről halomra hordatjuk a leveles cukorrépa fejeket, melyek azonban ne legyenek fonnyadtak, mi miatt a répa fejezése alkalmával kis rakásokra célszerű azokat összehányani. A halom átmérőjét 6 m.-nek tanácsos venni, s magassága akkora legyen, hogy ne csak emberekkel tiprathassuk, de hogy a szekerék is átjábassanak rajta. Ha kész a halom, polyvát s az oldalaira, ahol a polyva meg nem állna, szalmát terítünk rá, s a következő napon beföldeljük. Miután azonban a föld sulya levét

A kontinens legmodrabb és legmunkaképebb
CZEMENTCSEREPÉGEPEI,
sajtol s aczélfarmál, mindenféle czementáru készítésére.
Valódi czementfestékek közvetlen Angliából.

KRISHABER és BECK
műszaki vállalata

Budapest, V., Nádor-utca 14. sz.
Üzemből lévő telepek magtekinthetők az ország minden részében

szorit ki a leveles cukorrépafejből, annak elvezetéséről kell gondoskodnunk, ami ugy történik, hogy beföldelés előtt néhány szalma-kévéket fektetünk a halom szélén sugárszerűen a földre, tehát úgy, hogy a kévék egyik vége a t. karmánnyal érintkezzék, a másik pedig a halom beföldelése után is kiálljon. A halom fenekének természetesen nem szabad mélyebben fekdülni mint a környezetnek, mert akkor nem szívároghatna el a lé. Ezután még csak az vár reánk, hogy az első 14 napon keletkező repedéseket s horpadásokat kiegyenlítsük a földtakarón, mert az esőnek nem szabad a halomba szivárogni. A halo a teljes elkészülése 2—3 napnál ne vegyen többet igénybe, mert ha a letiport takarmány sokáig nélkülözi a földtakaró sulyát, elromlik a leveles cukorrépa-fej. Leírásunkból kivehető, hogy a répafej s levél együtt marad. *Cselkó István.*

Hatvan nyolczvan millió mm. tengeriszár és annak értékesítése.

Nagy érdeklődéssel olvastam Teleky Arvéd gróf tanulságos cikkét a szeptember 19-iki „Köztelek”-ben, amelyben a tengeriszár veremelését zsombolyázását és szilóban való eltartását valóban időszerűen, gyakorlatiasan vezeti be.

A nagy takarmányszükében a földművelésügyi miniszterium által kiadott útmutató füzetben a tengeriszártakarmány fontossága kellően nincs méltányolva s úgy látom egyedül a Temesmegyei Gazdasági Egyesület helyezett arra a kormányhoz tett felterjesztésében kellő sulyt.

Teleky Arvéd gróf a 4 millió holdon mintegy 80 millió mm. tengeriszárra számít. Az országot több irányban beutazva, a tengeriknek nyári gyenge fejlődése folytán a szára is gyengébben fejlődött s vannak vidékek, ahol holdankint valóban gyenge és fejletlen, vagyis vékony a tengeriszár. Ezért azt hiszem keveset tévedek, ha hatvan millió mm-árára vélem az idei tengeriszár termését tehetni. Ennek bezsombolyázása természetesen a legnagyobb előny lenne. Azonban hazánkban az okszerű ujitások, főleg a mindentől idegenkedő, haladni nem vágyó népünknel csak nagynehezen terjednek.

A zsombolyázással ilyen módon csakis a haladni vágyó és számítani tudó gazdák, jobban mondva nagyobb gazdaságok fognak élni; de ez sem lesz általános.

A nagy tömeg, ezen takarmányszük időben is leginkább csak úgy fogja a tengeriszárat elpocsékolva etetni, mint eddig bármikor.

Ezért a vármegyei gazdasági egyesületeknek éppen most, amidőn már a tengeri törése majdnem általánosan országsszerte megindult, (lásd a „Köztelek”-ben a mezőgazdasági helyzetről megjelent tudósításokat,) legfőbb feladatuk lenne a gazdákat, a gazdaköröket, a gazdasági egyesület tagjait, sőt a közönséget a járási főszolgabírák útján és az állattenyésztési felügyelők segítségével is arra kioktatni, hogy a nagy takarmányhiányra való tekintettel, a tengeriszárat ne hagyják lábán kiaszni, hanem nyomban a tengeritörés után vágják le, szárítják meg kévékben, amikor tápláló anyagait jobban megtartja. Szóval kevésbbé lesz rostos a tengeriszár, izesebb is lesz és táplálób. Táplálék Cselkó szerint a tavaszi szalma kétszerese. Derecskén és vidékén ilyen módon kezelve a tengeriszárat, izék alig marad, még a kévéként való etetésnél is, ahol pedig a szegénységnek a jármozott tehéneknek ez a főtakarmánya.

Az idén a tengeriszár megérdemli, hogy a gazda úgy megbecsülje, mint máskor a legjobb szénát.

Ha tehát úgy sincsen a pajtákát és csüröket vagy a színeket mivel megrakni, rakják teli rendszeren és takarosan a kiszáritott tengeriszárral. Ez is egy sziló, csak hogy nem amerikai, új és drága sziló, hanem egy meglévő és magyar

sziló, amelyből ha nem is tépve és szecskázva, hanem kévéként vehetjük elő a jóféle, készpénzbe sem kerülő bőséges takarmányt, még pedig hatvan millió métermázsza óriási tömegben.

Ugy mint Teleky Arvéd gróf, én is a haladás embere vagyok. Mivel pedig egy kis társaság élén feladatunkká tűztük ki, hogy a magyar gazdákra nehezedett időkben általános rezsi-jüknek apasztására szolgáló berendezéseket és gépeket kikutatjuk, kipróbáljuk, avagy magunk is ilyeneknek előállítását megkíséreljük és bevezeljük, így jutottunk abba a szerencés helyzetbe, hogy a szabadtámasztott Darvas-féle erőtakarmány keverőgépet forgalomba hozva a takarmányozás terén olyan újonságot vezethetünk be és honosíthatunk meg, amelyet az angol és a német haladó gazdák mint elsők, már is alkalmazásba vettek.

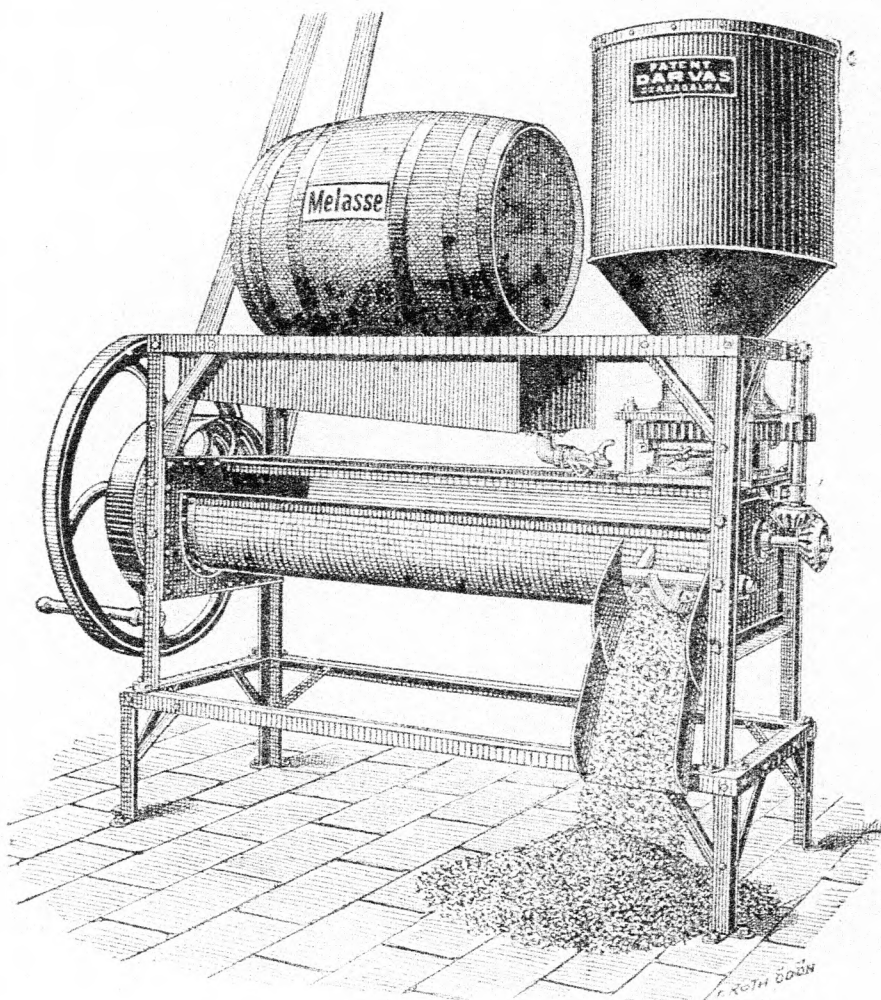
Hazánkban Pozsonyban az erőtakarmánygyár ezzel, illetve egy nagy géppel naponta 200 métermázsát készít.

Keverőgép újabban Budapest székesfőváros fuvarozó telepén is dolgozik az Üllői-ut végén,

relve, amelynek egyik végén egy, a különféle keverésre szánt erőtakarmányok befogadására szolgáló és keverőkarokkal ellátott, alól elzárható és szabályozóan kinyitható nyílással bíró, amelyen a takarmánykeverék az alatta függőleges tengelye körül forgó dobba hull s ezen keresztül jut a szintén szabályozható csapon a cukorszörplével a keverőgép hosszában futó keverő vályuba, ahol a keverőcsigák a keverést tökéletesítik egy elég hosszú utvonalon. A felső vályuból a korábbi és teljes összekeverés céljából az egész takarmánytömeg az alsó vályuba hull, ahol újat folytatva, ennek végén a felső garat alatt, a kész takarmány akár a padlóra, akár egy ládába, avagy zsákokba hullva gyűl össze.

A szecskaadagoló garat az erőtakarmányok garatja mellett van a székesfővárosi gépen felszerelve s a szecskát adag nélkül juttatja a felső keverő csigába, alul a már a melaszszal kevert erőtakarmány most a szecskával vagy a tépatt s rövidre szecskázott tengeriszárral egy ugyanazon vályuban kevertetik össze.

A különféle takarmányok keverési aránya lehet

212. ábra. Darvas-féle erőtakarmány-keverőgép.

a Cséry-féle telep mellett Fischer igazgató szakosított vezetésével, ahol 500 lónak készítenek ezzel 35% tengeridara, 25% korpa, 15% árpada, 25% cukorszörplé (melasz) és ennek megfelelő 4% szecskázott szalmával naponta minit egy 110 q. kiűnőben kevert erőtakarmányt. Ezen kevert takarmányból a háromszori etetésre minden darab 5:80—6 q. nehéz ló 9:27 kg.-ot kap s egy kilogramm ilyen kevert takarmány 16—18 fillérbe kerül s a kemény munkát végező lovak igen jól táplálva, jó színben vannak és gyarapodnak.

A heverő- vagy növendékállatok kevésbbé erőteljes takarmánnyal is jól áttelelhetők, amikor a takarmányozás valóban csekélybe kerül. Legújabban a bábolnai m. kir. ménesudvaromban rendezünk be hasonló gépet, de a szecskaadagoló nélkül.

Sikerült ujitásunk, hogy a melasz felszívásához a magasan fekvő tartályokat szerelő gyárunkban szivattyúval látjuk el a keverő gépeket, ami valóban igen nagy előny és nagy könnyelem.

A takarmánykeverő-gép vaskeretre van sze-

50% szárazanyag s 50% cukorszörplé vagy akár 60:40, akár 70:30% s ezen keverési arányt a keverő dobon alkalmazott szabályozó-retesz megfelelő és számított beállításával érjük el.

Csakis kívánatra szállítunk ilyen szecska vagy rövidre tépatt tengeriszáradagolóval ellátott takarmánykeverőgépet. Ennek ára 900 K.

Ezen különféle célokra szolgáló takarmánykeverőgépek, okulva az ezelőtti takarmányszükén is, a mai nehéz időben abba a kedvező helyzetbe juttatják a megszorult magyar gazdákat vagy azokat is, akik az okszerű takarmányozás terén előrehaladva, a vállalkozók által a különféle kétes értékű anyagokból, minő például a tőzeg s más több anyagból előállított ugynevezett „erőtakarmányokkal” üzött visszaéléseket megúva, önmaguk kívánják az erőtakarmányokat saját, vagy vett erőtakarmányikkal keverve előállítani, hogy óriási pénzösszegek megtakarításával olyan hamisítatlan takarmányt nyernek, amilyent etetési szabványuk előír, amit Cselkó István m. óvári tanár is ajánlott.

A nagyobb gazdaságok, a gazdakörök vagy egész községek is, a hitelszövetkezetek, akár a fogyasztási szövetkezetek, de leginkább a tej-szövetkezetek vagy tejgazdaságok a nekik leginkább megfelelő takarmánykeverőgéppel azon kedvező helyzetbe jutnak, hogy a minden gazdaságban vagy községben bőven lévő, bár kisebb tápértékű, tengeriszárat, töreket vagy szalmaszececskát az erőtakarmányokkal tetszés szerint összekeverve olyan takarmányt állíthatnak elő, amilyenre szükségük van; így ép bőrrel lábolhatják át az ezidei takarmányszűke által reánk mért nem éppen legkisebb csapást, t. i. az állatlétszám számszerű megcsökkenését.

Néhány évvel ezelőtt Ásványi, boldogult tanulótarsum, a takarmány szűkének enyhítésére szerkesztette takarmányszártépőgépét, azonban ennek hajtására nagyszámu lóerő szükséges, amiért kezdeményezésére Kühne gépgyáros olyan együtt megállapított tengeriszártépőt ígért rövidesen előállítani, amely czélszerűbb az amerikai szártépőknél is, amely a tépett tengeriszárat nyomban meg is szecsázza.

Erre azért van feltétlenül szükség, mert a hossza tépett tengeriszár a keverőgép vályójában mozgó csigákra és tengelyre csavarodik, mivel a cukorszörplével átitatott takarmánytömegek szabályos kigyószzerű továbbmozgását és a gép munkaképességét korlátozza.

A gazdának azonban már sok helyen a különféle darán s a korpán kívül még: malátacsira, száritott sörtörköly, mely a lovaknál a zabot helyettesítheti, továbbá száritott szeszmosték, különösen pedig a száritott répaszelet s a különféle olajpogácsák is rendelkezésre állanak.

Mind ezeknek a legjobb keverési alanyát a tépett és szecsázott, nagy tömegben rendelkezésünkre álló és pénzbe nem kerülő tengeriszár és szalmaszececska képezi, amely keveréket a cukorszörplé összefogja, megizesíti s reájuk tapadva vejük ugy veyüli, ugy egyesül és szivódik fel, hogy az így előállított takarmány mihamar száraz lesz, nem tapad, nem romlik, nem penészedik még hosszabb időn át sem s minden állat nemcsak nagyon kedveli. Hanem használatát a legrövidebb idő alatt is meghálálja.

A főváros lovai teltek s nagyrésznél a szín almás, ami a legjobb kondíciónak a jele. A cukorszörplének nagyobb adagokban való etetését nem ajánlom, mert átesapja az állatot. A cukor-szörplé árát a cukorgyárosok indokolatlanul felhajtották, holott ha a cukor-repatermesztésre a gazdákat buzdítani akarnák, ennek árát le kellene szállítani a külföld alacsonyabb áraihoz.

Ennek leszállítását az országos nagy érdek szempontjából követelnünk kell, ... sőt a gazdasági egyesületeknek oda kell hatni, hogy a kormány a külföldről, a vám elengedésével, azaz a maga számlájára való átvállalásával, az olcsó, a valóban aránytalanul olcsóbb cukorszörplé olyan nagy tömegekben legyen behozható és álljon rendelkezésre a takarmányszűke legyőzésére és az egyébként kisértékű tengeriszár, törek és szececska javítására, hogy a fentemlített 60 millió méterháza tengeriszár, stb., izesebb tételére s tápanyagának emelésére és okszerű s takarékos felhasználására, teljesen elegendő mennyiség álljon állandóan rendelkezésre.

Csakis ha ennek a kormány megfelel, hárítja el a magyar gazdasáradalmat fenyegető takarmányszűkeből folyó nagyobbmértvű állapotdekorációt. Ezért azután a gazdaközönség legnagyobb hálijára számíthat. *Lóherer Andor.*

A berlini nemzetközi árpa-komlókiállítás.

(Sz.) Október 10-én délután 1 órakor nyílik meg Berlinben a nemzetközi árpa-komlókiállítás, melyen Magyarország is résztvesz. Ha nem is tudtuk összehozni a 200 árpa és 120 komlómatát (ennyi részére volt hely) s ha osztrák szomszédaink 223 árpa és 200 komlómintával fognak is megjelenni a kiállításon, azért nem vallunk szégyent a kiállításunkkal, mert ha kevesebb mintánk kerül is a bírálóbizottság elé, annál gazdagabb lesz a magyar osztály tudományos és gyűjteményes része úgy, hogy ha a jelek nem osanak elmondhatjuk, hogy ezen a nemzetközi kiállításon a magyar osztály lesz a legnagyobb és legszebb.

Igy van az jól s nem is volna jó, ha más-ként lenne, mert nagy szükség van arra, hogy a német fogyasztóközönség jól legyen informálva rólunk és a maga szemével győződjék meg, hogy a magyar árpa ma már nem áll a cseh árpa mögött s a mi arpatermesztésünk legalább is egyenrangú az osztrák arpatermesztéssel. Győződjék meg, hogy magyar komló is van a világon s ha kevesebb is terem nálunk, mint Ausztriában, az erdélyi komló bátran versenyezhet a cseh komlóval.

Erre a kitanításra szükség van Berlinben s éppen abban az intézetben, mely a nemzetközi kiállítást rendezi. Delbrück titkos tanácsos nemrég, mikor szóváltette valaki, hogy a nemzetközi arpa-bíró bizottság osztrák-magyar osztályában egyetlen egy magyar tag van a hét osztrák mellett, kijelentette, hogy majd ha Magyarország is annyi árpát természet mint Ausztria, a magyar tagok száma is egyenlő lesz az osztrákéval.

A közbenjáró magyar erre kimutatta a titkos tanácsos urnak, hogy a magyar és osztrák arpatermesztés mennyiségre alig különbözik s kimutatta a német birodalmi hivatalos statisztikából azt is, hogy az árpa nem közös ügye Magyarországnak és Ausztriának, az arpa-bíró nemzetközi bizottság osztrák-magyar osztálya tehát nonsens. Kiderült, hogy a bakot a mále magyarság szemeláltára a bécsi nemzetközi gazdakongresszuson lötték. Delbrück nem is késett kiköszörülni a csorbát. Az osztrák-magyar osztály megszűnt s a bizottság hét új tagot hívott meg a magyar szakemberek közül, akik most a magyar csoportot képviselik.

Reméljük, hogy nemcsak államiságunk, de a magyar árpa integritását is biztosítani fogja a kiállítás s a németek majd csak reájönnek, hogy nem mind osztrák árpa az, ami Ausztriából kerül Németországba, hanem van abban magyar is, még pedig a javából. Reméljük, hogy komlómatát is föl fogják fedezni, mely eddig Észak-Németországban ismeretlen, mert a saazi piacról, saazi zsákokban került német földre osztrák czéger alatt, akár csak a tokaji bor, amár ennél fordított az állapot, mert az a lőre, amit Németország édes és fanyar felső-magyarországi név alatt mér, osztrák műbörgyárakban készül és soha sem volt a Hegyalján.

A magyar osztály a nemzetközi kiállításnak a főbejáratától jobbra eső I. számú pavillonjában 121 négyzetméternyi területet foglal el. Kezdetben úgy volt, hogy ennek a pavillonnak a középső része a német birodalomé, a balra eső rész Ausztriáé és a jobbra eső Magyarorszáé lesz testvéries osztályban. Esett volna mindegyikre száz négyzetméter. Hanem a magyar kiállítás ezen a területen nem fért volna el s így utóbb az a megállapodás történt, hogy

Németország megy máshova s átadja a helyét felerészben Magyarországnak, felerészben Ausztriának, miután az osztrákok „egyalább is annyi helyet” követeltek, amennyit a magyar osztály elfoglal.

Ilyeformán közös pavillonban állítottunk volna ki Ausztriával. Ez a közösség megint csak félreértésre vezetett volna. A magyarok tehát kijelentették, hogy nekik 121 négyzetméternél nagyobb terület *nem kell*; ennyi kell a bejelentés szerint az osztrákoknak is; marad tehát rendelkezésre Ausztria és Magyarország között a pavillon közepén 58 négyzetméter, abova két-három apró állam kiállítása jól effer.

Igy történt most a végleges megállapodás, mely szerint a pavillon közepe, mint elsőlévített előcsarnok néhány kisebb állam kiállításának jut s ebből az előcsarnokból nyílik jobbra a magyar terem, balra az osztrák terem, teljesen egyenlő nagyságban.

A magyar terem négy fala mellett, a 3 m. széles ajtó által megszakítva állványos asztal fut végig 33 m. hosszban. Az asztal 60 cm. magas és 80 cm. széles, az állvány az asztal sija fölött 20 cm. magas és 40 cm. széles. A bejárattal szemben eső föfal az asztal állványa fölött 2 m. magas, összesen 22 m² falterülettel a magyaróvári növénytermesztési kísérleti állomásé, melynek éppen akkora asztal és falterületre van szüksége nagyszabásu, diszes kiállításához.

Az oldalfalak asztal-állványai fölött az ablakokig csak egy méter magas a fal; de azért ez a 22 m² falterület is jó lesz térképek és grafikonok elhelyezésére; az asztalállványok a bírálatra bocsájtandó árpa- és komlóminták elhelyezésére vannak szarva, összesen 18 folyóméter hosszban.

Ugyanevre a czéla lesz esetleg fölhasználható az ajtótól jobbra és balra eső 3-3 folyóméter hosszú két asztalállvány s fölöttük levő 16 négyzetméteres fal. Ha a jury elő kerülő minták az oldalfalak mentén is elférnek, akkor a bejárati ajtótól jobbra és balra eső asztal-állványok az árpa- és komlógyűjtemények részére lesznek fenntartva.

Vármegyénk közül Nyitra az, mely eddig a legszebb és legnagyobb gyűjteményt jelentette be, nem kevesebb mint 200 árpamintával felkölös üvegtartányokban. A Nyitra vármegyei G. E. ügyvivő alelnöke, Mezey Gyula kir. tanácsos szedte össze ezt a gazdag gyűjteményt, melynek külön katalógusa lesz s mely felé Nyitra vármegyének 2.4 m. széles és 1.8 m. magas térképe jó az arpatermesztő területek kitüntetésével és számos grafikkal, melyek becses statisztikai adatokkal szolgálnak a nézőközönségnek.

A nyitra vármegyei árpák üvegtartányait lépcsőzetes állványra, a nagy térkép alá rakják. Ezzel a gyűjteménnyel a gazdasági egyesület föltűnést fog kelteni, mert aligha lesz a kiállításon párja. Megjegyzendő, hogy a nyitrai gazdaközönség ezenfölül 36 árpamintával szerepel s külön vidéket kap, úgy hogy a nyitrai kiállítók csak egymással fognak versenyezni s a vármegye részére biztos az aranyérem 200 márká értékben.

Már ezen a nemzetközi kiállításon a magyar vármegyék közül Nyitraé az első s ezt egy lelkes ember buzgalmának köszönheti, aki kijelentette, hogy ha már csinálunk valamit, ne immel-ámmal csináljuk!

Lesz egynehány szép gyűjtemény a Nyitra vármegyén kívül is; de ezekről majd csak utóbb érkeznek részletes adatok. Ezek juttatják azonban diadalra a magyar osztályt, mely amugy,

Védjegy Védjegy
Krumholz-féle Asbestpadlókészítő vállalat
SCHÖNFELD és BALLA
Budapest, VII., Hungária-körút 157.

ASBESTPADLÓ

Teljesen hézagmentes, tűz és víz behatása ellen érzéketlen, gombamentes, rendkívül tartós, könnyen tisztítható, miért is gazdasági épületek, magtárak stb. padlójának burkolására különösen ajánlatos. Olcsóság és kiváló tulajdonságai miatt máris nagy elterjedtségnek örvend. Prospektusokkal, mintákkal, készített munkák jegyzékével és árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület könyvtári és igen sok más helyisége Krumholz-féle asbestpadlóval van burkolva.

A JELENKOR LEGMODERNEBB ÉS LEGJOBB PADLÓJA!

csakis
lett vo

A 10
darab
töttak
ban eg
épített
20 m²
12.5 m²
összes
tézeti
s mük

Az
széles
de ne
lesz: 6

Minő
terület
jut a

a parit
mivel
Hir sze
véve s

nagy b
lort es
szinhat
kék sz

Kivülrő
magyar
a feket
ben eg
is muta

Az

Kiall
fel: dat
mondha
nak ke
valamit

tul ne
mesnek
eserette

elismert
szigoru
ról elfe

valónk
hallgat

Es ha
sen má
várom,
hogy ne

ből üte
Egyesül
27-ikén

tott, an
hiába va
tanulság

Egy s
rült és

A kiá
zott me
tette az

tanácsos
zeti ü

mindazo
gyümöl
nak, me
denütt,

idén a
gyümöl
ben is

országé
szabásu
ahol a
összeho

hassa a
jóságát
más ors
Igy sz
egy kis
megvála
lójára m
a földm

csakis a jury elé szánt mintakkal, egyhangu lett volna s nem tűnt volna ki a többi között.

A tudományos gyűjtemények részére négy darab 5 m. hosszú és 1 m. széles asztalt állítottak a terem közepére, két-két asztalt hosszában egymás mellé s 3'5 m. magas válaszfalakat építettek a két-két asztal közé, úgy hogy itt a 20 m² asztalterületen kívül az asztalok fölött 12'5 négyzetméteres falterületek is lesznek, tehát összesen 50² falterület, melyre tudományos intézeteink táblás kimutatásaitak fölfüggeszthetik s működésükről beszámolhatnak.

Az asztalok között mindenütt másfél méter széles ut marad a nézőknek. Ez bizony keskeny; de nem baj, ha a magyar osztályban tolongás lesz: éppen azt akarjuk!

Mindent összevéve ötven négyzetméter asztalterület és legalább száz négyzetméter falterület jut a magyar kiállításnak. Ugyanennyit kaptak a paritás elvén osztrák szomszédjaink is. Hogy mivel rakják tele? az már most az ő dolguk. Hir szerint az osztrák és német kiállítás együtvéve sem lesz akkora, mint a magyar. Ez sem nagy baj s talán az sem, ha a magyar trikolort csak ott alkalmazzuk, ahol szükséges és a színhatást nem rontja. Árpához, komlóhoz a kék szín jobban illik, mint a piros vagy a zöld. Kivülről az ajtóbejárat nemzeti lesz, czimeres magyar lobogó is ugyanannyi mindenütt, mint a feketesárga, de már benn a magyar teremben egységes, szép legyen a díszítés, hogy izlést is mutasson a németnek a nemzetközi kiállításon.

"Az „Országos gyümölcs- és szőlő-kiállítás“ Budapesten.

Kiállítási ismertetőket írni nem éppen könnyű feladat; beleemesnek pedig ugyancsak nem mondható. Nem könnyű, mert roppant óvatosságnak kell lenni a bírálatban egy a dicsérettel, valamint a gancsolással, hogy a lehetőség szerint túl ne menjünk a megengedett határon; kellemesnek pedig azért nem az, mert akiről dicsérettel szólunk, azok többnyire keveslik az elismerés szavait, míg mások sokalják a bírálat szigorúságát. És vajon mit szólnak azok, akikről eifelejtkezünk, vagy akiről nincs mondani valónk? Arról bizonyára jó lesz mélységesen hallgatnunk.

És ha így is áll a dolog, most mégis szívesen mártom be a tollat a tintatartóba és alig várom, hogy ide írhattam vele jó vastag — kár, hogy nem hangosan kiáltó — szavakkal: *szívből üdvözölöm az Országos Magyar Kertészeti Egyesület vezetőségét*, amely nekünk a szeptember 27-ikén megnyitott kiállítással olyasvalamit nyújtott, amilyenhez hasonlatosra talán évtizedig is hiába várakozhatunk: szépség, valamint komoly tanulság tekintetében egyaránt.

Egy szó mint száz: a kiállítás fényesen sikerült és valójában elsőrangú látivaló.

A kiállítás eszméje már a tavasszal fogalmazott meg, de csak alig három héttel ezelőtt tette azt komolyan szóvá Molnár István min. tanácsos, aki mint a gyümölcsészeti és kertészeti ügyosztály vezetője, a legjobban látta mindazokat a nehézségeket, amelyek az ideai gyümölcstermésünk értékesítésének útjában állnak, mert egész Európaszerte, többnyire mindenütt, bőséges természetű vannak megrakva az ideai fák. De mert tudta, hogy a mi magyar gyümölcsünk — csak valamire való esztendőben is — bátran felveheti a versenyt bármely országgal: megtette az indítványát egy nagyobb-szabású országos gyümölcskiállítás rendezésére, ahol a gazdákat a hazai és külföldi vevőkkel összehozhassa és ez utóbbiaknak demonstrálhassa a magyar gyümölcs páratlan szépségét, jóságát és olcsóságát, amely így együttvéve semmi más ország gyümölcsében fel nem található.

Igy született meg a kiállítás eszméje, amelyet egy kis csapat: a kertészeti egyesület kebeléből megválasztott rendező-bizottság hamarosan zászlójára írva, nagy lelkesedéssel tett magáévá és a földművelésügyi minisztérium hathatós támog

gatasával mindössze pár hét alatt tette valót és ennek eredményeként ime ma ott látjuk készen a művet, amelyre egyaránt büszke lehet mindaz, aki létrehozásában részt vett.

A végrehajtásnak a szervezésnek nagy munkájában az oroszlanrészt Magyar Kázmér kir. tanácsos, földművelésügyi tanfelügyelő vállalta: de nemcsak váltotta, de bírta is derekasan, mert nem kimélt sem fáradságot, sem időt, sem a maga, sem a más munkáját és olyan remek, olyan szép köntösbe öltöztette a kiállítást, amely meglep, sőt elbájol finom eleganciájával, kitűnő beosztásával és elrendezésével minden szemlélőt.

Örömmel gratulálunk öleki a szép sikerhez. Munkájában érdemes részt vett a főrendezőségben társa Szilassy Géza vinczellériszkolai igazgató, aki a szőlők csoportjában működött: nemkülönben Angyal Dezső kir. tanácsos, kertészeti tanintézeti igazgató, aki önként vállalta a tanintézet személyzetével és tanulóival az elrendezés munkájának tetemes részét, valamint Ferrieh Béla tanár, aki a beosztás és finom izlésű díszítés tervezését készítette el.

De gyérünk a kiállításba. Délelőtt 11 óráig jelez a Városligeti lparcsarnok nagy órája: pontosan érkezik a kiállítás védnöke: Darányi Ignác földművelésügyi miniszter és megszólal az üdvözlő Esemény Gusztáv kertészeti egyesületi elnök ajkairól, amelyet a nagyszámú előkező férfi és női közönség figyelemmel hallgat, örömmel értjük meg, mekkorát lendült Darányi minisztersege alatt a magyarországi gyümölcsészet fejlődése, amelyre bátran büszkék lehetünk: a beszéd nyomában felharsan az éljen, de megszólal a miniszter, aki a sikerből a magyar természetknek és az O. sz. Magyar Kertészeti Egyesületnek nyújtván az azt megillető részt, egyben konstatalja, hogy a természet terén előri szép sikerrel még nem állt keelő arányban az értékesítés ügye, amin segíteni — úgy a gyümölcs-csomagolás és eladás, valamint a feldolgozás terén — a legsürgősebb teendő, amelynek megoldását a gazdaközönység és az állami intézkedések együttes feladatait jelöli meg: ebebe az irányban vár jó halást a kiállítástól is, amelynek szépségéről és gazdaságáról örömmel értesült.

Darányi miniszter nagy figyelem mellett a beszéde ezeket mondta válaszul: „Tisztelet uraim! Örömmel értesülök, hogy a kiállítás olyan fényes, hogy talán Magyarországon ilyen kiállítás még nem volt. Ez azt bizonyítja, hogy a gyümölcstermelés lényeges föllendülést, haladást mutat. E kiállítás körül szerzett érdem-lésorsba a magyar ermel ké és az Országos Kertészeti Egyesületé. Azt hiszem, az eredmény nem volna eljes. Elbizakodottá ne legyen hennünk, mert a gyümölcsösztályozás, a gyümölcspakolás még mint elsőrendű teendő van hátra. Ebben az irányban kérem közreműködésüket és lelkemből kívánom: a kiállítás ebeben az irányban egy új korszakot jelentsen. Köszönöm a szives fogadást, amit részben annak a barátságának is tulajdonítok, mely bennünket már régóta összefűz. A kiállítás pedig ezennel megnyitott“. Az éljenzés csillapultával elindultak a kiállítás megtekintésére.

A minisztert szemleutjában Emich G., Czobor László és Pecz Armin kísérték, s Molnár István és Magyar Kázmér kalauzolták, akik előtt teljes megelégedésének és elismerésének ismétellen is kifejezést adott.

A szemleutba résztvevő a nagyszámú meghívott közönség is, közte hivatalos és közéletünk számos előkelősége. Ott voltak: Pócs Sándor v. b. t. t., Dobokay Lajos és Lónyay Ferencz miniszteri tanácsosok, Bolla Mihály, Lekky István, Györy Loránd, Szomjas Lajos osztálytanácsosok, az OMGE. részéről Szilassy Zoltán, Jeszenszky Pál titkárok és Mutschenbacher Emil dr. s. titkár, Liphay Sándor orsz. képviselő, Lestvánszky Sándor, Melly Béla, Kodolányi Antal, Kakas Kálmán kir. tanácsosok, Drucker Jenő dr., a Magyar Szőlősgazdák Egyesületének igazgatója, Kosinszky Viktor, Rácz

Sándor szőlészeti és borászati főfelügyelő, Serfőző Géza pestvármegyei gazd. egyesületi titkár, Kada Elek polgármester, Szegedy György, Koppély Géza, a jury tagjai és a rendező-bizottság.

A kiállítás bejártánál mindjárt szembeötlenek Pecz Armin szép faiskolai termékei, kivált díszítésül alkalmazott és átültetésre előkészített gyönyörű fenyőgyűjteménye (versenyen kívül). Hozzájárul e szép csoportokhoz a kiállítás egyik díszét képező és a margitszigeti főhercegi udv. kertésztől Magyar György főkertész által festői csoportokká alakított hatalmas pálmák, babérok és egyéb díszítő növények (versenyen kívül), amelyek az összes falakat borító világos, csaknem fehér színű szövettel és a falfarkányokat végig szegő kedves lilaszínű virágdiszszel pompas keretté olvadnak össze. A díszítésen a világos alapon a lilaszín dominál: ilyen színűek a falfarkányokról lecsüngő borostyánágak közt alkalmazott virító ószirozások, az asztalok virágdiszei, a függönyök magyaros rajzu szegélydiszei, a lugások, virágasztalok díszítményei, a jelzőablak feliratai stb.

Ez a szín uralkodik a pompásnál pompásabb gyümölcsdíszítésű terített asztalokon és díszgyümölcskosarakon, amelyek közt valóságos költemények a Pásztor Mórész Miklós (versenyen kívül) és a Szelnár József budapesti virágkötő czégek remek ezüstterítékű asztalai és egyéb gyümölcsdíszítési munkái.

Ebben a finom izlésű és harmónikus keretben pompás elhelyezést találtak a szebbnél szebb gyümölcsök, amelyek úgy hisszük gazdagságukkal is, de legkivált remek fejlettségükkel és tökéletességükkel valamennyi eddigi hazai gyümölcskiállítást messze túlhaladnak. Ezt a tökélyt látni kell! Igazi titáni harezot vivnak egymással a pompás gyümölcspéldányok és tömegek, főképpen a körteóriások, amelyek közt a legeslegnagyobbak az Esterházy Miklós herczeg esterhazai kertészetének óriási körtei, köztük 1020 grammos (!) Tottleben tábornokkal: akkorára nőtt Tarsulati esperes, Angoulême-i herczegnő, Diel és Erdei vajkörte, Lucas Sándor, Hardepoint teli vajkörte és egyéb fajtájú finom körteket (61 fajtában) legfeljebb francia természetű kiállításán szeméihetni, vagy talán még ott sem ily tömegesen és ennyi fajtában mind itt. Meltóan következnek a sorban: Rakovszky uradalmi kertészetének (Kocsóc) körteóriásai, Darányi miniszter dunai és pusztaszentgyörgyi uradalmi kertészetének remek körtei és almái, Korponay Kornél (Feketefalu) pompás körtei és almái (pompás csomagolásban is), San Marco herczegnő urad. kertészetének (Nagykomlós) szép gyűjteménye, Hankovszky Zsigmond és Petrovits István (Kecskemét) gazdag gyűjteményei és hibátlan gyümölcsei, Forster Géza (Ujvidék) igen szép gyümölcsei és mintaszerű csomagolása, valamint pompás gyümölcsdíszítésű kosara; a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezetének pompásan osztályozott és kiegyenlített kereskedelmi gyümölcsei mintaszerű csomagolásban és izléses díszkosarakban; Győr sz. kir. város mintakertjének tökéletes körtei és almái; Hauszmann Alajos (Budapest), Schilling Rudolf (Felgyógy), Baich Iván báró (Bacsár) hibátlan almái és körtei; Kecskeméti Gazd. Egyes., Kiskunhalas város, Maramarosmegyei Gazd. Egyesület, Nagy-körösi Kert. Egyesület (versenyen kívül) gyűjteményes kiállításai; Gerber Ödön (Szinyérváralja), Hoffmann Bruno, Szöllösy Ferencz (Maramarossziget), Szász József (Nagybánya), Forster Kálmánné (Nemes-Ráda pusztá) szép gyümölcsei, Borhy György (Gyöngyös) érdekes gyűjteménye.

A szőlőcsoportban nyilván az előrehaladott idény folytán aránylag kevés a kiállító: itt: Mathiász János (Kecskemét, versenyen kívül) gyönyörű gyűjteménye és remek új fajtái; Lengyel telep (Szolnok) pompás fejlettségű fajtái és gazdag gyűjteménye; Rohonczy Gila (Törökbecse), Hankovszky Zsigmond (Kecskemét), P. Elek Árpád (Sajószentpéter) szép csomagolású szőlője: Győr városa, dr. Krasznay Miklós

(Pécs), g. Polgár József (Bácsalmás), Morvay Zoltán (Mezőkaszony), Mózser Ferencz (Zimony) szép szövege keltenek méltó feltűnést.

A feldolgozott gyümölcsök csoportja aránylag a legkisebb; itt a legszebbek az „Első kecskeméti konzervgyár” pompás készítményei nagy vászárkában; továbbá Frikelmajer Jenő (Budapest) befőtjei és gyümölcscsajjai, Mandl Róza, Gaydásy Nándorné szép befőtjei, Vozáry Madeline (Budapest) befőtjei és csukrozott gyümölcse (ujdonosság a „magyar datolya” nevű készítménye), Lakos Imréné (Nagybánya) hullott gyümölcsből liszt nélkül készült izes csemegéi.

A versenyen kívül megjelent állami intézetek közt rendkívül gazdag és szép gyűjteményeket mutat be a Budapesti m. kir. Kertészeti Tanintézet almából, körteből, szőlőből, mintaszerű csomagolásban és a Magyar Élelmiszerszállító R. Társ.-nak budapesti hűtőházában vegzett kísérleteinek sorozatából mintegy száz fajta őszibarackot, 100 fajta szilvát, kajszit és egreszt; 100 fajta aszalt szilvát és egyéb gyümölcsöt, szép virágdíszítés keretében.

Igen szép gyűjteményt mutat be a Kolozsvári Gazdasági Akadémia Kertészete, a Samogyszentimrei, a Kecskeméti az Algyógyi, a Csákvári és Jászberényi földmivessziskolák kertészetei; a Nagybocskói, Nagybányai és Torda kertmunkásiskolák. A felsorolt állami intézetek szolgáltatják a gyümölcsöt ahhoz az óriási kosárhoz is, amelyet a kiállítási terület közepén álló szökőkútból izélesen alakítottak és amelyben az Országos Gyümölcscsészeti Miniszteri Bizottság a nagyban termesztésre ajánlott almafajtákat mutatja be tömegesen és igen szemléltetően.

Igen érdekesnek ígérkezik a kiállításnak vásári része, amelyben ötkilójával csomagolva szép almát, körtét és szőlőt lehet vásárolni; valamint a kóstoló, ahol a szép gyümölcsöt mindjárt meg is lehet ízlelni.

A kiállítás okt. 4-én zárul, 5-én nagy gyümölcseladás lesz.

Az óriási anyaghalmozat bírálata e sorok írásáig még nem készült el, azért a díjazás eredménye csak később lesz közölhető, annál is inkább, mert egyes küldemények csak elkésve érkeztek meg és pótlólag voltak megbírálandók.

(Gy—y.)

Előfizetési felhívás.

A „Köztelek” jelen évfolyama vége felé járván, felkérjük t. előfizetőinket, hogy folyó évi előfizetési díjaik határlékát mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy az év végén felhalmozódó munkák között a lap küldésében fennakadás ne legyen. Az egyesület t. tagjai lapunkat tagsági díjuk fejében minden külön fizetés nélkül kapják és a lappal együtt teljesen díjtalanul kapják meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület évenként megjelenő évkönyvét.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület évi tagdíja 24 korona, beiratási díj 10 korona.

Előfizetési árak:

- Egész évre... 24 kor.
- Fél évre... 12 "
- Negyed évre... 6 "

A tagdíjak az OMGE. pénztárhoz, IX. ker., Köztelek-utca 8. szám, előfizetési pénzek a „Köztelek” kiadóhivatalához (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. Köztelek) küldendők.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei	Oldal
Uj börtörvényünk	2083
Hogyan értékesítik csukorgyárosaink a melaszt?	2084
Hatvannyolczvan millió mm. tengeriszár és annak értékesítése	2093
A berlini nemzetközi árpa-komlókiállítás	2094
Az „Országos gyümölcs- és szőlőkiállítás” Budapeston	2095

Jobb világ volt régen	Tárcaza.	Oldal
Külföldi szemle	-----	2084
Gazdatársadalmi mozgalmak	-----	2088
Irodalom	-----	2089
Levelszekreny	-----	2090
Vegyesek	-----	2095
Az 1907. évi termés. — Esküvő. — Gyászhir. — Az országos sörárpakiállítás. — Helyreigazítás. — Mezőgazdasági gépészek és iparosok biztosítása. — Szarvasmarha és baromfiidíjazás Békésen. — A mező közös dűlőutak helyreállítása. — Tenyész-bika árverés Bábólan. — Baromfi-, gyümölcs-, kertészeti- és méhészeti-kiállítás Eperjesen. — Sörvetkezeti eredmények Brogyánon. — Zabszállítás a hadsereg részére. — Gőzhajózási hírek — Gazdasági dátumok. — Apró hírek	-----	2098
Kereskedelem. Törzsdé.	-----	2098
Szerkesztői üzenetek	-----	2099

Az 1907 évi termés. A m. kir. központi statisztikai hivatal most teszi közzé a magyar birodalom 1907 évi termésének végleges kimutatását, amelyben már nemcsak a termés mennyiségét, hanem együtt annak pénzértékét is kitünteti. E kimutatás szövege a következő:

<i>Kenyértermés</i>	Suly	Termés mm.	Érték K-ban	Összesen
Buza, őszi	76.6	34,508,448	21.06	726,657,551
Buza, tavaszi	74.5	1,056,477	20.48	21,634,559
Rozs, őszi	71.8	10,316,267	18.24	188,161,133
Rozs, tavaszi	69.0	2,459,949	17.67	4,346,299
Kétszeres	71.1	932,556	18.06	16,445,590
Tönköly	46.6	30,481	13.87	547,565

<i>Egyéb gabona</i>	Suly	Termés mm.	Érték K-ban	Összesen
Árpa, őszi	62.4	853,045	13.84	13,188,682
Árpa, tavaszi	65.9	13,233,041	15.55	205,722,872
Zab	44.9	12,143,933	14.67	178,194,608
Köles, főterm.	67.8	446,732	11.49	5,131,332
Köles, utónövény	67.7	33,530	12.13	406,685
Tatárka, főterm.	60.8	41,143	13.54	556,935
Tatárka, utónöv.	60.5	72,992	13.85	1,011,170

<i>Hüvelyesek.</i>	Suly	Termés mm.	Érték K-ban	Összesen
Borsó	75.4	113,363	20.74	2,351,303
Bab, főterm.	76.7	224,398	17.47	3,919,227
Bab, mellékterm.	78.9	2,549,441	17.41	44,382,248
Lencse	74.9	49,803	29.09	1,449,237

<i>Kapásnövények.</i>	Suly	Termés mm.	Érték K-ban	Összesen
Tengeri	73.6	44,084,485	12.07	531,119,035
Dinnye	—	3,574,806	5.21	18,618,998
Tök, főterm.	—	2,554,735	1.14	2,986,888
Tök, mellékterm.	—	15,953,103	1.79	28,525,800
Burgonya	—	55,463,267	3.82	211,987,326
Czukkorrépa	—	23,858,815	1.82	43,396,705
Takarmanrépa	—	48,072,571	1.30	62,666,292

<i>Keresk. növények.</i>	Suly	Termés mm.	Érték K-ban	Összesen
Repece, őszi	—	196,094	27.34	5,362,781
Repece, tavaszi	—	14,698	27.67	406,626
Komló	—	10,224	116.94	1,195,630
Dohány	—	612,409	38.58	23,624,701
Kendermag	56.3	239,579	20.05	4,803,591
Kenderfonál	—	637,309	63.40	40,394,471
Lenmag	70.3	67,457	23.88	1,583,525
Lenfonál	—	164,969	77.74	12,825,513
Mák, főterm.	—	43,778	58.05	2,541,483
Mák, mellékterm.	—	14,345	56.62	812,332

<i>Takarmanmagvak.</i>	Suly	Termés mm.	Érték K-ban	Összesen
Őszi búkköny	77.5	35,718	16.49	589,075
Tavaszi búkköny	77.6	427,071	15.72	6,714,300
Lóhere	77.7	100,564	112.52	11,315,674
Luczerna	77.9	33,194	103.18	3,425,080
Baltaczim	34.6	17,992	25.33	455,802
Mohar	64.8	33,032	16.09	551,157

Zöldsejféle.
Káposzta — 10,618,467 5.80 61,551,880

Esküvő. Folyó hó 26-án esküdtött örök hűségét Némethy István tetskipusztai gazdasági intéző Mezőnyéken Horváth Laurának, Horváth Jenő ny. vármegyei tisztviselő leányának. A menyasszony testvér-huga lapunk munkatársának Horváth Jenőnek, a „Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület” titkárnak. Boldogságot kívánunk az új házaspárnak.

Gyászhir. Noszvaji és novaji Gallasy Gyula, nyugdíjazott honvéd vezérhadbíztos és földbirtokos szept. 22-én 63 éves korában meghalt és szept. 24-én helyezték a borsodmegyei Bertamajorban a családi sírboltba örök nyugalomra.

Az országos sörárpakiállítás, melyet az OMGE. rendez, október hó 1-én nyílik meg az egyesület „Köztelek” székházában. Dacára annak, hogy az idén az időjárás sem az árpa,

sem a komlótermésre nem volt a legjobb, mégis nagyszámban igen szép árpa- és komlóminták gyűltek össze és kerülnek bemutatásra a kiállításon. A kiállítási zsűri Cserhádi Sándor gazdasági akadémiai tanár, mint a kiállítási rendezőbizottság elnöke alatt, úgy az árpara, valamint a komlóra szept. hó 29-én d. e. 9 órakor kezdte meg működését. A kiállításon, mely október hó 1—7-ig tart, számos értékes díj kerül kiosztásra. Ezen díjak azon pénzádományokból osztatnak ki, melyeket e célra a földmivélsügyi miniszterium, az OMGE., a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a Budapesti Áru- és Értéktörzsde és a Segesvári Komlótermesztő Szövetkezet bocsájtottak a kiállítást rendező Országos Magyar Gazdasági Egyesület rendelkezésére.

Helyreigazítás. A „Köztelek” legutolsó (76.) száma közli a szeptember hó 23-iki igazgatóválasztmányi ülésről szóló tudósítást, ismertetőn kivonatolva a Kállay András felszólalását is, aki különösen az ellen a tétel ellen érvelt, hogy a főrendiházi meg az OMGE. elnöki állás összeférhetetlen volna. Többek között a „Köztelek” közlése szerint a következőket mondotta: „Nem hajlandó a szőnyegen fekvő ügynek legkisebb politikai háttérrel se tulajdonítani, noha a sajtó hírei a felfogás is hamisítva lett”. A „hamisítva” szó helyett a valóságnak megfelelően „lanszírozva” szó olvasandó. A második bekezdésben a teljesen hibásan szedett latin szavak kiforgatják a mondat értelmét, mely helyesítve következőleg olvasandó: „Az elnöki jogokon kívül a felsőház elnöke épp oly tagja a törvényhozótestületnek, mint bárki más és alkotmányjogi szempontból *primus inter pares*: vagyis: ha a felsőház elnöke nem lehetne elnöke az egyesületnek, ugy nem lehetne tagja a felsőház egyetlen tagja sem”.

Mezőgazdasági gépészek és iparosok biztosítása. A kereskedelemügyi miniszter, a földmivélsügyi miniszterrel egyetértőleg kimondta, hogy azok az egyének, illetőleg cséplőgéptulajdonosok, akik cséplőgépet leginkább, ha nem is kizárólag, abból a célból tartanak, hogy azzal főképpen mások terményét pénzért, vagy természetben adandó részért kicsépeljék, tehát akik a csépléssel iparszerűen foglalkoznak és iparigazolvány váltására kötelezettek, *alkalmazottnak az országos munkás-betegség- és balesetbiztosító pénztárnál tartoznak biztosítani.* Ha azonban az ily géptulajdonosnak, illetve vállalkozónak, a cséplés-hez szükséges személyzetet a csépléttel gazda gazdasági családéból, illetőleg szerződéses munkásaiból bocsájtja rendelkezésre, akkor ezt a személyzetet, még pedig a gép tulajdonosának az országos gazdasági munkás- és cséplésségitő pénztárnál kell biztosítani. Ez a rendelkezés nemcsak a cséplőgépeknél, hanem más mezőgazdasági gépeknél alkalmazott munkások biztosítása tekintetében is irányadó. *A gazdaságokban alkalmazott szegődményes iparosok, ha kizárólag saját gazdájuk gazdasága részére dolgoznak, nem tartoznak az ipari munkásbiztosító pénztárról szóló törvény hatálya alá.* Ha azonban egy iparnemből valamely nagyobb gazdaság ama munka végzésére, melyre kisebb gazdaságban szegődményes iparosok vannak fölveve és szerződötve, műhelyt tart és abban legalább tíz, ugyanazon iparárat üző munkást alkalmaz: akkor ezek az alkalmazottak az országos munkás-betegség- és balesetbiztosító pénztárnál biztosítandók, baleset, valamint betegség esetére, amennyiben az 1907. évi XIX. törvényzikk rendelkezései alapján biztosítási kötelezettség alá esnek.

Szarvasmarha- és baromfiidíjazás Békésen. A Békésvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 20-án tartotta meg igen nagy számu és a vármegye minden részéből összesereglett gazdátársak jelenlétében Békés községben az évenként szokásos szarvasmarha- és baromfiidíjazást. A felhajtás szarvasmarhából 120 db volt, lóból 160 db, baromfiból egyenesen mintegy 100 db. Szarvasmarhánál az első díjat 100 K.-t nyerte Kiszely Pál békésesabai, Ionál Csapó Ferencz békési, 100 K.-t és baromfinál 20 K., mint első

díjat Lipcsey Ferencz szintén békési lakos. Kiosztott az egyesület 1900 K. pénzdíjat és ezenkívül igen sok oklevelet és érmet.

Az alsóbbrendű vasutak. A kereskedelemügyi minisztériumban e hó 28-án *Szterényi József* államtitkár elnöklésével értekezlet volt az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslat dolgában. Az értekezleten az OMGE-t *Rubinek Gyula* igazgató és *Szesztay László* mérnök, műegyetemi magántanár képviselték. A tanácskozás Szterényi államtitkár indítványára közvetlenül a javaslat egyes pontjainak tárgyalásába bocsátkozott, amelynek folyamán *Mandel Gyula*, *Vass Ferencz*, *Jellinek Lajos*, *Kepessy János*, *Sugár Ignác dr.*, *Barna Ignác*, *Szesztay László*, *Savkadi Lajos* és még többen nyújtottak be a javaslat egyes pontjaihoz módosításokat. Az értekezletet szept. hó 29-én folytatták. Az OMGE az egész javaslatra vonatkozó észrevételeit írásban adta be. A tárgyalás eredményeiről lapunk legközelebbi számában fogunk beszámolni.

A mezei közös dűlőutak helyreállítása. A mezőgazdaságról és mezőrendésről szóló törvény alá tartozó mezei közös dűlőutaknak foglások és megszükitések eseteiben való helyreállítását a földmivelésügyi miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértőleg, rendeletben szabályozta. A rendelet szerint a községi elöljáró-ágoknak, mikor a mezei közös dűlőutak elfoglalását vagy elzárását megtudják, legelőször is azt kell megállapítani, hogy a foglalás vagy elzárás móta áll fenn és mennyi az elfoglalt terület értéke. Ha a foglalás vagy elzárás hat hónapnál nem régebb és az elfoglalt terület értéke 40 koronát meg nem halad: a községi elöljáróság a vétke ellen a mezőrendésügyi törvény 94. szakaszának d) pontjában tűköző kihágás miatt az eljárást hivatalból megindítja s a büntető ítélet képesán kötelezi az illetőt az utterület helyreállítására. Ha pedig az elfoglalt terület értéke meghaladja a 40 koronát, akkor a járási főszolgabíró illetékes a kihágási eljárásra, valamint az ut helyreállítása tekintetében való intézkedésre s ez esetben a községi elöljáróság a járási főszolgabírónak köteles jelentést tenni. Rendezett tanácsú és törvényhatósági joggal fölrüházott városokban, ugyszintén a főváros területén a hat hónapon belül történt utfoglások miatt indított kihágási ügyekben a polgármester, illetve a rendőrkapitány és kerületi elöljáró illetékesek az eljárásra. A 60 korona értéket meghaladó utfoglásoknál, ha a foglalás ideje hat hónapnál nem több, az utfelelyeire hivatott községi hatóság a büntető bírósághoz tartozik följelentést tenni. Ha pedig a községi elöljáróság azt állapítja meg, hogy az utterület elfoglalása hat hónapnál régebb keletű vagyis a kihágási eljárás elévülés okából többé már meg nem indítható, fölhevást intéz a foglaláshoz, hogy az uttesthez tartozó terület záros határidő alatt barátságosan engedje át az elöljáróság kijelölése szerint közlekedés czéljára, ellenkező esetben kötelező hatóság intézkedés végett a járási főszolgabírónak fog följelentetni.

Tenyészbika-árverezés Bábólnán. Olvasóink figyelmét felhívjuk a lapunk mai számában megjelent hirdetésre, mely szerint okt. hó 12-én Bábólnán 26 drb 2—2 $\frac{1}{4}$ éves szimmenthali tenyészbika fog elárvereztetni.

Baromfi-, gyümölcs-, kertészeti és méhészeti kiállítás Eperjesen. A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület karöltve az Abauj-Torna-, Szepes- és Zemplénummegyei Gazdasági Egyesületekkel, *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszter védnöksége alatt október 3—6-ig Eperjesen kiállítást rendez. A kiállítás megnyitására napján közeled és hangverseny lesz. A kiállítással kapcsolatban október 4-én *Lhuillier István* gazd. akad. tanár a baromfitenyésztésről, *Uite István* gazd. akad. tanár a gyümölcstermelésről, *Ritzl Károly* állami falkolavezető a gyümölcsfeldolgozásról, okt. 5-én pedig *Pöl Ferencz* m. kir. fokozású a zöldségtermelésről,

Zsebráczki Géza kalocsai róm. kath. plébános a méhészetről tartanak szakelőadásokat. Részletes felvilágosítás és program a kiállítási igazgatótól szerezhető.

Szövetkezeti eredmények Brogyánon. Bars megyében, Brogyánon megalakult a „Brogyáni Kisbirtokosok és Földmivelők Szövetkezete.” A szövetkezeti eszme vezetői figyelemre méltó eredményekről számolnak be a szövetkezéshez intézett egyszerű levélben. Többek között ezeket írja a vezetőség: „Tizenöt év előtt 20 filléren kezdtük a szövetkezést s ma már ott vagyunk, hogy 1000 holdas birtokot vettünk bérbe, szállítunk Münchenbe 20—30 vagon sörárpat, öröltetünk 10 vagon búzát lisztnek, van hitelszövetkezetünk majdnem felmillió forgalommal, 100,000 korona tőkével, fogyasztási szövetkezetünk 30,000 korona forgalommal, gyönyörű gazdakörünk, zenegyüttesünk, olvasókörünk, gyümölcsiskolánk s ha léten megsegít jövőre építünk szövetkezeti cukorgyárat. Így kelt ki a 20 filléres mag és hol van még az erkölcsi haszon? A mi tagjaink tótok — magyar hazafiu érzelmekkel stb.” A Brogyáni eredmények oly fényesek, hogy azok példaképpen állíthatók a szövetkezeti eszmékért küzdők elé.

Gőzhajózási hírek. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási r.-t. igazgatósága a kombinált hajózási és vasúti forgalomban bécsi vagy passzai átrakással Lindaba és a cs. kir. osztrák államvasutak Bludenz és Bludenztól nyugatra f-kvó állomásaira való rendeltetéssel elszállítandó gabona, örlemény stb. küldeményekre *folyó évi október 1-ével* új kiviteles díjszabás lép életbe. Ez a díjszabás az 1904. évi augusztus 1-től érvényben volt és folyó évi szeptember 30-ával hatályon kívül lépő III. sz. kiviteles díjszabást és pótlékait pótolja. A folyó évi szeptember 30-ig feladott küldeményekre tekintet nélkül arra, hogy azok az átrakási állomásokat mikor érik el, még a régi, vagyis a szeptember 30-ig érvényben volt díjszabások díjtételei alkalmazatnak. Ez a díjszabás az igazgatóságnál, valamint a többi részres vállalatoknál megszerezhető.

Országos állatvásárok. Nagyobb jelentőségű országos állatvásárok a vásártartó hatóságoktól beérkezett jelentések szerint a lapunk 75. számában közöltékén kívül október havában a következő helyeken tartatnak meg:

Kőhalomban október hó 7. és 8-án. (Tavalyi felhajtás és eladás m. és t. szarvasmarhából 5906—677, lóból 1200—295, juhból 30—24.)

Győrben október hó 10., 11., 12. és 13-án. (Tavalyi felhajtás és eladás m. és t. szarvasmarhából 2924—1480, lóból 1276—638, juhból 215.)

Nagykanizsán október hó 12-én (állat- és kiarakodóvásár). Legnagyobb felhajtás remélhető lóból és csikókból (600 drb.), tehénből (500 drb.), ökrökből (450 drb.), borjuból (500 drb.) (Tavalyi felhajtás és eladás m. és t. szarvasmarhából 874—510, lóból 397—211.)

Dicsőszentmártonban október hó 12—14-én. Legnagyobb felhajtás remélhető erdélyi fajú, jó minőségű szarvasmarhából (4—5000 drb.). Házilag készítésű faárkából: szekér, szuszék, faedényekből, stb. (Tavalyi felhajtás és eladás m. szarvasmarhából 2717—668, lóból 42—24.)

Nagyenyeden október hó 13., 14. és 15-én. Legnagyobb felhajtás remélhető magyar fajú ökrök és fejős tehénből. (Tavalyi felhajtás és eladás m. és t. szarvasmarhából 4388—1187, lóból 360—86.)

Szamosújváron október 26. és 27-én, szarvasmarha-, ökrök-, tehén-, tinó-, üsző- és borjuvásár. Tavalyi felhajtás és eladás m. szarvasmarhából 6758—763, lóból 715—32, juhból 413—215.)

Somogy megyében Karádon szept. 29-én, *Kaposmérőn* szept. 30-án, *Batón* okt. 9-én, *Nagybajomán* okt. 12-én, *Szülőgyőrökön* okt. 18-án, *Kaposváron* nov. 2-án, *Marczatóban* nov. 5-én, *Toponáron* nov. 11-én, *Nagyatádon* nov. 16-án, *Barcsán* pedig decz. 9-én lesznek jelentékenyebb szarvasmarhavasárok, ahol tenyészszők kellő számban szerezhetőek be.

Gazdasági dátumok. Október 1—7. Országos sörárpa- és konlókiállítás Budapestén a Köztelek székház nagytermében. Bővebbet „Köztelek” 60. számában.

Október 2. Tenyészszarvasmarha és lódiázás Dobránczón.

Október 3—6. Baromfi-, gyümölcs-, kertészeti és méhészeti kiállítás és vásár Eperjesen.

Október 4. A Magyaróvári Gazd. Akadémián 1882/3-ban végzetek találkozója.

Október 4. Mezőgazdasági termény- és állatkiállítás Bálványosváralján.

Október 4. Szarvasmarha tenyészállatdiázás Gyaluban.

Október 7. Angol telivér-árverés a Tattersallban.

Október 8—9. Selejtezett szolgálati loárverés Budapestén az Aréna-ut 51. sz. alatti szekereszlaktanya udvarán.

Október 10—12. Országos baromfikiállítás, tenyészállatvásár és szőlő- és borkiállítás Temesváron.

Október 11—12. Baromfikiállítás és tenyészbaromfivásár Lugoson.

Október 21. Károlyi Sándor gróf szobrának leleplezése Budapestén.

Október 25—27. Országos baromfikiállítás és tenyészállatvásár Sopronban.

November 9—10. Országos tenyészbaromfivásár Aradon.

Állatdiázások Temes megyében: október 18. T.-Kubinon, október 25. Gattaján.

Állami facsemeték adományozására vonatkozó folyamodványok f. évi deczember 15-ig terjesztendők be az illetékes kir. erdőfelügyelőségekhez.

Bács-Bodrog megyében: szarvasmarhadíjazás október 4. Kunbaján, november 8. Tüelen, szarvasmarha- és lódiázás október 25. Adán, november 15. Verbászon.

Október 12-én. 26 drb szimmenthali tenyészbika eladása Bábólnán.

Október 13—15. Mezőgazdasági kiállítás Dicsőszentmártonon.

November 1. A kisbéri tejmunkásképző tanfolyam megnyitása. Szarvasmarha-tenyészállatdiázások Pozsony megyében: okt. 3-án Szentgyörgyön, okt. 10-én Morva-Szt-Jánoson.

Állami ménék beosztása: Budapestén okt. 12. Bábólnán okt. 15. Kisbérén okt. 16. Mezőhegyesen okt. 19 és 20. Alsó-Szombafalván okt. 22; ménesbéli anyakanczák párosítása: Alsó-Szombafalván okt. 23—24. Mezőhegyesen nov. 3—10. Bábólnán nov. 13—17. Kisbérén nov. 23—28.

Lóversenyek Kisvárdán október 18-án.

Baromfi-, gyümölcs-, kertészeti, méhészeti kiállítás és vásár Eperjesen október 3—6.

Osi lóversenyek Budapestén szept. 24-től október 13-ig.

Állatdiázások Maramaros megyében: okt. 7-én Királymezőn, okt. 20-án Visken, okt. 27-én Felső-Visón.

Apró hírek. Lóversenyek Kisvárdán. A Kisvárdai Gazdakör október 18-án d. u. lóversenyeket rendez 7 futammal. A nevezési záradék okt. 4. A versenyen csakis a gazdaköri tagok tulajdonában levő lovak indulhatnak. Részletes program a gazdakör elnökségétől szerezhető.

Diókvitel Angolországba. Londonból küldött értesítés szerint különös gond fordítandó a diónak a kivitelre való előkészítésére, mert a londoni vevők teljes mértékben ragaszkodnak ahhoz, hogy az odaérkező áru lehetőleg szép világos színű, avasságtól és fergégtől mentes legyen. E czélból a diót az idény elején s szállítás előtt ujjból száritani s a fergégtől való megóvás czéljából szenes kamarába raktározni tanácsos. Ezeket a módokat követik az e czikkben számottevő francia exportőrök s feltétlenül kívánatos, hogy a hazai exportőrök is hasonló gondolat járjanak el.

Minasztüreték tartása. Darányi miniszter rendeletére az okszerű borkezelés érdekében az idén is fognak minasztüretéket tartani, még pedig az egri, terezali, bihardiószei, ménesi, kecskeméti vinczellér-is-olánál az illető iskola szőlőjében, a tordai állami szőlőtelepen, a szilágy-somlyói állami földmivésiskola szőlőjében, a zsembéki állami szőlőtelepen, továbbá Sátoralja-ujhelyen, Zala, Tolna, Komárom és Szatmár vármegyék területein később meghatározott helyen.

Borárverés. A kecskeméti szőlő- és gyümölcstermelők szövetkezete 2000 hektoliter idei must termését önkéntes árverésen hektoliterenkint 27 koronáért adta el. A mustot Beretvárs Pál kecskeméti vendéglős vette meg.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki sulyos kamatot

fizet tartozása után, az intézet olesó törlesztéses kölcsönével segíthet terhen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segít. Az intézet egyszű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

NYILTTÉR.*)

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földhírlő társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezetek vagy gazdakörök alakít. Abból a célból, hogy a földműveseknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdaszövetségnek, VIII. Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is beléphetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

* E rovat alatt közölttekert nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Mezőgazdasági szeszgyárak figyelmébe!
A most meginduló főzési idény alkalmából ajánljuk legkiválóbb minőségű, tiszta **anyaélesztőnket.**
Ára különként postacsomagokban **K 2.-** bérmentve minden postállomásra szállítva.
Krausz szesz- és élesztőgyára, Budapest. 972

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkezelésében vagy a Selye-Lipóczy Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatózsde.
(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonasztyáruinak tudósítása a „Köztelek” részére.)

Száraz időjárásban van részünk és kívánatos volna, egy vetési munkálatokra, mint a hajóvás szemontjából, ha mielőbb esapadék következne be. A nappalok melegek, míg éjjel hideg idő uralkodott.
Ami az üzleti viszonyokat illeti, figyelemre méltó az amerikai piac szilárd irányzata. A csekély készletek, valamint a gyengült terméskilátások az árak nagymértvű emelkedését vonták maguk után, amihez járul az utóbbi napokban észlelt spekulatív vételkedv jelentkezése. Az angol fogyasztás várja a nagyobb amerikai importot. Az irányzat az angol piacokon szilárd, egyeztetett a francia piacokon is. Franciaországban a hét elején erős időjárás uralkodott, ami kedvező volt a mezőgazdasági munkálatokra. Németországban a buza-export emelkedett. Az árak szilárdak.
A külföldi piacok ezen szilárd árjegyzései természetesen nem maradtak hatás nélkül a magyar és osztrák piacok jegyzéseire sem. A malomok a budapesti piacon el vannak foglalva az átvételekkel. Ausztriában kevesebb üzletkötés történik, mivel a lisztelhelyezési viszonyok némileg rosszabbodtak. A heti árszorgalom körülbelül 175.00 q-ra tehető. A szállítást akadályozza azon körülmény, hogy gazdaközönségünk el van foglalva a vetési munkálatokkal, melyek abszorbeálják az összes munkaerőt. Napok kérdése az októberi szállítási hónappal kapcsolatos átvételi terminusnak elérkezése. Igylátszik, hogy számba jövő nagyobb felmondások alig lesznek. Rozs iránt gyengült az érdeklődés, a

forga'om korlátolt. Zabban az üzletirányzat vonatott, úgy a belföldi fogyasztás, mint Ausztria részéről tartózkodó magatartás észlelhető. Hajórakományokban való szállítás csak elvétve kötetik. Nagyobb mennyiségek várnak felmondásra. Ó-tengeriben csekély a forgalom, amennyire tudják, pótolják új tengerivel, melynek minősége, tekintettel a száraz időjárásra, eléggé kielégítő. Az új tengeri törése sok helyen már befejeztetett. A Bácskában némi családások voltak a Bánáiban, azonban nagyjában meg vannak elégedve az eredménnyel. Árpában sajnos, az üzletmenet vonatott. Így a helyi fogyasztás, t. i. a hízalók, valamint a gyárak csak keveset vásárolnak. Sörárpában javult némileg az üzletmenet. Az egyes gabonafajtákról a szokásos árban végbement változásokról napjelenésünkben számolunk be.

Napjelenítés a gabonatózsdéről.

1908. szeptember 29.

Változatlan árakban elkel 35000 q. buza.
Rozs szilárd és 18-70 K. Budapest paritásán jegyzetik.
Árpa csendes, takarmányáruért 15-50 K. a főváros távolságában érve elérhető.
Tengeri szilárd emelkedő, készletek fogyóban. Ab Budapest 17 koronát fizetnek
Zab ártartó 16-16-40 K.-ig ab Budapest raktárak.
Eladatott:
Buza. Tiszavidéki: 10.0 mm. 80 k. 24 K. 40 f., 100 mm. 80 k. 24 K. — f., 200 mm. 80 k. 24 K. — f., 300 mm. 79 k. 24 K. — f., 100 mm. 80 k. 24 K. 10 f., 500 mm. 80 k. 24 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 24 K. — f., 400 mm. 79 k. 24 K. 10 f., 300 mm. 79 k. 24 K. — f., 200 mm. 79 k. 23 K. 90 f., 200 mm. 79 k. 23 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 23 K. 90 f., 300 mm. 79 k. 24 K. — f., 250 mm. 79 k. 23 K. 85 f., 250 mm. 79 k. 23 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 23 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 23 K. — f. hibás, 200 mm. 78 k. 23 K. — f. hibás, 400 mm. 77 k. 23 K. 40 f. felső.
Pestvidéki: 200 mm. 80 k. 23 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 23 K. 50 f., 100 mm. 78 k. 23 K. 30 f. nyirkos, 600 mm. 77 k. 23 K. — f. nyirkos, 200 mm. 77 k. 23 K. — f. nyirkos, 100 mm. 76 k. 22 K. — f. úszkös.
Bácskai: 300 mm. 80 k. 24 K. 10 f., 4400 mm. 79 k. 24 K. 20 f., 1000 mm. 79 k. 24 K. 10 f., 1500 mm. 76 k. 24 K. 8 f. úszkös, 490 mm. 76 k. 24 K. — f. úszkös.
Fejérmegyei: 220 mm. 76 k. 21 K. — f. úszkös, 830 mm. 76 k. 21 K. 60 f. úszkös, 480 mm. 77 k. 21 K. 60 f. úszkös.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 k. 23 K. 50 f. 230 mm. 75 k. 20 K. 20 f. úszkös.
Bánsági: 250 mm. 77 k. 23 K. 40 f.
Óbecsei: 3400 mm. 77 k. 23 K. 45 f. úszkös.
Becsikereki: 4000 mm. 79 k. 23 K. 45 f. úszkös, Szarvasi: 3160 mm. 80 k. 24 K. 20 f., 1400 mm. 80 k. 24 K. 20 f.
Hartai: 935 mm. 76 k. 22 K. 80 f. úszkös.
Szerémségi: 200 mm. 78 k. 23 K. 20 f.
H.-M.-Vásárhelyi: 4830 mm. 79 k. 24 K. 20 f.
Raktár: 2000 mm. 80 k. 24 K. 25 f. kocsira, 1000 mm. 79 k. 23 K. 50 f.
Rozs: 300 mm. 18 K. 80 f. kpl., 100 mm. 18 K. 80 f. kpl.
Árpa: 200 mm. 15 K. 40 f. kpl., 200 mm. 15 K. 42 f. kpl., 300 mm. 15 K. 20 f. kpl. ab hajó, 500 mm. 15 K. 45 f. kpl., 200 mm. 15 K. 50 f. kpl.

Nemzetközi gabonapiacz 1908. szept. 26-tól 1908. szept. 30-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wicon	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	20	23.80	20.07	25.20	24.60	26.55	22.34	20.04	18.42	18.71	21.20	Szept.	23.84 ^a	20.57	24.66	22.84 ^{1a}	18.42
	25	23.50	20.07 ¹	25.10	24.60	26.25	22.48	20.48	18.62	18.71	21.20	Okt.	23.23	20.29	24.42	22.48	18.58 ²
Rozs	20	18.90	—	19.80	20.60	21.37	16.96	—	—	—	17.28	Szept.	23.40 ^b	20.40 ²	24.46	22.88 ^{1a}	18.62
	25	18.85	—	19.80	20.60	21.37	16.88	—	—	—	17.28	Okt.	22.82	20.10 ^{2a}	24.30	22.52	18.78 ²
Zab	20	16.80	—	17.70	16.40	20.65	—	—	—	—	—	Szept.	19.66	—	20.96	17.92 ^{1a}	—
	25	16.80	—	17.70	16.40	19.76	—	—	—	—	—	Okt.	18.76	—	20.96	17.02	—
Tengeri	20	16.90	15.95	18. —	19.40	20.94	—	17.04	15.72	12.56	—	Szept.	19.46 ^b	—	—	17.26 ^{1a}	—
	25	16.80	15.95	17.70	19.40	20.94	—	16.94	15.62	12.58	—	Okt.	18.71	—	20.94	16.78	—
Árpa	20	15.90	—	20.60	20.50	25.37	—	—	—	—	—	Szept.	16.86 ^b	—	19.50	—	—
	25	15.90	—	20.60	20.50	25.37	—	—	—	—	—	Okt.	16.06	—	19.68 ²	—	—

Jegyzet: 1) Red winter II.
2a) nov.—feb. 2) decz. 3) márcz.
8) apr. 4) május.

77.
Zab: kpl., 100 100 m... Tengeri 06 f. kpl.
Budapesti...
A szesz és több...
Kontingens...
Liszt...
Rozs...
A többi...
Finom...
Derby...

Zab: 100 mm. 16 K. 95 f. kpf., 100 mm. 16 K. 55 f. kpf., 100 mm. 16 K. 20 f. kpf., 100 mm. 16 K. 2. f. kpf., 100 mm. 16 K. 25 f. kpf.

Határidőárak.

Table with 2 columns: Határidőárak (Déli zárlat) and prices for various commodities like Buza, Rozs, Zab, Tengeri.

Budapesti takarmányp vásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1908. szeptemb. hó 29-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 111 szekér réti széna, 20 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 7 szekér almossalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 4 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 400 zsák szecska.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e hét elején a forgalom élénk volt és több tétel finomított szesz kelt el azonnali és októberi szállításra élénk vételkedv mellett.

Budapesti jegyzés

Table showing Budapesti jegyzés with columns for Kontingens nyersszesz, Finomított szesz adózza, Élesztőszesz adózza, Nyersszesz adózza, Denaturált szesz.

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete értéktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.) Liszt. A lisztüzlet irányzata változatlan maradt.

Rozslisztárak:

Table with Rozslisztárak showing prices for various flour types like Finom korpa, Rozskorpa, Árpada, Malomkonkoly.

Table with Száritott moslék, Malátacsira, Száritott répaszelet, Szörp 48-50% cukortart.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásároson.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. szeptember 29-én.

Nagyjában változatlan áruk mellett a forgalom igen csekély mérvű, amint az a hó vége felé rendszeresen tapasztalható.

Mai áruk:

Husnemlék: vidéki marhahús hátulja 120-140 K, eleje -98-112 K, vesei borjú bőrbőr, hosszár mérvé, súlyevonás nélkül 0-96-110 K, helybéli borjúhús 1-10-120 K, sertéshús szalonnával 1-28-130 K, lehuzott sertés 1-20-128 K, szalonna friss 1-24-128 K, szalonna sózott 1-16-120 K, szalonna füstölt 1-36-144 K, olvasztani való 1-28-130 K, hajt 1-36-140 K, sertésszár 1-40-144 K, kg-ként. Füstölt hús (vidéki) kg-ja 1-50-180 K, hazai sonka 1-80-2- K, szalámi magyar 3-20-4- K, szalámi nyári 1-20-140 K, bárány párja - K-ig.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 1-80-220 K, II. 1-70-2- K, főzövaj (köpült) 1-40-180 K, tehen-túró 10-20 fill kg-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és mura-kástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldcséfélek: burgonya (vagonárú) sárga 6-80-8- K, rózsás 5-6- K, fehér 4-40-4-80 K, kúfi 12-14- K, sárgarépa 10 db 8-14 K, petrezselyem 8-16 K, vöröshagyma makói 15-8- K, vöröshagyma kö-össéges hazai 10-12- K, fokhagyma 30-32 K, káposzta 5-6 K, 100 fej Burgonya, új 0-0-0- K, Kálarábé 0-0-0- K, 100 db, spargá sozó 0-0-0- K, közép 0-0-0- K, levestspargá 0-0-0- K, kg-ként. Zöldbab hüvelyes - K, kifejtett 0-0-0- K, zöldborsó, hüvelyes 0-0-0- K, kifejtett 0-0-0- K, paradicsom 10-12 K, 100 kg-ként. Uborka salátának való 5-8- K, ezetbe 1-140 K, savanyítani 1-160 K, 100 db-ként Paraj 0-0-0- K, kg-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 20-40 fillér, érett chasselas - fillér kg-ként Alma: elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalhat, batul stb.) 0-40-0-80, másodrendű -24-32, harmadrendű apró áru 10-16 K, körte elsőrendű 0-70-0-80 K, másodrendű 40-50 K, q-ként. Dió I - II - K, 100 kg-ként. Görög dinnye - K, kantálpap - K, turkesztan - K, 100 kg-ként. Veres szilva - K, ringló - K, 100 kg-ként.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 szeptember hó 28.

Table with Felhajtás összege and Minőség szerint showing prices for various types of livestock like Hízott marhában felhajtás, Csontozni való marhában felhajtás.

Árak (100 kilogrammonként elősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

Table with Árak showing prices for Magyar hízott ökör, Galicziai hízott ökör, Tarka hízott ökör, Bikák, Hízott tehen, Legelőmarha, Kisgazd. hízó ökör, Bivaly, Boszniai marha.

Íranyzat: lanya, összes minőségű hízó ökör a mult-beti árt megartotta, ellenben bika és csontosmarha 2-2 koronával olcsóbb.

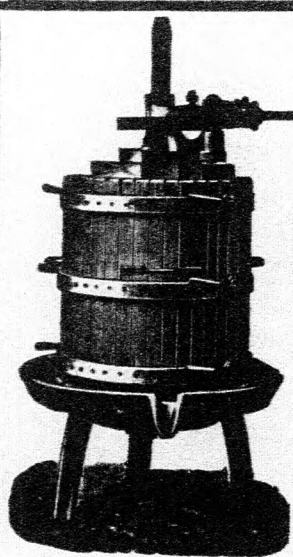
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4%o levonással vevő javára értendő.) Öreg nehez (páronként 400 kg. felet) - fillérig, fiatal nehez - 320 kg. feletli súly - 123-124, közép - 250-300 kg. - 125-26, fiatal könnyű - 250 kg.-ig - 26-128 fillérig.

Szerkesztői üzenetek.

W. I. Csongrád-Mindszent. Levele elintézésésképpen közvetlenül küldték meg címzere a gabona helyes csávasát ismertető füzetet. L. Gy. F. K. Sökutere. A murokrépalével természetszerűbb s taplóbb, mint a tasarmányrépalével s friss és besavanyított állapotban előnyösen befolyásolja a tej-elválasztást, de tiszta és mennyiségben etetve, nagyon sárga vaját eredményez. Ha csikarast vagy egyéb betegséget csak a nagyon földes vagy a növényi betegségekben szenvedő level okoz, mi miatt a répa kiszedése úgy vegendő, hogy a level lehetőleg tiszta m. radjon. Ebben az esetben 10-15 k. besavanyított murokrépalével is achato a tehennék. Cs. I. H. Zs. Hársaspusztá. Arra nem tudunk határozott feleletet adni, hogy mennyire alkalmas az Ásványi-téle szarv épege a répa s tők felaprózására s mutan a gepesztel ro. atve. etje tavol van, kerdest sem intezhetünk hozzá, de a anyi bizonyos, hogy a szettépet tengeriszár s a felaprózott répa s tők együttesen savanyítható be vagy együttesen zombolyozható, bar utóbbit megche-ziti az, hogy a felaprózott takarmány emadozik a kazal területen. Ezért inkább a besavanyítást ajánlanánk, ami eppogy látnunk, mintha szecskaóztott csalamadét savanyítanánk be. Cs. I. Uri Rezsó Budapest. Czikétt mielőbb közölni fogjuk.

Advertisement for Lópokrócz-előnyarájaniat! Legkisebb szíkségletnél is gyári áron! Howy sikerrel küzdheünk a külföldi verseny ellen. Kiváló tisztelttel 953 „Sohr” Magyar Lópokrócz Sztéküldési Telap, Somogyiszil 92. szám. Táviratczim: Pokrócztelep Somogyiszil.

Borsajtólók, szőlőzúzókat és gyümölcsdarálókat utá nyos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók:

UMRATH és TSA

mezőgazd. gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

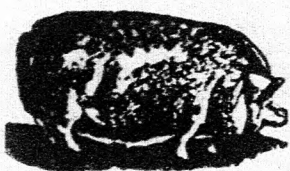
Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert eredeti francia Mabilie rendszerben gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legesekélyebb erőre van szükség és amellyel kettős működésük folytán (az emeltyűrudnak úgy előrenyomása, mint visszahúzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borpresek.

Szőlőzúzókat bogozó készülékkel v. anélkül szállítunk

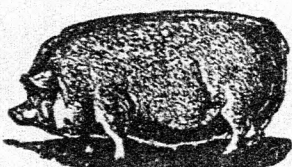
A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Sertéseladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközölni lehetnek sovány vagy hizott állapotba

URL REZSÓ

sertésbizományosnál. Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári sertésde bérpióta.) Telefon: 97-05 Istárurbán. Felvilágosításra készséggel állunk.

Harminczhat darab erős, betanított

igás-ökör

eladó GRÓF TELEKI ARVÉD drassói uradalmában, posta, vasút KONCZA.

815

Eladó széna.

Berettői gazdaság megvételre ajánl körülbelül 2000 q legelsőrendű RÉTI SZÉNÁT. Felvilágosítással szolgál berettői gazdaság kezelője Berettőn, posta-, vasútállomás Bánóc, Zemplén m.

968

Azonnal bérbeadó!!

1470 holdas szép fekvésű birtok Abony megyében, prima szántóföld és kaszáló, mely takarmánytermelésre kitűnően alkalmas, jókarban lévő épületek, bérő részére jó lakóház, teljes gazdasági felszerelés, igás- és haszonállatokkal (cca 900 darab juh) vagy anélkül, azonnal bérbeadó. Közvetítők kizárva. — Cím a kiadóhivatalban. 977

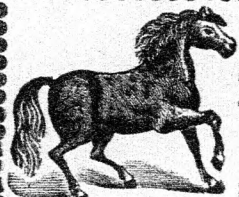
Kiválóan

bőtermő **„Király-rozs”**,

mely az ideai szárazság mellett is magyar holdanként 10 q termést adott, **vetőmagnak ajánlatik**, métermázsanként vevő zsákjában s a köbökúti vasútállomásra szállítva 24.— koronájával. Megrendelések nsgos B. Kobek Kornél ur gazdaságához, Bátorkeszi, Esztergom megye intézendők.

958

CSEÖRGHE SÁMUEL gazd. intéző.

Eladó nóri csikók.

Alulirott uradalmi főbérnökség nóri tenyészetéből 9 mén, 16 kancza választott csikót áruba bocsát. Venni szándékozók, ha eziránt megkeresnek bennünket, kocsit várja az állomásonál.

Uradalmi főbérnökség Alsó-Lendva, posta, vasút- és távirdaállomás helyben.

971

Bánáti vetőbuza.

Az őszi vetésre ajánljuk koránérő 83 kg. súlyú bánáti vetőbuzánkat 14 koronáért per 50 kg. loco Billéd.

Ezen buzát nagy sikértartalma és aczélossága miatt Magyarország gőzmalmai kiválóan kedvelik.

Az 1900. évi párisi világkiállításon ezen buza az ezüstéremmel lett kitüntetve. — **Kívánatra mintát küldünk.**

A zágrábi érsekség billédi uradalma tisztartósága

BILLÉD, Torontálmegye.

851

Utánnyomat nem fizetjük.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Kézi-, kocsis-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utca 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16-28.

Sürgőnyczim: Pneumatic.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Czukorgyári

feles hizlalásra kerestetik

600 db 3½-7 éves prima csontozatu vörös-tarka ökör.

Egy helyen megkivántatik legalább 40 darab; hizlalás tartama öt hónap. Bejelentéseket **október hó 10-ig** alábbi címre kérem. Ökrök megtekintése, további részletfeltételek megállapítása és szerződés megkötése csakis azon esetben történik, ha a kívánt teljes létszám bejelentetik. 978

Dr. Szent-Iványi József, Farnos, u. p. Bánffy-Hunyad.

1908. évi 5850. szám.

Vékony fenyőhaszonfa eladás.

A beszerzebányai m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó több erdőgondnokságban gyéritések után kitermelt 41.843 db 1½ m. hosszú és 44.507 db 2½ m. hosszú karó, 100.260 db erdei lécz, 5996 db vékony rud, 14.344 darab vastag rud és 71639 m³ egyéb haszonfa-anyagok Beszerzebányán 1908. évi november hó 9-én délelőtt 10 órakor az erdőigazgatóság tanácstermében minden erdőgondnokság minden választékára elkülönített csoportosítással zárt írásbeli versenytárgyalás után eladni fognak.

Az eladás alá kerülő faanyagok erdőgondnokságonkénti és választék szerinti csoportosításáról, a kikiáltási árákról és leteendő bánatpénzről, valamint a faanyagoknak erdei rakodók szerinti elhelyezéséről szóló kimutatás, ugy nemkülönben az árverési feltételek, ajánlati űrlapok és boríték az erdőigazgatóságnál szerezhetők meg.

Távirati vagy utóajánlatok el nem fogadtnak.
Beszerzebánya, 1908. évi szeptember hóban.

975

M. kir. erdőigazgatóság.

A Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete

segédtitkári állásra

pályázatot hirdet 120 K előleges havi részletekben fizetendő 1440 K évi fix fizetés mellett. Az állás azonnal betöltendő. Pályázhatnak gazdasági akadémiát vagy tanintézetet végzett okleveles gazdak. Előnyben részesülnek, akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek és gazdatársadalmi téren már működtek. A magyar nyelv mellett a német nyelv szóban és írásban való **tökéletes** bírása megköveteltetik. Magyar és német nyelven saját kezűleg irt, arczképpel ellátott bélyegmentes pályázati kérvények a Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete elnökségéhez intézve és titkári hivatalához (Szombathely, Király-utca 19.) czimezve legkésőbb **október hó 10-ig** benyújtandók. 976

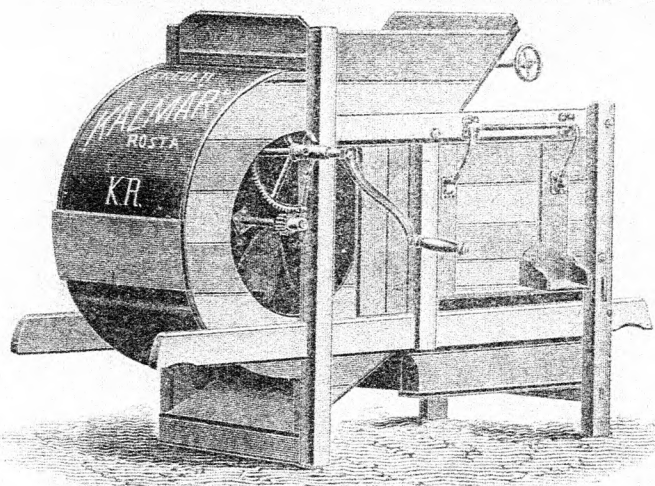
Eladó birtok.

Somogy megye déli részében gazdasági épületekkel, 2274 katasztrális hold, ebből 974 szántó, 739 erdő, 474 legelő, 70 rét, 9 kert, 1 szőlő, 34 terméketlen. Dámvad és őzallomány, szép apróvad-vadászat. Félóránnyira két vasutállomástól. Ügynökök kizárva. Czim e lap kiadóhivatalában. 951

Aki terményét jól akarja tisztítani, az csak

eredeti KALMÁR-rostát vegyen

Magyar
gyártmány.

Magyar
gyártmány.

Árajánlattal szívesen szolgál a KALMÁR-féle rostagyár elárusító irodája

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 32. szám.

Eladó szalma.

Kövezett út mellett, a vasuti állomástól 12 percznyire, 3000 kereszt rozsnak és 7000 kereszt búzának a szalmája eladó. Czim: Schwarz Ferencz, Pusztá-Fancsika, u. p. Ugra, Bihar megye.

Betanított

igásökrök, tehenek, üszök, tenyészbikák állandóan kaphatók gróf TELEKI ARVÉD fehér magyar gulyájából, drassói uradalomban, posta, vasut, távirda: KONCZA.

Lazánban, Nyitra megye eladó

400 mmázsa buzaszalma, 350 mmázsa árpa- és zabszalma és 300 mmázsa kitünő réti széna, 100 mmázsa sarju.

Vasut, köves ut közvetlen közelben. Levélben vagy szóval értekezhetni Kölcsey Miklóssal, u. p. Nadasér,

Sertésenyésztőknek

ajánljuk a következő szak-könyvek beszerzését:

- Ruffy Pál: **A sertés javítása és hizlalása.** 2. kiadás. K 2.—
- Bäcker György: **A sertéshizlalás, különös tekintettel a sertésveszre.** Előszóval ellátta Szemere Huhu. K 2.—
- Dorner Béla: **A sertés Magyarországon.** Második bővített kiadás. K 7.20
- Csapó Lajos: **A sertésenyésztés.** 16 ábrával. K 3.—
- Fodor Antal: **54 éves tapasztalataim a hazai sertésenyésztés és hizlalás terén.** K 1.60
- Kovácsy Béla: **Sertésenyésztés.** 45 ábrával. K 4.80
- Mócsy Lázló: **A sertés tenyésztése és hizlalása.** K 1.12
- Monostori Károly: **A sertésenyésztés alapvonalai.** A hiszgardák szükségletéhez mérve. 2. kiadás. K 2.—
- Révész Gyula: **A sertések nevelése, tartása, gondozása.** K 1.—
- Virágh Elek: **A sertéshizlalásról.** 5. kiadás. K 1.—
- Brummel Gyula: **A sertésvesz gyógyítása.** Gazdák, állatorvosok, sertésenyésztők és hizlalók használatára. K 3.—
- Rákos Béla: **A sertésorbáncz és annak oltása.** K 1.20

Megrendelhetők a "PÁTRIA" részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

HIRDETMEŊY.

A bábolnai m. kir. állami ménesbirtok tisztavérű szimmenthali szarvasmarhatenyésztéséből származó, tuberkulinra nem reagált 26 drb P/4-2 éves **tenyészbika** folyó évi október hó 12-en délután 11 órakor Bábólnán nyilvános árverésen el fog adatni.

A ménesbirtok igazgató-ságához intézendő (posta- és távirda-állomás Bábólnapuszta, távbeszélő Komárom 98) előzetes bejelentésre az ácsi és nagyigmándi állomásra kocsik küldetnek.

Az eladásra kerülő állatok részletes leírása, valamint az árverési feltételek a m. kir. gazdasági főigazgatói hivatalnál (Budapest, földmivvelésügyi miniszteriumban) és a bábolnai m. kir. állami ménesbirtok igazgatóságánál megkaphatók.

Budapest, 1908. évi szeptember hó.

974

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladataul tözi ki a belterjesebb és az eddignél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján. Kidoigozza az okszerű gazdasági berendezés alapjául szolgáló **üzemtervet.** Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek **üzemének ellenőrzését. Tanácsot** ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél,** vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését.** Kivégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Rvi zárlatokat és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokberbeadásnál,** valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben.** Gazdasági ügyekben jogi tanácsokkal szolgál és **vitás ügyekben** a választott szakbírói tiszti elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági értékecseléseket végez. A bejelentett eladó és berbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatiszteket és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.**

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utalgatással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

- 543 m. hold** Zalában, vasutállomás birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cemenetgyárral, iparvágány a mértéggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg berbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Túrje. 2
- 197 m. hold** pilléscsúcs vonalon, fővárostól 39 km.-re. 4 kúszóg között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csűrökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás áveges, zárt verandával. 3
- 200 m. hold** sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megteleelő épületekkel. 5
- 370 m. hold** Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, urilakkal és 5 hold díszkerttel, köves út mentén. 4
- 100 kat. hold** körülül I. o. háccsal föld, 15 percznyire a vasutállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urilak és gyümölcsösök. 6
- 800 m. hold** Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
- 1018 kat. hold** Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves úttal, egészben avagy csak egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
- 608 kat. hold** Erdélyben, vasutól 7 kilométerre, épülő vastan helyben, 40 kat. hold dohányengedélyvel, kelő lak- és gazdasági épületekkel. 9
- Tomonvár határában,** a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szep kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházzal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görényvel, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszikus kert talaj,** ugy a legintenzívbb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös förtésés kölcsön. 10
- 380 m. hold** Budapesttől fővonalon gyorsul 1/4 óra, vasutállomástól mintón 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal. 60 m. h. erdőilleltséggel. 12
- 688 hold** Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 l. 1/4 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, többi rész major, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg berbe is kivethető. 14
- 384 hold** szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
- 1000 m. hold** Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő, 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületek felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg berbeandó. 15
- 2448 hold** 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kitünő kőből épült épületekkel, 10 szobás kastélyal, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. Ára felszerelés nélkül 660,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg berbe adó. 16
- 290 hold** Szilágy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélyvel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénésztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
- 200 hold,** vasutállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
- Emmósa kastély** 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1
- 613 m. h.** Borsod megyében vasutállomástól 6 1/2, épülő vasutól 3 km.-re. Eleendő gazdasági épületekkel és külön belsőleggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedélyvel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 20
- 2400 m. hold** sík fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kelő gazd. épületekkel. Urilak 10 holdas parkban. Három vasuti vonal mentén Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradt. 21
- 101 m. hold** Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 80 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel. 24
- 184 hold** Pest megyében vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urilakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25
- 139 m. hold** Pest megyében vasutállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48.000 korunért. 26
- 460 hold** fővárostól 25 km.-re, teljes felszereléssel, tehénésztéssel, modern lakóházzal, kelő gazdasági épületekkel. 27

Birtokvétel:

- 200 m. hold** birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455
- 400-800 m. holdak** jó minőségű birtok, jó út mentén, föl, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7
- Kisebb birtok,** szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400-1000 h.** birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig** cserébe főváros házárt, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Gómró, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
- 2-300 hold** birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 hold** birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3982
- 10-15000 hold** erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold** elsőrendű talaju birtok, czukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szep kastélyal és parkkal, Béctől legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800-1200 m. hold birtok,** kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2000 hold** jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216
- 250-300 m. hold** főváros vagy vidéki nagyobb városokhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönrel. 12/4
- 3-400 hold** egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/4 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800-1000 holdig** jó földek és épületekkel, instrukszióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79
- 500-1000 m. hold** lehetőleg egy tagban, sík fekvéssel, vasutállomás közelében. 23

Bérbeadó birtok:

- 480 m. hold** Abauj megyében 7 km. a vasuttól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kelő gazdasági épületekkel. 5003
- 1150 m. hold** Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15

Birtokbérlet kerestetik:

- 180-200 m. h.,** amely kereskedelmi növények termelésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530
- 800-1500 h.** Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496
- 2-3000 holdal** tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehénésztés üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezeket kívül nyilvántartjuk a **viasszavándorlók** letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

Főraktár

Wes...
Nag...
Vesz...
2, 3 év...
és jól b...

Bérlő fel...
hassz kocza...
galicza. 2...
venhesek...
garmitura...
Észtermajor...
vasutállomá...

Igen szép...
tarka sim...
1-

növen...
és üsz...
ugysintér...
köt...

járm...
legutján...
aját...

Klein...
ke...
CZEL...
Megrendel...
szerint bár...
gadiatnak.

Elő...

vöröstarka...
üszöb...

1-2-3 év...
vábbá hizla...
való tarka...
szintén hasz...

tehe...
a legutján...
egyeség sz...
mennyiség...
lalkozunk

Spitzer...
Kis...

„A Thürpil használatát óta egyetlen borju sem hullott el. A Thürpillel igen meg vagyok elégedve. Azelőtt minden borjum a harmadik napon elpusztult. G. P. Uradalomtulajd. W. Thürpil, száraz helyen tartva, végtelen ideig kitart. Kitűnő hatása a borjuvérhas ellen ismeretes. Minden bővebbi fellelhető a „Nützliche Winke für Tierzüchter“ című brosurában, melyet bérmentve küldök meg. Árak: 1 egész adag K 2,50, fél adag K 1,35 gyógyszerárakban és állatorvosoknál. Óvakodjunk az utánzatoktól! Egyedüli gyáros: Cl. Lageman, vegyészeti gyár Aachen.

Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, VI. ker. Király-utca 12. szám.

Weisz Lajos
Ikereskedő és lóbizományos
Nagykanizsa.
Vesz és elad 1/2, 1, 2, 3 éves
CSIKÓKAT
és jól behajtott
LOVAKAT.

Bérlés felosztása miatt azonban sűrűn eladó 30 db hasas kocsa, 2 kan, valódi mangalica, 2 muraközi fias kanca vemhesek, 10 fias tehén, cséplőgarnitúra és egyéb felszerelések Esterházyon (Törökmál m.), vasúttól. 5028

Igen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszöborjukat ugyiszintén legprímabb lekötni való és **jármosokra** legjutányosabb áron ajánlanak;
Klein Testvérek kereskedők
CZELLDÖMÖLK.

Megrendelések egyezség szerint bármikor is eladhatók. 882

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka **ökor és üszöborjukat**

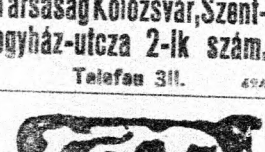
1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyiszintén hasas v. friss fejős **teheneket** a legjutányosabb áron egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozunk 269
Spitzer és Weiler
„ Kis-Czell „

Elsőrendű **Bonyhádi faj** vöröstarka **ökor- és üszöborjukat** 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyiszintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb áron egyezség szerint bármilyen mennyiség szállítására vállalkozik
Nolzer Antal, Dombóvár Tolna megye.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók,** sertések, juhok, lovak és egyéb tenyésztési vagy használati állatok beszerzésére és azok felelősség mellett gyorsan és jutányosan dírektől forrásból közvetítik.
Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.
Telefon 311. 494

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka **ökor és üszöborjukat**

Bonyhádi friss fejős-tehenek és tenyész-bikák jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és esztendő napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispeszt 1. Levél- és sürgönyczím: **Flaschner Sándor** 4743 tehenkereskedő Bpest, Ferencz-körút 40.

Angol (jorkshírel) választott 20 korona árban kerülnek a nagykaméri gazdaságban eladásra. Megkeresések a gazdaság intézőségéhez **Nagy-Kázmér,** Zemplén megye intézőknek. 5009

Muraközi hidegvérű (nori) igaz tenyészlovak és választott csikók

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom a a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!
Czímem: **Idősb Heinrich Mór** lóvásárló ügynépsége **Csáktornya (Muraköz)** Sürgönyczím: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 5720

Vegyések
A vetőmagot 12/90-es kéméjjel oldattal pácoljuk. A kéméjjel nemcsak az üszögösödés, de a varjú ellen is véd. Mayerli Zoltán Kecskemét. 4826

FAKULT BÖRKABÁTOK sötét színekre tartósan festetnek 4559 **HALTENBERGER BÉLA** ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPITTATOTT 1810.

Eladás
Kastély (Biharmegyében) gyönyörűen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlővel eladó. Czím meg tudható Moskóc-Rudolfnál, Budapest, Nádor-utca 11. 789

Pörkölt szalonna, légen szárított, oldalankint 30-50 kg. nehéz, kapható Rauchbauer Nándornál 130 koronáért métermásánként az újszentmál (Arad m.) vasúttól. 4979

Használt 12 gerezű eredeti „Gnom” benzínmotorból jutányos áron eladó. Fény Zsigmond, Budapest, III. ker., Laktanya-u. 19. 4980

Őszi borsó 1908. évi termésű 100 kg.-kint, zsák nélkül 28 koronáért kapható míg a készlet tart. **Gombás Gyula** magkereskedésében Budapest, IX., Kalvin-ter 9. 4961

Vadászfegyver, Blka al-tel. Több kitűnő vadászfegyver potom áron eladó. Köztük Popleyverkuca Lancaster 20 írt. Előlekvő lakaszerkezeti modern Hammerles 35 írt. Greenerzár Bücksilinte 40 írt. Snelleres Manlicher, Drilling, Winchester és több más jó puskák igen olcsón eladó Radó A. Egyetem-ter 5. Ugyiszintén néhány Hammerles - revolver, ismétlőpisztoly, régi kardok, kováspisztolyok, Robert, czéllövő pisztoly és revolver. Ugyanitt fényképezőgépek, mint **Görz, Zeiss, Voigtlander** és más finom gép feláron kapható. **Jobb fegyvert és fényképezőgépet** veszek a legmagasabb áron. 4736

Aranylánczokat hőlgyeknek legszebben és legolcsóbban készít W. Eber Gusztáv aranyláncz- és ékszergyáros Budapest, VII. ker., Hólló-utca 7., saját házában. 4882

Szenát, szalmát bármely állomásra szállítva elad Deutsch Mór, Budapest, VIII., Luther-utca 1/B. 4957

A sertésvész gyógyítható! Erre megtanít Brum- A sertésvész gyógyítása gazdák, állatorvosok, szaktudósok, sertésnyészek és hizlálók használatára. Ára 3 korona, melynek előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Egy nyitott nummikerekű hintó, 4 vasabroncos tartalekkel, egy 4 üléses csukott hintó és egy 4 üléses 4 hengereű 12 HP Mercedes-automobil jutányosan eladó. Heister Sándornál Budapest, V., Visegrádi-utca 53. 5011

Használt jól javított terves tengeri és burgonya töltésre igen olcsó áron szállít **Fischer-féle zsák- és ponyvagyár,** Budapest, Nádor-u. 31/33. Tessék ajánlatot kérni. 5010

Szárított répaszeletet, melassét, chilisalétromot és szárított marhatrágyát ajánl **DUKES és HERZOG Galgócz - Budapest, V., VÁCZI-KÖRUT 74.**

Gazdák figyelmébe!!! Most jelent meg: **A pinczegazdaság melléktermékeinek értékesítése.**

Írta: **Szilárd Gyula,** a gróf Esterházy-féle csákvári földművelésiskola tanára.

Tartalma: Pálinka- és cognacfőzés. A törköly és venyige mint takarmány. A borsóprű értékesítése. Borkönyer és törkölyből és borsóprűből. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagból nyérés. Ciszarvókat-készítés szőlőmagból. Ecetkészítés.

1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

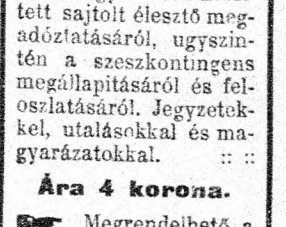
Fiedler János lenfonógyára **Komárom** vesz **nyers lenkórót** szál-nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépell **lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernau) orosz lenmagot.**

Préselt **buzaszalmát és zabszalmát** szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla Bajmok (Bácska).** 6808

Most jelent meg! Az 1908. XXVIII. t.-ez, a **SZESZADÓROL**

valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtot és szót megadóztatásáról, ugyiszintén a szeszkontingens megállapításáról és felosztásáról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal. Ára 4 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. (Köztelek.) 5010

Világhírű szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható **Stádel gépgyárban, Győrött.**

A háziasszonynak! Burgonya elkészítése 40-féleképpen -12 k., Dobos, Magyar francia szakácskönyve 15 k., Hegyesi, Előlekvők könyve 3 k., Hegyesi, Háziasszony 3 k., Nagy Jolán, Magyar nők szakácskönyve 4 k., Szilassy, A háztartás könyve, különféle jobbnál jobb ételek kipróbált receptjeivel 4 k., Bodnár Éva, Teasütemények könyve k., Kürthy Emilné, Vegyes sütemények -60 k., Kürthy Emilné, Szörpök és italok -60 k., Kürthy Emilné, Gyümölcsbefőzés -60 k., Kürthy Emilné, Kenyér-sütés -60 k., Kürthy Emilné, Élelőkamra -60 k. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szenát Szalmát muhart, zahosbükönynt bármilyen mennyiségben **veszek és eladok.**

780 Felprésléshez modorn gőz- és lópréslémet bocsátom eladói rendelkezésére. **SCHREIER BÉLA** takarmánykereskedő Budapest, VII., Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Használt, jól javított **terményszákokot** csöves tengeri és burgonyatöltésre igen olcsó áron szállít a **Fischer-féle zsák- és ponyvagyár,** Budapest, Nádor-u. 31/33; Tessék ajánlatot kérni. 5010

Vétel

Szalmaprés kevéssé használt, ugyiszintén bármilyen új szalmát veszek. Ajánlatokat kérek Halász Elemér, Budapest, III., Bécsi-ut 2. szám. 4983

Keresek egy 3-4000 holdas birtokot megvételre, vagy 5-8000 holdast bérlésre Szolnok, Szabolcs, Bihar vagy Békés megyében. Ajánlatot birtokleírással és ár megjelölésével Dózsa Gyula, Nagyvárad, Üllői-utca 12. intézőnk. Ügynökök díjaztatnak. 4984

Bérlés
200-300 holdas bérlés Kovács Károly, Dombegyháza, Csanád megye. 4886

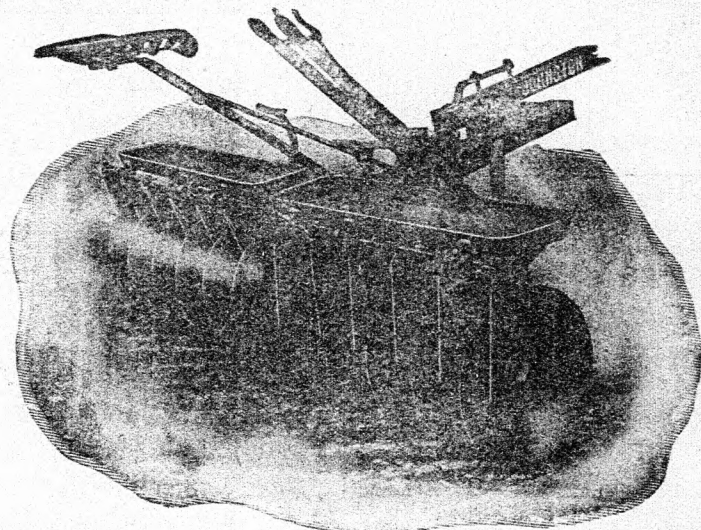
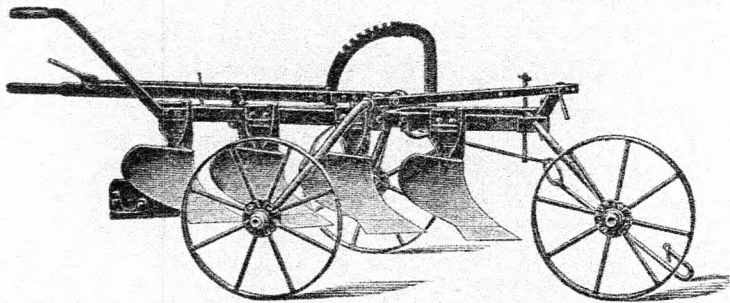
400 holdas bérlés közel vasúthoz, tejgazdaság és állattenyésztés kultiválható. Közlelbbit **Österreicher Bernátnál** Nagykanizsán. 964c

Bikavétel.
Tehenészet részére megvételre kerestetik 2 darab - igazolt gümőkórmentes - hágóképes berni avagy sötétebb színű **szimmenthali tenyészbika** az ár szíves megjelölésével. Czím: 969 **Ehrenselsi gróf Normann Gusztáv** uradalmi igazgatósága, Bizovac (Szlavónia).

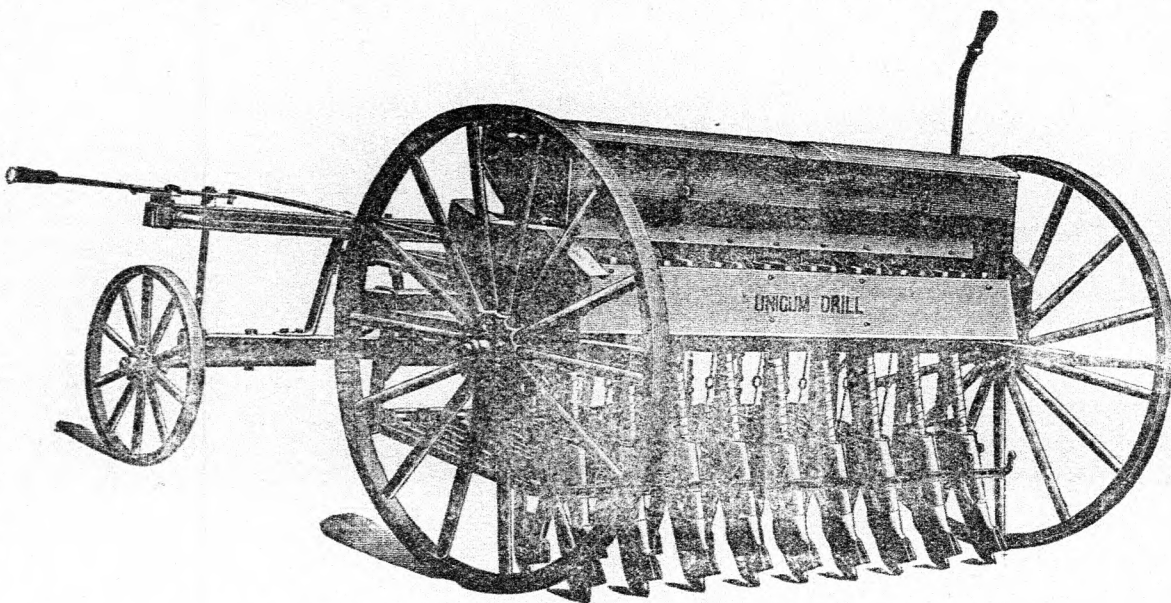
A tarlóhántás Bächer könnyű négybarázdás hántóekéje
 legcélszerűbb Bächer könnyű hárombarázdás hántóekéje
 eszközei: Johnston tarlóhántó tárcsás boronája.

Legjobb aczélanyag, csekély önsúly, kevés
 vonóerő, ideális munkateljesítmény. :::

::: TESSÉK AJÁNLATOT KÉRNI!
OLCSÓ ÁRAK!

BÄCHER RUDOLF :: VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR :
 SPECZIÁLIS EKE ÉS TALAJMÜVELŐ **SZÜCS ZSIGMOND**
 :: :: :: ESZKÖZOK GYÁRA. :: :: :: BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZÁM.

Az eredeti MELICHAR gyárt-
 mányu, páros sorszámú ::

**„UNIKUM
 DRILL“**

a jelenkor legtökéle-
 tesebb sorvetőgépe. ::

Utolérhetetlenül precíz
 vetés, hegynek-völgynek tel-
 jes egyforma, ideálisan töké-

letes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás, feltűnően csekély vonóerőszükséglet, szilárd kivitel, elsődrendű
 anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép
 általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32.000 darab használatban. Számtalan elsődrendű kiténtetés és
 sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálítások: műtrágyaszórógépek és műtrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek. Különleges
 répavetőgépek és amerikai rendszerű kukoricafészekberakók (a Hermann-féle művelésmódhoz). Chili-
 szórók a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ :: VEZÉRKÉPVISELET ÉS FŐRAKTÁR:
 SORVETO-ÉS MÜTRÁGYASZÓRÓ- **SZÜCS ZSIGMOND**
 :: :: :: GEPEK GYÁRA. :: :: :: BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

Hüde
 minden
 .. de
 A legl

Bet
 birt

Földbirt
 Díjment
 A Magyar
 és Erd
 1908. Évi
 IX. Uj
 birtok
 ügyelmét
 állást k
 hol garda
 rőbb állá
 gyeve.
 Az állás
 díjment
 esetén
 gátolag
 lára m
 tet ajál
 az illető
 solatott
 sükre v
 magkülö
 Tisztele
 bírók
 kat, hog
 sek betö
 iratt a
 közve
 igénybe
 köljem

A H. Száz
 Ország

Betöl

Nagyobb
 nok, női
 rakár- és
 azzal jár
 végzésébe
 bír és a m
 töké etesen
 ki nagyot
 gazdaságbe
 magyar és
 és írásban
 vek vezet
 (keresked
 és német
 írást bír
 Az összes
 tendők. Aj
 másolatok
 Selyp küld

Kulcsár
 na firtess
 Ki már ho
 ban volt,
 másolattal
 foly modv
 kárságnak

Október
 végzett, p
 nőlen egy
 latok: jerf
 Kanizsa cz

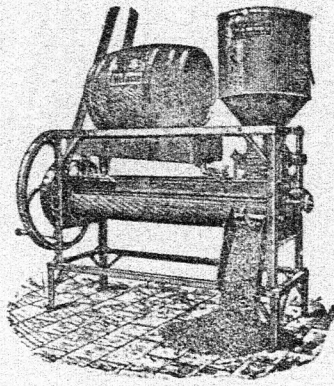
A nagy
 egy megb
 nésgazdát
 hosszabb
 szonyit
 visszaküld
 címre.

300 hof
 leg előbb
 ispán alk
 korona, lak
 vagy német
 nyelv teljes
 Bizonyítván
 mogoródi
 megye, pos

Főtehene
 kinek a m
 ügyelni, de
 venne. Itt
 tisztaság és
 kik már
 voltak, ad
 tornanadás
 ségehez T
 megegyezés
 mindjárt me

Gépeszko
 uradalomb
 féle szivóg
 mánynyal k
 szesz gazda
 végez. i
 lovat vasal
 korona kész
 tizifa, tebe
 szobás lak
 kerthaszná
 bírása k
 ványmásolat
 nem küldet
 Béla intéző.

GŐZMIVELÉS.
Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőzszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Az egyedül megbízható erőtakarmány
az, melyet a gazda maga állít elő!
Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló,
tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultúra melasz erőtakarmányt készítő gépeinket

kézi- vagy hajtórőre berendezve!

3-4 waggon áru előállításánál a gép ára megtérül.

**AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT
ELLÁTÓ R.-TÁRSASÁG** iroda és mintatelepe
Budapest, V., Zoltán-utca 12.

Melasz, szárított répaszelet, korpafélék, „Agrikultúra” org
trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusítása.
Sürgönyözim: OXYGEN. Telefon: 89-43

Gőzeke-sodronykötél

legjobb angol aczélsodronyból, legelőnyöseb-
ben beszerezhető a

Szegedi kenderfonógyár r.-t.-nél Szegeden

Számos nagy uradalom elismerő nyilatkozata
bizonyítja a kötelek kitűnő minőségét.

Mindenemü **GAZDASÁGI KÖTÉLÁRUK,**
KENDERZSÁKOK stb. stb. legelőnyösebb beszerzési
forrása.

918

A mikosdi uradalom ajánlja őszi vetésre éve-
ken át kipróbált „Vilmorin Andrieux”-től szerzett eredeti mag
után termett, az idei nagy szárazságnak nagyon ellentálló francia
buzáit, egymint:

Bordeaux, Bon-Fermier és Gros-Bleu-t

100 kg.-kint **26 koronáért** ab vasuti állomás **Zalabér,**
vevő zsákjaiban szállítva a vételár előzetes befizetése mellett.

Bővebbet „Uradalmi intézőség, Mikosdpuszta
per Zalabér”.

881

Talajismeret. Irta Cserháti
Sándor. 420 K.
előleges beküldése ellenében bér-
mentve szállítja a „Pátria” r.-t.
gazdasági szakkönyvkereskedése,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Használt, de teljesen jó karban levő

gőzeke

kerestetik — esetleg készpénz fize-
tés mellett — megvételre. Ajánlatok
Kajmádi gazdaság Intézősége, Puszta-Kajmád,
u. p. Tolna kéretnek.

909

Gőzeke- bérszántást

keres gőzeket tulajdonos Sopron megyében.
Szíves megkeresések „W. L. 1581” alatt
kéretnek **Mosse Rudolf Budapest,**
V. ker., Nádor-utca 11. számú
irodájába.

970

**MAGYAR GAZDÁK
ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE**
BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4.

Nagy képinenél:

BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

húsféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket,
tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és
MINDENEMÜ ÉLELMICZIKKÉT. Hordóbar-
értékesítő osztály. :: Égetett szennelések
értékesítése.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET
vezérképviselői.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesítik. Hirdetési
értékkelül egyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

A kisszántói uradalom parcellázása folytán a báró
Königswarter-féle kiállításokon többször első díjjal
kitüntetett

mangalicza sertésállomány,

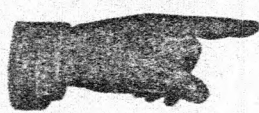
mely áll **160 darab 2-3 éves hasas te-
nyész kocza sertés, 30 darab másfél-
éves tenyészkan sertésből, eladó.**
Ugyanott iskolázott kiváló szép növésű 180-220
cm. magas

luczfenyők

kaphatók. Ára helyben földtömbbel kiásva 100
darabnál a 1 kor., 1000 darabnál a —90 kor.
2000 darabon felül 10 százalékos árengedmény csoma-
golás és vasuti állomáshoz szállítással darabon-
ként 20 fillérrel több.

Kisszántói uradalom

u. p. Bors, Bihar megye.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott

TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a tengeriszárat legtökéletesebben tépi szét és így a zombolyá-
záshoz előkészíti takarmányozási célokra.

!!! Szaktekintélyű gazdák által minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek kijelentve. !!!
1908. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

„NICHOLSON”

gépgyár részvénytársaság Budapest, Váci-ut 17.

Ismeretetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.